

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 4 september 2006*§ 3 Interpellation om nolltolerans mot våldtäkter och sexuella trakasserier på stadens bad (nr 2006:8)*

Anförande nr 1

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

N i n a E k e l u n d (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill tacka för svaret, Py. Jag ser att Py Börjeson vill väl, men inte tillräckligt. Py hänvisar till att man har vidtagit kameraövervakning för att undvika fler våldtäkter och sexuella trakasserier.

Jag skrev den här interpellationen därför att jag blev så upprörd över det jag läste i tidningen om vad som hänt vid bland annat Husbybadet. Från vänner och bekanta har jag också hört hur de har upplevt saker och ting när de har varit och badat. Det kan vara en hand på låret när man simmar, och det är inte av misstag. Det kan vara den otrygghet man känner när man släpper in sina barn.

Det har faktiskt hänt både våldtäkter och annat otrevligt just på stadens bad. Det är mycket tråkigt.

Det är positivt att man har ansökt hos länsstyrelsen om mer kameraövervakning, men det finns mycket mer att göra.

Kameraövervakningen är bra, men hur är det när det gäller vakternas sätt att bemöta allmänheten? Hur jobbar man förebyggande? Hur upptäcker man?

Det finns en del att tänka på som inte finns med i svaret. Det kan vara utbildning av vakterna för att jobba förebyggande. Det kan vara samarbete mellan skolan och idrottsförvaltningen. Det kan vara samtal om värderingar, om vad som är tillåtet och inte tillåtet. Man kan bygga bort mörka prång, för det är där det händer.

Jag berättade om detta för min arbetskamrat precis innan jag gick hit. Hon sade att det är en skandal att detta över huvud taget kan hända. Hon berättade om en incident vid Husbybadet. Hennes barn kom bort och hon ville ha hjälp av vakterna. De hjälpte inte till. Många letade efter hennes femåriga dotter, men ingen av vakterna hjälpte till.

Det kan ju vara en enstaka händelse, men sådant får inte hända. Vi måste ha vakna, pigga och alerta vakter.

Det är också viktigt att damma av rutinerna och se över vad man kan göra. Fungerar rutinerna? Har vi kollat rutinerna, har vi dammat av dem, har vi gjort en uppföljning, har vi kollat internationella erfarenheter?

Jag tror att det finns mer att göra, Py.

Anförande nr 3

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige och Nina Ekelund! Det är självklart att det inte ska förekomma någon som helst form av trakasserier på våra bad. Du frågar om vi har nolltolerans när det gäller våldtäkter och trakasserier. Det är väl fullständigt självklart att man måste ha nolltolerans. Det är klart att sådant här inte ska förekomma.

Idrottsförvaltningen har sedan tidigare tre kameror på Husbybadet. Vi ska utöka det med sju. Ansökan ligger hos Länsstyrelsen. Förvaltningen undersöker en metod där man också kan höra vad som händer inne i badet på känsliga ställen. – Det här är ju ett äventyrsbad och det ska vara äventyrligt. – Man ska alltså också kunna höra vad som inträffar.

Vi har naturligtvis utbildat personalen. Förvaltningen har utbildning och man är på alla våra bad inriktad på förebyggande arbete och utbildningsinsatser.

Jag tycker att det är ett bra förslag du har om ett närmare samarbete med skolan. Det är en bra väg att gå. Skolan arbetar naturligtvis också med den här typen av frågor, men just samarbetet mellan förvaltningarna är säkert bra.

När det händer sådant som vid två tillfällen har hänt på Husbybadet är det självklart att de som är anställda på badet ser över hur de arbetar med de här frågorna. Jag tycker att det finns en hög medvetenhet. Men det finns ingenting som inte kan göras bättre.

Anförande nr 4

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Vi i Miljöpartiet tycker att kommunala bad är en viktig verksamhet. Nina Ekelund tar upp en viktig fråga i sin interpellation, nämligen om man ska kunna gå till badet och känna sig trygg där. Det måste man naturligtvis kunna göra.

Det finns ju sådana här problem på andra håll i samhället, men när man badar endast iklädd en liten baddräkt eller badbyxor är man naturligtvis väldigt oskyddad från början. Det är enklare att begå dessa hemska övergrepp.

I interpellationssvaret står att man har kameror som filmar alla som går in. Det är alldeles utmärkt. Men man måste ta tag i det här snabbt och göra mer.

Det har redan nämnts att man måste samarbeta med skolan och diskutera var gränsen går för vad man får göra. Det finns ett slags gränsglidning på gång i samhället. Man trampar över och respekterar inte andra människors kropp och skäl. I skolan måste man ta upp sådant i ämnet livskunskap, som vi tycker ska vara obligatoriskt.

Det ska naturligtvis vara nolltolerans.

Anförande nr 5

N i n a E k e l u n d (kd): Det är bra att Py är positiv till detta. Jag tror att man kan skruva upp det. Du sade att kameraövervakning är bra, att samarbete mellan skola och simhallar är bra. Det nappade du på. Att jobba förebyggande nämnde du är en viktig del, även om det inte står med i svaret.

Jag tror att man då måste ställa krav och kolla utbildningen. Jobbar ni förebyggande? Som vanlig badare som ofta åker och badar tror jag inte att det är helt vanligt att man gör det.

Det är jätteviktigt att ställa en kontrollfråga. Har ni med det förebyggande? Finns det något att hämta internationellt?

Jag tror att det är viktigt att man har tagit fram rutiner. De bör anmälas till idrottsnämnden så att man kan se över dem och kontrollera att de verkligen är tydliga. Det är bara att hoppas att värderingsarbetet går vidare i skolorna och att man jobbar med vad som är tillåtet och inte tillåtet.

Anförande nr 6

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Den verksamhet vi har på baden måste givetvis av naturliga skäl ha väldigt tydliga rutiner. Det handlar ju om säkerhet över huvud taget. Man är naturligtvis mycket medveten om hur rutinerna ska skötas och att man ska uppdatera dem.

Utbildning förekommer hela tiden. Man utbildar kontinuerligt personalen på alla badanläggningar. Det är en väldigt viktig fråga.

§ 4 Interpellation om fler barnfamiljer bland hemlösa (nr2006:10)

Anförande nr 7

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag hänvisar till det utsända svaret.

§ 5 Interpellation om barn i institutionsvård (nr 2006:11)

Anförande nr 8

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

§ 6 Interpellation om Tensta och utvecklingen i vår ytterstad (nr 2006:15)

Anförande nr 9

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Det här ju en viktig interpellation, inte minst i dessa dagar. Det har genomförts uppskattade utställningar i Tensta bland annat.

Under den här mandatperioden har det hållits många stolta anföranden om vikten av integration. Men varje gång man kommer in på sakfrågorna om förändring och förnyelse och sådant som behöver ske i ytterstaden händer det väldigt lite.

Jag är inte så väldigt nöjd med svaret.

Socialbidragstagandet har ökat under den här mandatperioden. Arbetslösheten har ökat kraftigt, inte minst bland unga människor i de stadsdelar som jag tar upp i interpellationen. Det duger inte att som föredragande borgarrådet hänvisa till öppen arbetslöshetsstatistik. Var femte arbetsför stockholmare står utanför arbetsmarknaden. Värst är det i de stadsdelar som jag pekar ut i interpellationen.

Under den förra mandatperioden då bland annat jag var ansvarigt stadsbyggnadsborgarråd jobbade vi mycket med några tydliga projekt för utvecklingen av vår stad. Det ena var cityförnyelsen. Det andra var radhusen i Rinkeby. Det var två sidor av samma mynt, nämligen att utveckla staden.

Inom det begreppet tog vi också fram Kista Science City-visionen. Det var ett nytt sätt att jobba över förvaltningsgränser, mellan olika grupper, för att ta fram en gemensam vision för vad ytterstaden skulle kunna vara.

Jag kan konstatera att det har hänt väldigt lite.

Jag tycker att det är väldigt roligt med utställningen i Tensta. Där finns det goda exempel. Men mycket återstår att göra.

Det handlar om E18 som inte blir av. Det skjuts ständigt på framtiden av regeringen. Det handlar om tvärbanans sträckning. Av integrationsborgarrådet får jag nu höra att det är något som inte går att göra. Varför har vi inte med Rinkeby i en av de viktigaste frågeställningarna när det gäller tvärförbindelser? Vi har Sveriges största socialbidragsområde vägg i vägg med Sveriges främsta tillväxtområde. Varför klarar vi inte av att dra en järnväg mellan dem? Den ska för säkerhets skull dras vid motorvägen långt från Rinkeby, långt från Tensta. Det finns ingen logik i det som majoriteten gör.

Man håller högtidstal om integration, i praktisk handling är integration ett stort problem. Det finns faktiskt ett kommunalråd i Sundbyberg som har sagt att man är direkt negativ till att göra förbindelser mellan Ursvik och Rinkeby. Det är ganska

anmärkningsvärt av ett parti som i högtidstalen ständigt talar om integration. Det händer väldigt lite.

Det finns sakfrågor som man snabbt kunde lösa åt Rinkebyborna. Varför får de inte sin begravningsplats? Det framgår inte av ärendet. Det hänvisas bara till en utredning som ska fortsätta att rulla på.

Fisken grönlingsens hälsa är viktigare än att människorna får en vettig begravningsplats.

Jag vet inte hur många varv det här ärendet har farit runt i systemet. Man har pekat på en rad olika platser. Det blir aldrig några beslut fattade. Jag tycker att det är ynkligt att det ska ta flera år att ordna en begravningsplats i anslutning till det område där människorna i Rinkeby och Tensta bor.

Mest anmärkningsvärt är sjabblandet med Rinkebyskolan. Rinkebyskolan har, mot alla odds, visat att det går att åstadkomma mycket när det gäller utbildning även i så kallade utsatta områden. Den skolan har enormt fina resultat att peka på. När man vill öppna gymnasieklasser blir de nekade det av majoriteten. Jag har förstått av borgarrådet att problemet är att det finns en annan gymnasieskola i området. Den heter Tensta gymnasium. Det vore ju förskräckligt om Tensta gymnasium fick en konkurrent i Rinkeby.

Rinkebyskolan bedriver en enormt framstående matematikundervisning, framför allt på högstadienivå. Man har redan i dag ambitionen att koppla ihop det med gymnasiet.

När man i Rinkeby vill utveckla sin fina verksamhet får man från Socialdemokraterna svaret: Det får ni inte. Ni får inte öppna några gymnasieklasser.

Det är talande, men också anmärkningsvärt att Socialdemokraterna år 2006, förutom att hindra människor att köpa sina lägenheter, inte klarar av att ge dem en begravningsplats och inte låter dem öppna nya gymnasieklasser. Man problematiserar på olika sätt den kämpaglöd och det engagemang som finns i stadsdelen. Det tycker jag är bedrövligt, herr ordförande.

Jag kan bara hoppas att ni förlorar valet så att det kan komma några nya som kan hjälpa till att lösa problemen.

Anförande nr 11

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Mikael Söderlund! Det är roligt att du uppskattade en del av de idéer som kom fram vid Tensta Bomässa.

Antalet arbetslösa har faktiskt minskat ganska rejält under det senaste året.

Man kan naturligtvis prata om antalet sysselsatta. Men det känns lite beklämmande när du säger att var femte stockholmare är utan sysselsättning. Alla människor kommer inte att vara sysselsatta.

Jag tycker absolut att vi här i salen ska grotta i hur vi ska komma till rätta med de problem som finns i vissa förorter, men anledningen till att vi generellt har människor utanför arbetsmarknaden är att en del är föräldralediga, en del studerar och så vidare. Det är alla de som inte har förvärvsarbete just nu.

Det är inte konstigt att man på riksnivå har en 80-procentig sysselsättningsgrad som mål. Det är fullt rimligt. Det är ungefär vad vi har i Stockholm. Men vi behöver göra mycket för att förstärka det i vissa ytterstadsdelar.

Det är roligt att Mikael nämner cityförnyelsen som ett gott exempel under den förra mandatperioden. Det var förvisso ganska trevligt, men det underlättade inte särskilt mycket för ytterstadsborna. Det enda du nämner i ytterstaden är radhusen i Rinkeby. Jag tycker att det var ett bra projekt, men det var inte så många hus. Jag minns inte om det var 35 eller 50 radhus. Mer var det inte.

Vi har på allvar försökt att göra något åt de här frågorna, även om det är ett arbete som måste ske långsiktigt. Det är inget man klarar av under en kort period.

Det har handlat om stadsdelsförnyelse. Där har ni valt att vara emot. Ni säger att ni inte tycker att det är bra att man jobbar tillsammans med medborgarna för att skapa framtidstro och framtidsbilder i ytterstaden.

Diskrimineringen är en annan sådan viktig fråga. Den är det kanske största hindret för människor i ytterstaden att komma ut i arbetslivet. Där har vi infört en antidiskrimineringsklausul och vi har gått vidare när det gäller krogdiskriminering. Ni har röstat emot det. Det gäller också resursfördelningen till barn och ungdomar och till skolorna.

Vi har gjort en omfattande översyn och sett till att det fördelas på ett bättre sätt i dag efter behov. Ni har röstat emot.

Man blir lite ledsen. Det bästa vore om vi här i salen på allvar kunde ta tag i de här frågorna och bestämma oss för hur vi ska komma till rätta med detta över tiden. Vi ska inte tro att bostadsrättsomvandling skulle vara den enda lösningen. Om vi ska ha en levande stad måste vi satsa överallt och inte bara bygga 35 radhus i Rinkeby, utan ta ett helhetsgrepp.

Vi försöker gå vidare. Det kommer förslag till fullmäktige utifrån de uppdrag som de allmännyttiga bolagen har fått i stadens budget. De är på väg in nu. Där kan vi på allvar börja diskutera.

Anförande nr 12

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige, Teres Lindberg! Det låter lite som om du ser ljuset, men det låter också som om du inte åker till Tensta annat än när det är bomässa, invigning och jättefint.

Jag kan tala om för dig att sedan ni tog makten har socialbidragskostnaderna dragit över budgeten hela tiden. Det är likadant i år. Det är till och med så att stadsdels-

nämnden har fått brev från revisorerna med kraftiga uppmaningar om vad man ska göra åt detta. Det är prognostiserat ett underskott på över tio miljoner.

Majoriteten i stadsdelsnämnden har hela tiden varit emot att man inför en kraftigare jobbgaranti enligt Skärholmsmodellen. Man tycker att den egna modellen är så bra, men den kan inte vara tillräckligt bra med tanke på att socialbidragstagandet inte minskar.

Det var roligt med en bomässa. Men jag vet att många som bor i Tensta tycker att det hade varit ändå roligare om man inte hade haft riktigt så bråttom så att den skulle äga rum att par veckor före valet. De hade gärna velat vara med och tycka till lite. Det gick inte. Stadsdelsförnyelse kan man kasta ut lite pengar på, men verkligt inflytande är ni inte särskilt intresserade av.

Brottsligheten ökar. Människor vågar inte gå hem från tunnelbanan på kvällarna. Det är tydligen inte särskilt märkvärdigt för er.

Rinkeby och tvärbanan tycker jag är en otroligt viktig fråga. Argumentet har inte bara varit att man måste riva hus utan också att det inte kan vara i blandad trafik. Det är väl också konstigt att det går jättebra att ha spårvagnar i blandad trafik när det gäller Gröndal. Här vet man tydligen mycket bättre.

Det finns bra saker i Tensta. Det finns bra saker som man ska vara rädd om och eldsjälur som man ska vårda. Ett exempel på det är Livsticket. Jag vet att ni också har fått brev från Livsticket. De måste varsla om ett par veckor om de inte får besked om att de kan fortsätta sin verksamhet. Den frågan har ni drivit under hela valrörelsen. Snart orkar de inte längre. Då har ni lyckats döda den verksamheten också och strypa de eldsjälarna.

När det gäller resursfördelningssystemet tror jag inte att du vet att det som ni har anslagit till skola och förskola inte går dit mer än vad det har gjort förut. De pengarna används till städning, äldreomsorg och andra saker. Det tycker jag att du skulle titta lite noggrannare på.

Det har inte vänt. Segregationen har snarare ökat under den här tiden. Stadsdelsförnyelsepengar har inte gjort att det har vänt. Det har snarare ökat segregationen mellan gamla Spånga och Tensta. Man har slösat med pengar. Det är ungefär som om det var godis man kastade ut.

Anförande nr 13

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande, fullmäktige! Jag besökte bomässan hela tre gånger, trots att det är lång väg från min nuvarande bostad. Det var oerhört roligt att besöka bomässan.

Jag bodde i Tensta för många år sedan. Jag hade min första bostad där. Jag har bekanta där, både i gamla Spånga och i nyare Tensta. Jag tycker att jag är ganska orienterad i området. Det var oerhört roligt med bomässan där man hade tillfälle att gå in i både gamla och nya lägenheter. Det är bra planerade lägenheter. Upprustningen har skett på ett bra sätt. De boende har varit delaktiga i upprustningen av gårdarna. Det

finns ett livaktigt föreningsliv. Jag blev nästan avundsjuk när jag tittade på anslags-tavlorna och såg hur föreningslivet och kulturlivet är i full gång.

Bomässan var en succé.

Det är magstarkt att oppositionen inte vill se det positiva i den upprustning som pågår.

Vi gör egentligen det som ni har sagt att ni ville göra. Vi har en kompletterings-bebyggelse som gör att det blir blandade upplåtelseformer. Det byggs bostadsrätter i Tensta, precis som ni har sagt att ni ville.

Jag kommer ihåg hur det under den förra mandatperioden var med den av er omhuldade omvandlingen. Intresset från de boende var inte stort. Ni fick till och med anställa konsulter som talade om för de boende hur bra det var att köpa sin bostadsrätt.

Det verkar inte finnas i er sinnevärld att det finns människor som faktiskt inte kan köpa. Hyresrätt är för dem den boendeform som står till buds. Det är också en bra boendeform, och den ska också kunna ge möjlighet till inflytande.

Det finns mycket kvar att göra i Tensta. Men ni vet mycket väl att det tar tid att genomföra saker och ting.

Frågan om begravningsplatsen är inte problemfri. Marken måste undersökas. Det har varit militär verksamhet där. Man måste se till att det fungerar för alla.

Kollektivtrafikförbindelser måste också dras så att det fungerar. Det är inte lätt. Ibland tar det tid.

Jag tycker, återigen, att det var väldigt roligt att besöka bomässan.

Anförande nr 14

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är val om några veckor, så det kanske inte är så konstigt att tonen från oppositionen är som den är. Det är ju väljarna som avgör. Vi får se hur domen lyder.

Bomässan i Tensta var oerhört framgångsrik. Den enda som jag har hört kritisera den är faktiskt Mikael Söderlund i ett pressmeddelande som jag hittat på moderaterna.net. I övrigt var alla överens om att detta initiativ som kom från Tenstaborna för sju år sedan är ett utmärkt exempel på hur man kan jobba med ytterstadssatsning och stadsdelsförnyelse och leda över tankar och idéer från lokalbefolkningen till praktiskt genomförda projekt. Jag har träffat dem som kom med de här tankarna redan för sju år sedan. Allt blev inte exakt som de ville, men de har hela tiden varit med på de öppna sammanträdena och i projektgrupper.

De erfarenheterna ska vi ta vara på.

Jag blev lite förvånad när jag hörde Mikael Söderlund prata om City i samverkan, Kista, tvärbanan och E18 och säga att ingenting händer. I Mikael Söderlunds värld

händer ingenting om inte han själv sitter som ansvarig – då händer allt; då är hela staden perfekt.

När det gäller gallerian och tvillingtornet kan jag berätta att vi den 31 augusti, enhälligt, vad jag vet, tog beslut om att markanvisa för tvillingtornet till Kista Science Tower. Vi kan äntligen förlänga galleriagången, något som man har velat i många år. Man får då underlag för att bygga ut och bygga både bostäder och kontor i en ny skrapa som blir minst 30 våningar hög. Det är ett väldigt bra utvecklingsprojekt.

Vi har, inte minst här i fullmäktige under hösten och våren, tagit en mängd beslut som handlar om hur vi ska utveckla och förädla Kista och områdena runtomkring.

När det gäller E18 finns det en överenskommelse. Staden kommer att förskottera pengar för att Vägverket ska komma i gång i alla de delar som vi är överens om. Till de viktigare delarna hör att göra insatser i Tensta och Rinkeby och förbinda stadsdelarna med varandra och göra i ordning parkstråken och vägarna in till Tensta och Rinkeby. Det har vi saknat under många år. Nu genomför vi det.

Tvärbanan kan man alltid diskutera. Vi har sagt att vi är beredda – och jag är för egen del beredd - att göra omprioritering i det som nu blev Solnagrenen. Frågan är om Mikael Söderlund och Moderaterna är beredda att göra det.

I de projekt som vi har genomfört och som står framför oss i fråga om bostadsbyggande och exploatering är det mer samhällsekonomiskt nyttigt att ansluta Alvikgrenen via Tensta-Rinkeby och sedan till Barkarby än Solnagrenen. Det finns redan pengar. Om vi är överens om det kanske vi kan diskutera det för att få till stånd en ändring som gynnar både stockholmarna och dem som står utanför arbetsmarknaden. Det gäller framför allt att vi fortsätter att bygga i staden.

Att det inte händer någonting håller jag inte riktigt med om, Mikael Söderlund. Jag förstår att du vill ha ett maktskifte, men det är inte du som avgör det. Jag ser fram emot väljarnas synpunkter den 17 september.

Anförande nr 15

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Jag tycker att det är jättebra om man kan hitta öppningar för tvärbanelösningar så att man verkligen integrerar de stadsdelar som vi pratar om i interpellationen. Det har man inte gjort. Det har varit en stor brist. Det har förekommit en del konstiga uttalanden där man har problematiserat kontakterna mellan Rinkeby och den nya stadsdelen som Sundbyberg bygger, Ursvik. Jag tycker att det är helt fel. Då har man inte förstått vikten av integration.

Någon tyckte att jag gnällde över Tensta bomässa. Jag har inte gnällt om den. Jag var minst fem gånger på den utställningen. Jag tycker att det var ett mycket bra initiativ. Bekymret har ju varit att det som skulle göras i de stadsdelarna inte har gjorts så långt som man hade kunnat. Vi har i sju år talat om fler viktiga projekt i eller i anslutning till de stadsdelarna. De har av olika skäl inte genomförts.

Jag misstänker att om det hade varit invånarna i Stockholms innerstad som hade varit berörda hade de här sakerna ordnats. Då hade det inte problematiserats på samma sätt som nu.

Jag tycker att man kommer med bortförklaringar när det gäller begravningsplatsen. Man sjabbblar bort det och snurrar runt det i systemet i årtal. Det är väl bara att ge dem deras begravningsplats. Om det finns minor kvar sedan övningar på 50-talet får man väl se till att destruera dem. Det går att lösa om man vill.

Bekymret i det här området är att vi har en mycket stor arbetslöshet. Det är inte alls bara några futtiga procent, som Teres Lindberg påstår. Det är en mycket hög ungdomsarbetslöshet i de här grupperna. Förvärvsfrekvensen i den här stadsdelen är 50 procent. Det säger en hel del om hur verkligheten ser ut. Det är 50 procent fler arbetslösa i Tensta nu än 2002. Det ställer krav, tycker jag.

Ni langar ut 9 miljarder kronor på biltullsförsök, på lyxprojektet Skatteskrapan på Götgatan, på kompetensfonder, miljöfonder och en rad andra projekt. Man kunde ha använt en bråkdel av det till förnyelse i de här stadsdelarna. Det hade gått rakt ut i en riktig stadsförnyelseverksamhet som jag tycker är motiverad i högsta grad.

Det talas nedsättande om bostadsrätterna. I alla andra sammanhang problematiserar Socialdemokraterna att det finns stadsdelar i Stockholms innerstad som har en hög andel borätter. Det är konstigt att ni till varje pris ska hindra dem som vill köpa i till exempel Östberga. Varför ska de inte få göra det? Varför ska det vara 90 procent hyresrätter?

Anförande nr 16

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag vill först säga något om bomässan. Jag har träffat flera av dem som initierade det hela. Det var Hardy Hedman som såg till att den verkligen kom till stånd. Några har varit delaktiga, men det kunde ha varit fler.

Det finns många fina bostäder där, men om man frågar dem som har varit och tittat på bomässan om de vill bo i området svarar de: Nej, det skulle jag aldrig vilja göra. Det var jättefint och det var roligt att titta, men själv skulle jag aldrig vilja bo här.

Det handlar också om att känna trygghet. Törs man gå hem från tunnelbanan eller inte? Kommer utemiljön att vara bra? Hur är skolan? Det handlar alltså inte bara om resursfördelningssystemet, utan det handlar om ordning och reda och en del annat.

Det har satsats mycket på stadsdelsförnyelse under den här perioden. Om jag inte minns fel har det satsats 40 miljoner i stadsdelen Spånga-Tensta. Det har gått till en del bra saker, sådant som ändå skulle ha gjorts. Det handlar om nybyggnation av gymnastiksalar till exempel. Men det har också gått till en del konstiga saker. Det skulle ha gått till att långsiktigt säkra och finansiera bestående saker i stället för att muta olika grupper för tillfälliga arrangemang.

Det är lite lustigt med er rädsla för att människor som vill äga sina bostäder ska få göra det. Ni säger ju att inga är intresserade. Då är det väl inte så farligt? Då behöver ni ju inte vara rädda.

I en av tidningarna för någon vecka sedan kunde man läsa Annika Billströms svar på frågan vilket som var hennes största misslyckande under mandatperioden. Hon sade att det var att man inte hade lyckats få med sig de borgerliga partierna när det gällde att man skulle få köpa loss sina lägenheter i ytterstaden. Om det nu är så dåligt är det konstigt att det är det största misslyckandet.

Anförande nr 17

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det är roligt att höra så mycket beröm av Skärholmsmodellen. Det var när Hult var finansborgarråd som vi startade den verksamheten. Det är roligt när verksamheter fungerar.

Något som känns tråkigt är att man underminerar det arbete som görs i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd där du sitter och är delansvarig för verksamheten. På Lunda Nova har man samlokaliserat socialtjänst och arbetsförmedling. Där har man kommit väldigt långt. Det är tråkigt att du underminerar det. Det handlar i grunden om de personella extraresurser som man lägger till från de olika ansvariga myndigheterna.

Det fungerar väldigt bra på Lunda Nova.

Jag kan bara understryka det som Leif sade att Tensta bomässa är ett medborgar-initiativ. Där har Hardy Hedman gjort ett stort förarbete. Det tråkiga är att ni inte kunde ställa upp bakom honom i det läget. Det är roligt att vi kunde göra det och genomföra det som medborgarna ville. Man har också jobbat med en del framtids-visioner när det gäller stadsdelsförnyelsen. Man har velat att människor ska komma till Tensta och se mer av det och de värden som finns där.

För någon vecka sedan var jag där ute och besökte en verksamhet som har fått en lokal av SL. Den ligger under biljetthallen. Där tränar man taekwondo. Det är många Spångabarn som gör det. Visst bidrar det i allra högsta grad till stadsdelsförnyelse att barn och ungdomar från olika stadsdelar och olika delar av staden möts i verksamheter. Det är så vi kan bryta de motsättningar som finns i samhället. Om vi inte ser till att människor möts kommer vi inte att klara det. Stadsdelsförnyelsen har på allvar bidragit till det.

Svenska bostäder har fått ett uppdrag att på allvar fundera över vad man kan göra för att bryta segregationen. De förslag man kommer med handlar just om hur vi ska komma till rätta med den upplevda otryggheten. Hur kan vi gå in med nya pengar för att höja statusen på de här bostadsområdena? Vi kanske måste gå så långt att vi river några kåkar för att förändra den yttre miljön så att vi uppnår det högre värde som utifrån sett saknas i dag.

Jag tror att man kan komma ganska långt i det arbetet. Det krävs att vi är med där.

Till Mikael måste jag säga att man kan grotta i de här siffrorna i all oändlighet. Segregationsindex som kom i våras visade att den borgerliga majoriteten 1991-1994 ställde till ett elände när det gällde att öka segregationen mellan fattiga och rika här i staden. Lågkonjunkturen 2001-2002 kan vi också se kraftiga effekter av. Kan vi inte strunta i de här siffrorna och ta på allvar att det är människor det handlar om? Vi

måste se till att människor kommer i arbete. Det är det som är grunden om vi vill bryta segregationen.

Anförande nr 18

Ann-Katrin Åslund (fp): Det är precis det det handlar om, individer med olika drömmar och önskemål. Ni verkar tro att det bara är grupper som man ska ge olika stora summor pengar för att de ska kunna träffas. Det kanske de skulle ha gjort ändå.

Pengarna ska dessutom helst vara tidsbegränsade så att man blir rädd att de tar slut och att det är bäst att man röstar på Socialdemokraterna igen, annars kommer ingen ny stadsdelsförnyelse med en ny påse pengar som man ska träffas fem gånger för att i bästa fall få utdelning av.

Du talar om taekwondo och dem som bedriver den verksamheten. De gör ett jättebra jobb. De kommer inte bara från vår stadsdel. De kommer från andra delar också.

Vi underminerar inte Lunda Novas verksamhet. Om du talar med dem på Lunda Nova är jag säker på att du får höra att de känner ett betydligt större stöd från de borgerliga partierna än från Socialdemokraterna som inte så ofta orkar gå på mötena.

Man kanske ska ställa större krav på att de som kan jobba ska jobba och man kanske ska ha en bättre metod än vad man har i dag.

Det här är en stadsdel där det är högre brottslighet än på många andra ställen och man är rädd för att gå från tunnelbanan. En som bor i radhusområdet mellan Tensta och Rinkeby berättade för mig att man har tagit reda på vad det skulle kosta med taxi som hämtar deras barn i Rinkebyskolan och kör henne hem på eftermiddagarna eftersom man var rädd att låta henne gå själv. Lösningen på det skulle alltså vara att Svenska Bostäder får i uppdrag att riva hus.

Om man ska trivas i sin stadsdel är väl a och o att man känner sig trygg i sitt eget hem?

Anförande nr 19

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Jag får inte så många svar på de frågor som jag har ställt i interpellationen. Det är intressant att notera att integrationsborgarrådet nu hänvisar till den elaka borgerliga regeringen 1991 – för 15 år sedan – när det gäller utvecklingen i den här stadsdelen under mandatperioden.

Det är ett faktum att det är 50 procent fler arbetslösa i Tensta jämfört med 2002. Det är ett faktum att det fortfarande är en förvärvsfrekvens på cirka 50 procent i Rinkeby-Tensta. De fyra åren med integrationsborgarrådet Teres Lindberg har varit ett fiasko för Socialdemokraterna. Jag förstår att det är laddat och känsligt, men det har varit ett fiasko.

Ann-Katrin var inne på en annan viktig verksamhet i Tensta som Socialdemokraterna flög på som det första ni gjorde när ni tillträdde – om vi nu ska stapla oförrätter. Det

gäller Livstykets. Det nämndes av Ann-Katrin. Det är värt att nämnas igen eftersom det är en verksamhet som var fullt fungerande. Man hade uppdrag och fungerade på marknaden. Man behövde inte den typ av specialbehandling som Socialdemokraterna tvingades ge för att de skulle överleva när ni sade upp den upphandling som hade gjorts där Livstykets hade en roll.

En väl fungerande anpassad verksamhet i stadsdelen lades ned därför att den till varje pris skulle kommunaliseras.

Vi kommer ständigt tillbaka till detta: man ska inte få äga sin bostad om man bor i Rinkeby. Man ska inte få gå i en privat organiserad vuxenutbildning. Man ska inte få driva gymnasieklasser i Rinkebyskolan. Det är omöjligt att fixa en begravningsplats i området. Det har gått fyra år och man har inte kommit fram med något förslag.

Det är en oerhörd problematisering.

Att bygga om Götgatans skatteskrapa till studentlägenheter klarar man på fyra år till en kostnad av 2 miljarder. Det är inga problem. Om man hade använt en tiondel av de pengarna till infrastrukturförbättringar i Tensta-Rinkeby tror jag att man hade kommit väldigt långt. Det är ni oförmögna att göra.

Det hålls fina högtidstal om vikten av integration, men i praktisk handling blir det ingen förbättring. De här fyra åren har snarare präglats av en försämring.

Jag kan konstatera att inom skolans område, där vi har de kanske största bekymren, lägger vi bara i Rinkeby och Tensta 50 miljoner kronor mer nästa mandatperiod än vad Socialdemokraterna gör. Vi lägger fokus på kunskapsinhämtning och att alla elever ska synas och att alla ska gå igenom grundskolan med fullständiga betyg.

Det är ändå tydliga alternativ i svensk politik inför valet. Jag förstår att det känns ovant för Teres och andra socialdemokrater. Men så är det. Det är dags för nya personer vid grytorna som fixar det här och löser integrationsproblemet. Ni har haft fyra år på er utan att klara det.

Anförande nr 20

Borgarrådet Lindberg (s): Brottsligheten är ju inte större i Tensta, Rinkeby och Kista än i Stockholms innerstad. Något som är större är den upplevda otryggheten, och det tycker jag är allvarligt nog. Tillsammans med polisen driver stadsdelarna projektet Ung och trygg på Järva. Där kan man få hjälp av volontärer med eskort hem från tunnelbanan, om man vill. Det är de delarna vi måste fortsätta att arbeta med. Hur kommer vi till rätta i varje del med den upplevda otryggheten? Det är väldigt allvarligt att människor där inte känner sig trygga.

När det handlar om arbetslöshet och människor som inte är sysselsatta vill jag säga att jag inte menade att häckla. Det var just det jag inte ville göra. Jag ville säga att det i Rinkeby handlar om 500 personer som står utanför arbetsmarknaden. Det är dem vi måste försöka ta tag i.

Hur får ni ihop det här? Ni föreslår att vi ska sänka skatten i kombination med att ni på den statliga sidan vill minska 11 miljarder på arbetsmarknadspolitiken. Hur ska människor då komma ut i arbete? Hur ska de 500 arbetslösa vuxna i Rinkeby få hjälp och stöd? Det här löser inte sig självt som Mikael tycks tro. Hur ska ni få ihop det?

När det gäller det du säger om Livstycket blir man ledsen. Det handlade om att ni under er mandatperiod hade gjort en SFI-upphandling som inte alls var bra. SFI-undervisningen uppfyllde inte de kriterier som borde gälla för en bra undervisning och för att man på ett bra sätt ska lära sig svenska och komma in i det svenska samhället. För det krävs att man kopplar SFI-undervisningen till arbetspraktik, arbetsmarknad och sysselsättning. Det var det vi ville göra, och det var det vi gjorde. Vi gjorde en ny upphandling för att de verksamheter som hade fått upphandlingen tidigare inte uppfyllde de kriterierna.

Detta var inte något vi kunde styra över. Personligen hade jag önskat att Livstycket hade vunnit upphandlingen. Nu gjorde man inte det. Vi har försökt se till att deras verksamhet har kunnat leva kvar under den här mandatperioden eftersom vi tycker att den är viktig. Den har också levt kvar. Att de inte klarar av att vinna en upphandling är inte något som vi kan stå till svars för. Det är inte ett politiskt problem. Om vi skötte våra upphandlingar på det sättet vore vi riktigt illa ute. Om ni vinner valet hoppas jag verkligen att ni inte sköter era upphandlingar på det viset. Det vore förskräckligt.

§ 8 Interpellation om förbättrad belysning av Stadshuset (nr 2006:17)

Anförande nr 21

Borgarrådet Rönngren (s): Jag hänvisar till det utskickade svaret.

Anförande nr 22

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Det här är en aktuell fråga. Globen kommer att tända sin nya belysning på onsdag kväll. Det finns alltså all anledning att prata belysningsfrågor just i kväll.

Vi har under en längre tid pratat om behovet av belysning. Av någon anledning händer inte det som vi vill ska hända. Vem som bestämmer har jag inte fått klarhet i. Det finns några goda förebilder runtom i staden. Vi har i tio år pratat om att belysa staden. Det finns en rad förståsigpåare och småpåvar som har kastat grus i maskineriet under åren. Det gör att Stockholm faktiskt inte lyser på kvällarna på det sätt som många skulle vilja.

Det finns en väldig potential. Jag har fått mig tillskickat ett program från en liten fransk stad. Där har man tagit fram ett helt belysningsprogram. Det är uppenbarligen något man pratar om runtom i Europa. Det är uppenbarligen en mycket levande och viktig fråga. Stockholm har goda förutsättningar att ligga i framkant. Vi borde vara bäst på det med tanke på att vi har så mörkt en stor del av året.

Det är bekymmersamt att allt tar så lång tid. När ni gör saker blir det inte alltid helt rätt.

Nu har vi en förebild, nämligen Stockholms slott som har börjat lysa lite mer på kvällarna än vad det gjort tidigare då det legat praktiskt taget i mörker. Det finns andra förebilder nere på stan. Men det finns mycket mer att göra. Det görs fortfarande väldigt lite.

Paris tycker jag borde vara en förebild. I Eiffeltornet har man en ljusshow som varierar från vecka till vecka. Var tionde minut är det en kolossal ljusshow. Man har också båtarna på Seine som kastar upp strålkastarbelysning på husfasaderna nära Seine. Det finns en dynamik i staden nattetid och kvällstid som är en attraktion.

Stockholm med sitt vattenläge och med sina vackra och unika byggnader borde ligga i framkant. Vi borde inte vara omkörda av Paris. Vi borde vara den stad man reser till för att låta sig inspireras. Så tycker jag inte att det känns i dag.

Interpellationen handlar konkret om just stadshuset där man faktiskt för bara en kort tid sedan sjösatte ett nytt belysningsprogram för huset. Jag såg väldigt liten skillnad mot förut.

Jag vet att det finns konstnärliga förståsigpåare som säger att det är ett medvetet genidrag att det inte ska synas och att fönstren ska vara belysta på ett visst sätt. Det är säkert väldigt begåvat.

Det här är ett av världens vackraste hus. Det förtjänar att lysas upp kvällstid på ett spännande sätt, och kanske på olika sätt olika delar av året. Det finns säkert många möjligheter för stadshustornet att se ut på olika sätt. Om Eiffeltornet kan se olika ut var tionde minut kan väl stadshustornet också göra det. Jag tror att det finns en stor potential.

Till min glädje läser jag här något som jag hoppas att Leif kan utveckla. Om jag har förstått rätt har man själv efter det att man satte i de nya lamporna kommit på att det inte var några bra lampor. Så skulle man kunna tolka svaret. Det tycker jag i så fall är positivt.

Ett bekymmer med den nya belysningen är att den är ganska dov. Vi vet att efter bara något år sjunker ljusstyrkan med 50 procent på grund av smuts. Det som ser relativt fint ut från början *fades away* ganska fort.

Jag tycker att vi över huvud taget skulle jobba mer offensivt med belysningsfrågan. Jag vet att det pågår ett sådant arbete. Det finns särskilda belysningsprogram. Men jag tycker att vi skulle våga ännu mer.

Anförande nr 23

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag delar Mikael Söderlunds uppfattning i allt det han har pratat om. Vi har gjort alldeles för lite. Vi kan göra mycket mer. Det har visserligen gjorts en del de senaste åren, men jag tycker också att det går för sakta. Vi tar till exempel inte vara på det som är Stockholms kvalitet på vintern, nämligen mörkret. Det ger oss unika möjligheter att jobba med ljuset på ett helt annat sätt i Stockholm än vad vi har gjort.

Mikael nämnde Globen. Det har ju varit en process kring det också med överklaganden av upphandlingar. Det är så i Stockholm. Alla upphandlingar överklagas av dem som inte har vunnit upphandlingen. Nu är det på väg att förverkligas. Det är ett bra exempel på åretruntbelysning.

Slottet har blivit ljussatt under den här mandatperioden. Trafikkontoret har samarbetat med hovet. Det innebär att man har plockat fram delvis ny teknik. Det är det jag beskriver i mitt svar. Nu finns det en teknik som gör att det syns och gör skillnad när man ljussätter så stora fasader som stadshusets sidor och torn. Då kan det göra skillnad. Den tekniken fanns inte när man försökte med ljusprojekten på stadshuset tidigare.

Det som är riktigt viktigt är att vi behöver samverka med privata fastighetsägare inte bara i citykärnan utan också i ytterstadsområdena. Jag har träffat flera. De är väldigt intresserade av att vara med och diskutera utformningen av ljus. Det gäller inte bara spektakulära ljusspel utan också de trygghetsskapande åtgärderna i stadsdelarna och i våra parker och stråk i innerstadsområdena. Det är något som vi absolut behöver gå vidare med.

Något som är riktigt glädjande är att när jag har tittat på de här frågeställningarna utifrån att jag tycker att det händer för lite har jag sett att det är ett ärende på väg från Stadsbyggnadskontoret. Som politiker kommer vi att få ta ställning till de kriterier

som gäller för ljussättningen av staden och bygglovshanteringen. Vi kommer alltså att ha en unik chans att påverka kriterierna för vilket ljus vi ska använda och var i staden det ska användas.

Det har reglerat tjänstemännens arbete hittills. Vi står alltså inför ett skifte här i staden. Då menar jag inte politiskt utan synen på hur vi använder ljuset i Stockholm. Frågan är då om politiken vill bestämma mer. Jag tycker det. Vi har ganska stor samsyn i de här frågeställningarna så jag tycker att vi ska göra slag i saken och gå ihop när det gäller bygglovsärendet och kriterierna och säga att vi vill se mer av ljus i Stockholm. Det kommer stockholmarna att tjäna på. Det kommer att lyfta fram Stockholm som destination och turiststad. Det kommer också att göra Stockholm mycket tryggare.

Det måste självklart åtföljas av pengar. Det har gjorts en del redan under den här mandatperioden. Det måste fortsätta och fullföljas under nästa mandatperiod. Det avser vi att göra.

Anförande nr 24

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag uppfattade att den nya tekniken gör det möjligt att göra något riktigt spännande av stadshustornet – även om det kanske inte blir i stil med Eiffeltornet. I samband med olika evenemang i Stockholm tycker jag att det ska finnas flexibilitet att göra anmärkningsvärda belysningsprojekt som kanske är tillfälliga. De skulle vara en attraktion i sig själva.

Vad jag förstår har Fortum erbjudit sig att sponsra olika belysningsprojekt i staden. Man kom in med ett sådant erbjudande redan för ett halvår sedan. Jag tror att det finns en väldigt potential att använda både våra egna och andra bolag. Jag förstod att Fortum är intresserat av att hjälpa till.

Många har ju ett skäl, även ett ekonomiskt, att bidra till att staden är ljus. Det minskar klotter, skadegörelse och annan brottslighet. Vi har till exempel väldigt många våldtäkter just nu i Stockholm. Flera av dem kanske vi hade sluppit om staden hade varit mer upplyst.

Jag är positiv till att det finns idéer för stadshuset. Jag tror att det finns mycket mer man kan göra för att utveckla staden belysningsmässigt.

Anförande nr 25

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag tycker att det är bra att det finns en stor överensstämmelse i åsikterna om hur vi ska använda ljuset. Det ärende som just nu processas fram kommer att vara avgörande för om vi kan göra skillnad från politiken. Det har varit väldigt reglerat utifrån de tidigare kriterierna. Från tjänstemannasidan har man ibland haft olika syn på hur man använder ljuset. Det har gjort att det inte har varit några spännande projekt. Man har inte heller haft de tillfälliga grejer som man har i andra storstäder. Det är utmärkt om vi fäster uppmärksamheten på det.

Det är inte bara Fortum utan också flera andra som har sagt att man är beredd att samverka med tankar och idéer och också rent ekonomiskt. Det gäller bland annat

fastighetsägarna i city. Fortum är en part som har nämnt att de gärna går in i samverkansprojekt, inte bara i cityområdet utan också i belysningsprogram i ytterstadsområdena i parker och grönstråk. Det handlar om att skapa en tryggare atmosfär. Det är positivt om man kommer till något slags beslutsärende i den delen och hittar samverkansformer inte bara med våra egna bolag och Fortum utan också med privata fastighetsägare.

§ 11 Muntlig frågestund

Fråga nr 1. Arenan

Anförande nr 26

Borgarráðet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det har nu gått fyra år, och det är fyra förlorade år för Hammarby och Djurgården när det gäller lösningen på deras arenaproblem. Under fyra år har finansborgarrådet fördröjt lösningen på problemen eftersom hon har framhärdat med idén om en stor arena.

Min fråga är helt enkelt: Vad är det egentligen som är ert vallöfte? När man har hört Billström har man fått en variant och när man har hört idrottsborgarrådet i frågan har man fått en helt annan uppfattning.

Vad kommer att ske ifall Socialdemokraterna sitter kvar vid makten efter valet?

Anförande nr 27

Borgarráðet B i l l s t r ö m (s): Fullmäktige och ordförande! Det ska jag mer än gärna svara på. Det är alldeles klart att Socialdemokraterna går till val på evenemangsstaden. Det är så – som alla vet – att Stockholm håller på att bli rejält omsprunget av framför allt Göteborg, som får bättre och större evenemang för varje år. Vi måste lyfta oss, precis som näringslivet säger till oss och precis som besöksnäringen säger till oss. Sluta käbbla i politiken! säger de. Lyft er över det partitaktiska! Se till att ena er kring att göra Stockholm till en världsstad bland annat genom att satsa på evenemang, nöjen, sport, idrott och annat!

Det är vår vision, och vi är stolta över den. Vi har nämligen inte lust att falla ned i gropen av partitaktiska saker under en valrörelse. Det som det handlar om, Lotta Edholm, är visionen om evenemangsstaden och ett nytt, spännande stadsutvecklingsområde. Precis som vi jobbar med Norra station som en vetenskapsstad och Värtan som den nya finansstaden så tycker vi att de södra förorterna behöver få det här kraftiga tillskottet även av arbetsplatser och bostäder och av en sammanhållen tanke om evenemang.

Anförande nr 28

Borgarráðet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det var ju inget svar på frågan. Jag frågade hur det kommer att bli med arenan och inte hur det kommer att bli med en eventuell evenemangsstad. Den är det säkert ingen som har någonting emot i den här salen, förutom att ni vill lägga ned ungefär 250 företag utan att ens tala med dem i förväg.

Sluta käbbla, säger Annika Billström. Vi käbblar inte. Vi har sagt samma sak hela tiden. Vi vill se till att infria löftet till Hammarby om att bygga en ny arena eftersom det är uppenbart, särskilt efter förra måndagen, att den nuvarande arenan inte håller och att det är direkt farligt numera att spela fotboll där. Vi vill se till att Djurgården

också får en ny arena. Men det är klart att det som Annika Billström har gjort under fyra år har fördröjt det arbetet eftersom hon vill tvinga in båda klubbarna i en arena som ingen faktiskt vill ha, allra minst stockholmarna själva.

Min fråga är fortfarande: Vad är Socialdemokraternas vallöfte när det gäller arenan? Säg det tydligt och klart, och inte bara som något slags vision!

Anförande nr 29

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är samma besked, Lotta Edholm, som vi har gett hela tiden. Det är bara det att du vägrar lyssna, och det är jag den första att beklaga. I evenemangsstaden finns naturligtvis en del av den vision som sedan kommer utifrån det programarbete som vi har gjort i årtionden i Stockholm. Saker och ting kommer att falla på sin plats.

Detta innehåller en arena. Det innehåller en upprustning av Globen city. Det innehåller en upprepning av den ganska ruffiga miljö som finns mellan Hovet, Annexet och Globen. Naturligtvis ska 250 företag inte alls läggas ned. Vi använder samma metodik som vi har gjort i Hammarby sjöstad, där man jobbar lugnt och sansat genom samtal och dialog och där processen blir på företagens villkor. Det som är en styrka i förslaget är att det finns flera olika alternativa etableringar för de företag som finns i området.

Anförande nr 30

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är bara att konstatera att det inte blir några besked över huvud taget om just arenafrågan i det här ärendet, utan det handlar enbart om evenemangsstaden. Om arenan ska ligga i Slakthusområdet i evenemangsstaden – oavsett om det blir en stor eller en liten arena – så kommer det att ta ytterligare många år innan en ny arena kan stå på plats. Det visar till exempel erfarenheterna från Hammarby sjöstad. Det tar mycket lång tid att evakuera företag. Till skillnad från i Hammarby sjöstad är det många fler levande företag som är inblandade i den här processen.

Beskedet till både Hammarby och Djurgården är alltså: Ni får vänta i ytterligare ett antal år innan ni ens får ett besked om hur det kommer att bli med era arenor. Intill dess får fotbollsklubbarna spela på andra arenor. Men jag tycker att det är tragiskt att det är på det sättet när vi nu har två fantastiska lag.

Anförande nr 31

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Arenans placering och arenans storlek avgörs inte här och nu. Det avgörs av det arbete som kommer att påbörjas så fort som möjligt. Om man skulle vilja så kan man göra som man gjorde i Hammarby sjöstad; man kan bryta loss vissa projekt. Att påstå att vi fördröjer eller försenar är naturligtvis helt felaktigt. Det var lika många företag som vi hade kontakt med och jobbade mycket konstruktivt och bra med i Hammarby sjöstad som det kommer att vara i den nya evenemangsstaden.

Vad gäller klubbarna så har vi kontakt med deras styrelser. Vi diskuterar frågan om hur vi hittar en bra lösning innan den nya arenan kommer på plats och om hur vi ska dana den nya arenan. Jag är väldigt stolt och glad över de goda relationer som vi har just med klubbstyrelserna.

Fråga nr 2. Multifunktionsarena

Anförande nr 32

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Under förra mandatperioden vet alla att det fanns beslut fattade och pengar avsatta för att Söderstadion skulle rustas. Men så kom UEFA med nya regler som kullkastade planerna. Därför måste det bli en ny arena i stället. Hammarby har väntat och väntat på att få ett besked.

Så kommer då en presskonferens där man plötsligt säger att det inte ska bli någon ny arena för Hammarby, utan i stället en multifunktionsarena i Slakthusområdet. Det gäller 250 företag och 5 000 anställda. Man omsätter mångmiljardbelopp. Det råder stor oro i Slakthusområdet för vad som ska hända. De känner att de inte får några besked.

Jag undrar därför: Vad kan borgarrådet Billström säga till dem i dag för att lugna dem?

Anförande nr 33

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tycker att det är viktigt att vi har visioner. Jag tycker att det är viktigt att om det finns en enighet i fullmäktige om att vi på allvar ska bli en evenemangsstad så måste vi faktiskt skärpa oss. Göteborg springer före, och vi måste naturligtvis samla oss tillsammans med näringslivet, som ställer kravet på oss att sluta käbbla.

Nu vill man låsa sig redan nu och säga att så här ska det bli; det ska bli två stycken 25 000-arenor. Då vet vi att de stora konserterna och de stora artisterna tackar nej till Stockholm och fortsätter att uppträda i Göteborg eller Köpenhamn. Det är ett vägval vi gör. Jag tycker att man ska ha det klart för sig.

Vi ser inte arenan för sport eller fotboll enbart. Vi ser en arena för kultur, för konserter och naturligtvis också för sport, idrott och stora evenemang. Vi ser en multifunktionsarena. Jag tycker inte att fullmäktige ska låsa sig vid storleken på den arenan nu eftersom det är för många frågetecken. Men om Stockholm vill sätta sig på kartan och bli en evenemangsstad så måste man också våga jobba för det, och jobba med dem i branscherna som har professionell kunskap om detta. Vi har den kontakten bland annat med EMA Telstar. Vi har kontakt med berörda klubbar. Vi för en regelbunden dialog med dem.

Jag säger det igen: Naturligtvis ska inte 240 eller 250 företag läggas ned. Vi har en dialog med företagen, och den kommer vi att fullfölja. Men evenemangsstaden handlar om mer än storleken på arenan. Det handlar om företagsutveckling och ett nytt stadsutvecklingsområde söder om Stockholm.

Anförande nr 34

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte riktigt säga att jag fick något svar på min fråga när det gäller oron för alla de företagare som finns i Slakthusområdet. Nu säger Annika Billström i ett tidigare inlägg att det har varit ett lugnt och sansat samtal. Men multifunktionsarenan presenterades ju vid en presskonferens där både idrottsrörelsen och övriga blev ganska förvånade över att de inte ens hade fått höra ett litet nys om att det här var på gång.

Frågan är om Annika Billström fortsätter att driva frågan och tror att vi har plats för två stycken stora arenor med 50 000 åskådare när det redan är så långt gånget i Råsunda med fotbollsförbundets planer där. Behöver vi då två multifunktionsarenor?

Anförande nr 35

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ewa Samuelsson! Stockholms stad och våra tjänstemän är duktiga i relationen med berörda aktörer och parter. När vi evakuerade företagen för Hammarby sjöstads exploatering skedde det på ett mycket tillfredsställande sätt för båda parter. Självfallet ska vi fullfölja det arbetssättet även i evenemangsstaden.

Om du fortsätter att med en dåres envishet hävda att vi ska ha två multistora arenor i Stockholm så vill jag en gång för alla säga: *En* stor arena ska Stockholm ha! Men det har inte kommit ett steg längre i Solna när det gäller att närma sig någon arena. Du har inte sett finansieringskalkylen. Jag har inte sett finansieringskalkylen. Jag tycker att Stockholm ska ha is i magen, lyfta sig i nackskinet och våga gå för evenemangsstaden så att vi också på det sättet kan använda detta som en tillväxtfaktor för att vi ska utvecklas i vår region.

Anförande nr 36

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det var just det – vår region. Det är därför detta är så märkligt. I Råsunda har fotbollsförbundet tillsammans med Solna stad kommit långt med planerna även om de inte har presenterat dem för oss här i Stadshuset. Det är naturligtvis inte det som de gör i första taget, utan här är det Solna stad som jobbar tillsammans med fotbollsförbundet. Menar du då att de ljuger om sin arena när man i olika sammanhang kan läsa om de långt gångna planerna för den? Det är den fråga man måste ställa sig om man ska fortsätta. Du säger att jag fortsätter att driva frågan, men här får vi ju tydliga besked om att det finns ordentliga planer för en Råsunda-arena för 50 000, och ändå ska Stockholms stad ha en multifunktionsarena vid Slakthusområdet.

Jag tror inte att Stockholms stad behöver två arenor, framför allt inte när vi i alla andra sammanhang pratar om Stockholm som en region. Då borde det räcka med en arena, och man borde inte fortsätta driva frågan om en till inom staden.

Anförande nr 37

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Men, Ewa Samuelsson, jag måste bara ställa en fråga till dig. Vad har du fått för tydliga besked? Jag har inte fått några som helst tydliga besked. Jag har inte sett en siffra som visar att den arena som ska byggas vid

Solna station är finansierad. Jag har inte sett en siffra för vad Solna stad är beredd att gå in med. Det är väl inga tydliga besked!

Ett tydligt besked från oss socialdemokrater är att två 55 000-arenor inte är aktuellt i vår region. Däremot vill vi inte låsa oss redan nu för hur storleken ska se ut på den arena eller de arenor som ska byggas i vårt område, innanför Stockholms stads gränser.

En stilla undran gäller det hängivna engagemang som ni hade för ert integrationsprojekt i Kista. Är det bara bortblåst nu? Nu är det inte integration, utan nu är det innerstadsfokus igen för Kristdemokraterna. Det kanske är viktigare att ta kortsiktiga partipolitiska poäng än att stå för det som man förra månaden var övertygad om.

Fråga nr 3. Bostadsrättsomvandling

Anförande nr 38

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): I Östberga finns det 1 000 hushåll – 1 050 närmare bestämt – som ber om att de ska få ta ett större ansvar för sitt boende genom att få köpa sina lägenheter. Det får de inte för sossarna i Stockholms stad och inte för Boverket heller. Men nu har kammarrätten sagt att Boverket har gjort fel. Man har skickat tillbaka frågan till Boverket.

Själva säger hushållen att de är en del av en egnahemsrörelse. Det är kanske någonting som borde vara bekant för sossarna, för det var någonting som sossarna slogs för när det infördes. Men det var ju för många år sedan. Nu slåss sossarna bara för sin egen egnahemsrörelse i de egna leden.

Jag undrar om borgarrådet tar något intryck av att kammarrätten har skickat tillbaka beslutet till Boverket och om hon är beredd att stå upp för de boende i Östberga och deras önskan – de 1 050 hushållens önskan – att själva få äga sitt boende och ta ansvar för det. Socialdemokraterna! Tar ni ansvar för östbergabornas önskan?

Anförande nr 39

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Den här frågan är inte så himla enkel. Vi inser självfallet problematiken. Men nu var det så att det var länsrätten som inte godkände detta. Det var inte den nuvarande majoriteten som inte godkände det. Beslutet fattades ju innan vi skiftade majoritet här.

Vi kan inte ta ansvar för hur olika instanser hanterar det här. Men när det väl kommer tillbaka – vilket det ännu inte har gjort eftersom det fortfarande är hos Boverket – så kan vi bara konstatera att det under de här fyra åren också har skett en omflyttning. Det går inte bara att säga: Tjoho! Nu ska ni få bilda bostadsrätter! Alla människor som var med och drev det här finns ju inte kvar längre. I så fall måste frågan prövas på nytt. Vi går inte till val på att fortsätta någon bostadsrättsomvandling. Vi kan inte ta ansvar för det.

Anförande nr 40

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Den sista formuleringen var nog borgarrådets mest betydelsefulla. Vi kan inte ta ansvar för det, sade hon. Nej, Teres Lindberg – stopplagen tillkom på ert initiativ! Vad är det du står här och säger? Ni genomförde ju stopplagen för att det skulle bli slut för invånarna i Stockholm med att ta ansvar för sitt eget boende. Hur kan du stå och säga att detta infördes under vår tid? Jag blir nästan stum. Det är sällan man hör sådana grodor hoppa ut ur munnen på majoriteten här i Stadshuset.

Min enkla fråga till dig var: Tänker du verka för att invånarna i Östberga har en chans att få ta ansvar för sitt eget boende eller inte? Det är väl en ganska enkel fråga. Tänker du verka för det?

Anförande nr 41

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Madeleine! Man kan tolka människor som fan läser bibeln. Nej, jag är inte beredd att någonsin ta ansvar för att stockholmarna blev av med 14 000 lägenheter från det allmännyttiga beståndet. Jag tänker aldrig någonsin ta ansvar för att det försvann 12 000 lägenheter från Stockholms innerstad som vanligt folk kunde bo i. Det kommer jag aldrig att ta ansvar för.

Jag kan inte heller ta ansvar för vilka beslut olika rättsliga instanser fattar beroende på en politik som jag aldrig har stått bakom och som jag har reserverat mig för i varje led. Men vi godkände deras bostadsrättsombildning just därför att beslutet fattades av en dåvarande politisk majoritet. Det var inte vi som drev emot. Det var inte vi som sade att man inte fick, utan det var den rättsliga apparaten.

Nej, jag tänker inte ta ansvar för den bostadsrättsomvandling som du var med och såg till blev verklighet.

Anförande nr 42

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Teres Lindberg! Har du varit i Östberga? Vet du hur det ser ut där? Det är ju nästan bara hyresrätter. Ni säger i ert program att det ska vara blandade upplåtelseformer. Sedan kommer några hushåll från den kanske mest enhetliga stadsdelen av alla i Stockholm, nämligen Östberga, där det bara finns hyresrätter, och ber om att få köpa sina lägenheter. Då säger du nej och börjar yra om att stopplagen har inte ni utan någon annan hittat på och så vidare.

Teres Lindberg! Du får nog bestämma dig. Du får dels läsa på vad stopplagen är för någonting, dels titta på era egna löften i ert valprogram. Antingen vill ni ha blandade upplåtelseformer – och i så fall sviker ni ert löfte nu – eller så vill ni inte ha det, och då är ni för segregerade förorter. Det är bara att välja.

Anförande nr 43

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Om det vore så enkelt! Jag har varit i Östberga många gånger. Jag har träffat många, många hyresgäster som är jätteoroliga dels för vad som hände under förra mandatperioden, dels för vad de tror kan hända under den här mandatperioden. Det finns alltså många som är oroliga.

Vi har under den här mandatperioden byggt många bostadsrätter just därför att det finns så mycket hyresrätter. Vi tror på blandade upplåtelseformer och vi tror på andra lösningar än att sälja ut det som ligger i stockholmarnas gemensamma ägo. Det behövs både–och. Människor med olika inkomster måste kunna bo över hela staden, och då är inte bostadsrätter alltid den enda lösningen. Det handlar inte bara om inkomster. Det finns också människor som medvetet och frivilligt väljer att bo i allmännytta och i hyresrätt därför att det är en ganska bekväm boendeform.

Fråga nr 4. Barngruppernas storlek

Anförande nr 44

N i n a E k e l u n d (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi har ett problem. Vi har för stora barngrupper i Stockholm. Varför vill vi då ha mindre barngrupper? Är det bara politik, eller finns det något sakskäl?

Arbetsmiljön för barn är jättejobbig. Det är den också för personalen. Barnen lär sig mycket sämre i stora barngrupper. Man får otroligt trötta barn. Man får barn som är otroligt trötta i öronen när de kommer hem. Socialdemokraterna vallöfte var 18 barn. Ni ville ha mindre barngrupper. Men ni har inte lyckats nå det.

Det är inte några få barn det handlar om, utan det handlar om 4 300 barn som går i barngrupper som är större än 18 barn. Det är 10–15 procent av Stockholms ungar. Det är väldigt många. Och då har vi inte räknat med småbarnsgrupperna. Det är alltså egentligen betydligt många fler barn.

I Liljeholmen, på förskolan Grågossen, är det 27 barn i syskonbarngruppen. Jag undrar hur viktigt det socialdemokratiska vallöftet om ett tak på 18 barn är.

Anförande nr 45

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi insåg inför förra mandatperioden hur viktigt det var att sänka antalet barn i våra barngrupper i förskolan. Det främsta skälet är kanske inte att man får ont i öronen, utan det främsta skälet är naturligtvis att små barn inte klarar av alltför många relationer.

Vi gick till val på att vi skulle sänka antalet barn i grupperna med två. Vi har gjort mätningar under mandatperioden. Samtidigt har vi, glädjande nog, en babyboom i Stockholm. Det har inte varit helt enkelt. En babyboom brukar vara tecken på att staden mår bra, att man vågar föda barn och att det är positivt att uppfostra barn i staden. Vi är glada över babyboomen.

Vi gjorde en mätning i april. Den visade att barnantalet i grupperna i medeltal var sänkt med 1,4 barn. Den sista mätningen görs den sista augusti. Vi får de resultaten i morgon. Då ska vi allihop hålla tummarna för att vi har nått målet.

Anförande nr 46

N i n a E k e l u n d (kd): Den mätning jag har är från den sista juni. Det är ganska nyligen, så jag tror inte att det har blivit någon större skillnad. Det är alltså 4 300 barn, och då har vi inte räknat in småbarnsgrupperna. Det är 10–15 procent – väldigt mycket!

Jag tror givetvis att ni har jobbat, men jag tror inte att er politik håller. Det räcker inte med att hoppas på att det ska bli bra. Framför allt när man har skurit ned på stödet till dagbarnvårdare och alternativ så tror jag att man har försvårat möjligheten att nå målet. Jag tror att man behöver tänka om lite där när det gäller politiken.

Men en sak kan vi konstatera: Ni har inte lyckats nå vallöftet. Det är över 4 000 barn, det vill säga 10–15 procent, som går i en barngrupp som är större än 18 barn. Då har man inte lyckats med vallöftet.

Anförande nr 47

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ja, Nina, vi får väl vänta och se till i morgon med hur det har gått. Då kommer den sista mätningen.

Jag vill också gärna påpeka att olika förskolor arbetar på olika sätt. Den största gruppen finns i Liljeholmen, säger du. Du påstår att det går 27 barn där. Det är 22. Om man sedan tittar på hur man arbetar i förskolan ser man att den personal som vi har i vår förskola mycket väl vet hur arbetsamt det är för små barn att vara i stora grupper. Självfallet arbetar de med att dela in barnen i mindre undergrupper. Det är alltså inte alltid säkert att statistiken visar exakt hur det ser ut.

Anförande nr 48

N i n a E k e l u n d (kd): Ett problem, som jag ser det, är att man räknar i snitt varje gång det görs en sådan här mätning. Det är jättepositivt att det kommer en mätning i morgon. Då får vi se hur det har gått. Men jag skulle uppskatta om ni också kunde räkna varje enskilt barn. Det är en förlust med varje barn som tvingas gå i en för stor grupp. Räkna också varje enskilt barn och varje grupp!

Anförande nr 49

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det är klart att vi räknar varje enskilt barn. Varje enskilt barn är värdefullt och viktigt för oss.

Fråga nr 5. Långbrobergs servicehus

Anförande nr 50

K a r l B e r n (fp): Margareta Olofsson! För ungefär ett halvår sedan stod du och jag i den här talarstolen och diskuterade era nedläggningar av servicehusen här i Stockholm, som vi inom Folkpartiet tycker gick alldeles för fort och var alldeles för omfattande. Man gjorde också en alldeles för snäv bedömning av de äldres behov av servicehus. Vi hade lite olika uppfattningar.

Någon dag senare stoppades nedläggningarna, och det tackar jag speciellt för. Men det finns ett litet men. Bland de nedläggningsbeslut – eller omvandlingsbeslut, som ni vill kalla dem för – som var bestämda skulle stå fast finns Långbrobergs servicehus.

Jag vill ställa en fråga till dig, Margareta. Med tanke på att man har haft fel beslutsunderlag när man fattade beslutet om nedläggning – är du beredd att riva upp nedläggningsbeslutet av Långbrobergs servicehus och låta det vara kvar?

Anförande nr 51

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Det är inte så lätt att veta vad Karl Bern egentligen är ute efter. Jag vet inte vad han pratar om när han säger att det var fel beslutsunderlag.

Jag kanske måste dra hela historien från början. Från början gjordes det en omfattande utredning av alla servicehus i hela staden. Länsstyrelsen gjorde sina bedömningar av vad som är en god bostad och vad som skulle inbegripas i våra servicehus och våra vård- och omsorgsboenden. Alla stadens servicehus utom ett blev utdömda, beroende på olika saker för varje servicehus. Alla måste byggas om. En del var i så dåligt skick att de krävde totalrenoveringar eller ombyggnationer och kanske till på köpet en rivning för att sedan byggas upp igen.

Det är utifrån detta som vi har fört en diskussion där samtliga partier ställde sig bakom omvandlingen av en del servicehus till seniorboende med hyresrätt. Tanken är att de ska gå tillbaka till de äldre. Seniorboende med hyresrätt är otroligt populärt, kan jag tala om. Det är lång kö med människor som står och vill bo där. Många ringer för att höra sig för om hur man kan bete sig för att komma in i ett boende där man själv på ett ganska tidigt stadium kan bestämma sig för att man vill komma in i någonting som blir bättre. Det gäller inte minst i många av våra förorter, där det fortfarande finns hus med tre våningar utan hiss. Där kan en ensam människa bli väldigt isolerad.

Jag vet alltså inte vad det är för felaktigt beslutsunderlag som vi har haft vid denna diskussion. Karl Bern får nog i så fall tala om för mig vad som har varit felaktigt i beslutsunderlaget.

Anförande nr 52

K a r l B e r n (fp): Margareta Olofsson! Då ska jag berätta vad som är fel beslutsunderlag. Jag har frågat därute: Varför ska det här läggas ned? Först och främst vill jag tala om att även Långbrobergs servicehus är mycket populärt och mycket efterfrågat. Man talade om att det inte gick att ha det som servicehus eftersom det var utdömt på grund av att det fanns en betongvägg mellan toalett, badrum och duschrum. Jag har själv varit på platsen och tittat. Det finns ingen betongvägg! Det är alltså bluff. Det är fel underlag som man har grundat besluten på. Det är det som jag menar.

Det kanske skulle vara klädsamt om vi politiker hade mer som regel att åka ut och titta på de objekt som vi dömer ut på det här sättet. I dag har vi 27 stycken tomma

lägenheter ute på Långbroberg. Det är 27 lägenheter som kommunen får betala hyra för. Det handlar om 6 000–7 000 kronor i månaden. Samtidigt har vi gamla, vårdbehövande som inget hellre vill än att flytta in där. Vi har Stina, 91 år, till exempel som ska ha stambyte i sin fastighet. Hon klarar inte av att flytta, utan hon behöver servicehuset.

Anförande nr 53

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Karl Bern! Om det är ett felaktigt underlag – att det inte finns någon betongvägg – kan inte jag svara på så här rakt upp och ned. Jag kommer inte ens ihåg hur det stod just när det gäller Långbroberg i beslutsunderlaget. Detta är någonting som jag antar att du har tagit upp med stadsdelen, och i så fall tittar man väl på frågan igen.

Jag tror också att man har tittat på detta utifrån det totalbehov som finns i hela staden. Det finns 3 800 servicelägenheter, det vill säga vård- och omsorgsboende med hemtjänst, kvar i Stockholms stad. De kommer också att finnas kvar. Även dessa måste byggas om, vilket är en besvärlig process med äldre människor. Under en byggperiod kanske de måste flytta på sig. Det kommer att finnas cirka 1 000 seniorboenden med hyresrätt. Det kommer naturligtvis att behöva byggas fler eftersom det är en populär åtgärd. Vi har satsat 1,9 miljarder kronor på ny- och ombyggnation, vilket har inneburit 1 400 nya platser och bostäder.

Summan av kardemumman, Karl Bern, är att under den här mandatperioden har det totala antalet minskat med cirka 250 lägenheter. Det beror huvudsakligen på att man har minskat antalet tvåbäddsrum till enkellägenheter för enskilda personer, vilket ju ni har drivit från Folkpartiet under många år men inte lyckades med under förra mandatperioden.

Anförande nr 54

K a r l B e r n (fp): Margareta! Det är bara så att kön av personer som behöver serviceboende är jättelång. Det är den hårda bedömning som socialsekreterarna gör ute i stadsdelarna som är felaktig.

Jag vill också tala om för dig att detta beslut naturligtvis har fattats i demokratisk anda. Alla de olika partierna har sagt okej till det här. Men det är speciellt Socialdemokraterna som har drivit nedläggningen. Vi har konstaterat att det är fel underlag, och därför är vi i Folkpartiet så rakryggade att vi säger: Okej – vi hade fel! Det var ett felaktigt beslut. Vi ändrar oss. Vi drar tillbaka det. Vi ska riva upp beslutet. Långbrobergs servicehus ska finnas kvar om vi vinner valet. Det är vårt besked från Folkpartiet.

Anförande nr 55

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det var ju tur att Karl Bern sade det han sade, eftersom jag har fått vetskap om att Folkpartiet var med på beslutet om att omvandla Långbrobergs servicehus till seniorboende med hyresrätt. Anledningen är att huset är i dåligt skick och att länsstyrelsen har sagt att det måste renoveras. Även länsstyrelsen gör ju sina besiktningar.

Jag vet inte om Karl Bern såg ett program som heter Agenda som var på tv i går. Där pratade man just om de krav som länsstyrelsen ställer på de vård- och omsorgsboenden som vi har i Stockholms stad, såväl de kommunala som de privata. Kraven är faktiskt ganska hårda. Våra äldre tycker att de vill ha ett värdigt boende när de blir äldre och när de inte orkar bo kvar hemma längre. De uttrycker tydligt och klart att de vill ha en egen lägenhet och kunna stänga en dörr. De vill ha en egen dusch och toalett och ha utrymmen också för ett kök. Så är inte fallet i Långbroberg. Men nu vet vi att Folkpartiet tycker att gamla människor ska bo i slitna lokaler.

Fråga nr 6. Ombyggnaden av Liljeholmsbron

Anförande nr 56

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Under flera månader har majoriteten och dess handgångna män och kvinnor på trängselavgiftskansliet bombat oss med siffror om hur fantastiskt framgångsrikt försöket var och hur mycket trafiken minskade.

Jag undrar: Hade det inte varit smart att genomföra en omfattande ombyggnad av Liljeholmsbron då i stället för nu?

Anförande nr 57

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är inte säker på att jag förstod frågeställningen. Men den kanske blir förtydligad. Det går till så att stadens förtroendevalda i de olika nämnderna, i det här fallet trafiknämnden, tar ställning till tjänsteutlåtanden där tjänstemännen föreslår olika saker i olika sammanhang. En sådan åtgärd kan vara att man vill renovera, restaurera och rusta upp någonting i gatumiljön. Då tar de förtroendevalda ställning till just det.

I fallet med Liljeholmsbron har tjänstemännen föreslagit att man ska vidta åtgärder när det gäller räckena och upprustning av dem. Det man föreslog var att man skulle göra det nu till hösten. Det verkställs just nu.

Anförande nr 58

C e c i l i a B r i n c k (m): Framförhållning är väl inte något alldeles okänt begrepp ens för majoriteten. Ombyggnaden av Liljeholmsbron är inte det enda extremt trafikpåverkande ombyggnadsprojekt som pågår just nu. Det händer saker på Valhallavägen, vid Karlaplan, vid Fridhemsplan och lite överallt i staden. Under de sju månader som försöket pågick var det däremot ganska tomt på sådana åtgärder.

Jag må vara konspiratoriskt lagd, men det är väldigt svårt att inte se ett samband här. Påstå inte att det inte var känt dels att vi skulle ha ett försök med trängselavgifter i sju månader, dels att det fanns behov av att rusta upp räckena på Liljeholmsbron! Det visste man så pass långt i förväg att man hade kunnat planera in dessa två åtgärder samtidigt.

Anförande nr 59

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Huruvida Cecilia Brinck är konspiratoriskt lagd avstår jag från att svara på. Men jag kan konstatera att man hela tiden i gatumiljön vidtar åtgärder utifrån planeringar som görs väldigt lång tid i förväg. Det handlar om att man ska upphandla entreprenörer som ska göra insatserna, ställa krav inför upphandlingen och annat. Det här är ingenting ovanligt. Det har varit så under hela tiden när man har hållit på med gator i kommunal regi och även samverkat med Vägverket i de delar som berör Stockholms stad i det vägnät som Vägverket ansvarar för.

Slussen är ett typexempel. Där borde man ha haft mycket bättre framförhållning under många år. Nu får vi lida för det – vi som sitter som förtroendevalda i dag. Slussen håller ju på att rasa sönder.

Sanningen är den att under våren förde vi en sådan här diskussion i fullmäktige. Då kritiserade ni mig för att inte vidta åtgärder i gatumiljön. Därför tillsatte vi en ordentlig utredning, och vi har fått svaret nu: Vi behöver göra ännu fler insatser i gatumiljön, höja ansatsen ytterligare och se till att vi renoverar och reparerar löpande hela tiden. Det är precis vad som sker just nu och har skett tillbaka i tiden. Detta behöver vi också göra ytterligare framöver.

Anförande nr 60

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag konstaterar att borgarrådet uppenbarligen befinner sig helt i händerna på tjänstemännen och den obevekliga tidsplanen, som liksom rullar på utan att den går att påverka på något vis från politiskt håll. Så är det naturligtvis inte. Det hade gått utmärkt väl att tidigarelägga till exempel reparationen av Liljeholmsbron med ett par månader om det inte hade varit så att man från majoritetens sida gärna hade sett att när försöket med trängselavgifter avslutades så sammanföll det med en del väldigt påtagliga störningar i trafiken. Det är sådana störningar som uppstår när man stänger två filer av fyra på en bro.

Anförande nr 61

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det kanske är så att Cecilia Brinck är konspiratoriskt lagd. Det finns i alla fall ingen sanningshalt alls i det som hon säger.

Vi har tidigarelagt ett antal olika åtgärder. Centralbron är en sådan. Det gäller mitträcket som kom till efter ett initiativ när vi upptäckte att det var trafikfarligt. Ingen hade tittat på kostnaderna. Upprustningen av nord-syd-axeln, Centralbron och Söderledstunneln är tidigarelagd just därför att vi såg ett behov av att förbättra brandsäkerheten inför de kommande renoveringar som hänger ihop med Skanstullsbron.

Nu finns det ingen möjlighet att svara, men inte har vi något intresse av att sabotera ett försök med trängselskatter från stadens sida. Vi har varit ödmjuka och lyssnande i förhållande till Vägverket, som i *ett* fall har framfört att man ville att vi skulle skjuta på ett projekt. Det var Skanstullsbron, där det inte förelåg någon omedelbar fara för allmänheten. Om man hade genomfört det projektet så hade trängselskatteförsöket

havererat. Det hade inte gått att utvärdera. 4 miljoner kronor hade kanske gått i sjön. Det vill vi inte se, någon av oss. I det fallet tillmötesgick vi faktiskt Vägverket.

Fråga nr 7. Byggnation Lillsjöparken

Anförande nr 62

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande! Py Börjeson känner säkert till aktionsgruppen Lillsjöparken i Bromma. Den driver på för bevarande av parken, och vill ha den intakt.

Alltmer har vi kristdemokrater insett värdet av att bevara parken. Vi tycker att det är olyckligt att man nu ska börja nagga denna fina gröna lunga i kanten. Den ligger ju mitt i det trafikerade och bullriga Lillsjöområdet, som är mycket exploaterat. Boende i Abrahamsberg, Riksby, Johannesfred med flera områden bor i flerfamiljshus och behöver det här grönområdet för rekreation och friluftsliv.

Nu planeras ett seniorboende. Min fråga är: Varför lägger man ned servicehuset Tunet för äldre och börjar i stället bygga ett seniorboende i det här grönområdet? Vore det inte bättre att bevara servicehuset Tunet, som redan finns och som många av de äldre vill bevara?

Anförande nr 63

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Lillsjöparkens vänner känner jag väl till. De skriver ofta brev till mig – likadana, förtryckta brev med för dem samma viktiga budskap: Bygg inte i Lillsjöparken! Jag har varit där ute och tittat också. Jag har träffat kolonisterna som finns i området. Det seniorboende som ska bli där skulle kunna bli ett riktigt bra boende för seniorer i området.

Det är precis som du säger: Byggnationen sker i kanten av parken och av området. För närvarande håller stadsbyggnadskontoret på att samla in remissvar. Vi väntar på dem, och så får vi se vart vi kommer i nästa skede.

Anförande nr 64

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Om de planritningar från gruppen som jag har sett stämmer så finns det planer på att bygga någonting som heter Bromma City Garden. Det ska vara ett stort bostadsområde strax ovanför Lillsjöparken. Där skulle man i så fall kunna inrymma seniorboendet. Jag förstår inte varför man måste ta av grönområdet om man nu ändå ska göra ett stort bostadsområde alldeles i närheten.

Dessutom kvarstår frågan: Varför lägga ned ett fungerande servicehus för att i stället börja nagga ett grönområde i kanten och bygga ett seniorboende där?

Anförande nr 65

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): När det gäller seniorboendet så är mina upplysningar att det finns en uppgörelse mellan oss och Moderaterna om att detta skulle vara ett bra boende på den mark som är anvisad.

Anförande nr 66

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Ordförande! Att döma av det svar som jag får av Py Börjeson i dag känns det som att hon är öppen för att kanske kunna hitta alternativ. Jag tycker att det vore väldigt bra om vi kunde enas om det. Py Börjeson låter nämligen lite tveksam och inte så övertygad om att det är det bästa förslaget att lägga seniorboendet mitt i grönområdet. Jag hoppas alltså att vi med det här kan börja sikta på att rädda Lillsjöparken, allihop.

Anförande nr 67

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Désirée! Under en remissrunda är det alltid så att man lyssnar innan man fattar beslut. Jag har tittat på hur husen kommer att vara belägna. Jag har försökt bilda mig en uppfattning om hur det ska komma att se ut. Vi har läst vad alla har tyckt och vi har vägt fram och tillbaka, som vi gör i varje byggnadsprojekt. Det är aldrig så att man som stadsbyggnadsnämnd har en färdig åsikt innan vi har fått redovisningen från medborgarna. Det gäller också i det här fallet.

§ 12 Interpellation om hundbajset längs stadens gator och parkvägar (nr 2006:19)

Anförande nr 68

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till mitt skriftliga svar på denna fråga.

Anförande nr 69

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Interpellationen väckte uppståndelse när jag hade skickat in den. Den handlar om att stoppa hundbajseländet i Stockholm. Det var både studentradion i Lund, som ville skämta om motionen, och den finländska radion som ringde och sade att man hade stora problem också i Helsingfors. Jag tror inte att frågan är över i och med den här interpellationen. Detta kommer nog att komma tillbaka.

Aftonbladet gjorde en enkät om ifall man skulle ha böter för dem som inte plockade upp sitt hundbajs. 7 000 var inne på Aftonbladets nättidning och röstade. 85 procent ansåg att man skulle få böta om man inte plockade upp och att man måste göra någonting åt det här. De som var argast var inte vi som inte har hund, utan de som var mest arga var hundägarna själva. De var arga på de andra hundägarna, som inte plockar upp efter sig.

Nu har jag tre frågor som borgarrådet har svarat på. Jag tycker att det är ett passivt svar. Han säger bara att alla har ett personligt ansvar för att plocka upp efter sig. Jag frågar om han kan tänka sig att ha plusjobbare som hjälper seniorer att gå ut med deras hundar. Jag tänker mig Fixar-Malte-tjänster eller kanske Timelltjänster som vi har pratat om för att hjälpa äldre och för att få hundarna att komma bort till särskilda rastplatser. Det är ett sätt att förebygga detta att ingen plockar upp efter sig.

Om man tittar på den fråga som handlar om att detta inte är rimligt och att vi försöker stävja detta elände som sker runt om i staden så kan man bara konstatera att det i borgarrådets svar finns en hundraprocentig tolerans för att folk fortsätter med den här sanitära olägenheten och för att hundbajset ligger kvar på gator och torg i Stockholm. Jag skulle vilja ha en nolltolerans, och se att borgarrådet verkligen tar tag i detta och ser allvaret i att både barn och gamla drabbas av detta. De kan inte röra sig fritt på trottoarerna.

I svaret pratar borgarrådet om lagen. Men när det gäller hur vi ska upprätthålla ordning och reda i Stockholms stad på det här området finns det ingenting. Hur ska vi efterleva det här? Jag skulle vilja höra ett lite mer positivt gensvar när det gäller hur vi ska komma till rätta med allt det elände som hundbajset ändå orsakar på våra gator och torg.

Anförande nr 70

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är väl alldeles utmärkt att det är flera även utanför Stockholms gränser som har uppmärksammat skrivningarna om hundbajseländet i Stockholm.

Jag vill ändå säga att jag har varit tydlig i mitt svar på dina frågor. I första hand är det faktiskt hundägarna själva som ansvarar för detta. Man har självfallet skyldigheten att plocka upp efter sina hundar om man nu har hund, går omkring i Stockholm och låter den göra sina behov på våra trottoarer, på gatorna eller i parkerna där vi ska röra oss och sitta och ha picknick och där barnen är ute och leker. Det är en självklarhet att det handlar om hundägarnas ansvar. Det ska inte vi från samhällets sida gå in och ta över; det tycker i alla fall inte jag. Vi ska ställa krav på dem som har hund att sköta det som det innebär att ha hund, det vill säga att man inte ska låta hunden skita ned runtom i staden.

Det fanns också en annan fråga – om vi kan ha någon form av behållare. Sådana finns på de platser som är anvisade just som rastplatser. Sedan kan man kanske bygga ut rastplatserna så att det finns fler och att de blir mer lättillgängliga. Men det är ju en annan frågeställning.

När det gäller plusjobben så tycker jag att det är att nedvärdera ungdomar att säga att de ska ha som jobb enbart att gå och plocka upp hundbajs i våra parker. Det är en alldeles för låg ambitionsnivå.

Du tar upp frågeställningen om äldres möjlighet att få sin hund rastad. Där inställer jag till fullo. Därför har vi ett vallöfte som innebär bland annat att de äldre själva ska kunna välja biståndsinsatsen, det vill säga det som är insatsen i hemmet. Det ska kunna handla om att man fixar saker, går ut med hunden, tvättar, handlar eller vad det nu är för någonting som den äldre själv vill. Dit hör väl också att gå ut med en hund på anvisad plats, tycker jag.

Den sista frågan handlar om när det är rimligt att hundägare blir ersättningsskyldiga för att de inte följer reglerna. Förutom svaret, att det här är reglerat i miljöbalken, skulle jag vilja säga att det är rimligt att de blir ersättningsskyldiga i varje enskilt fall där de missköter hundägarskapet och där de låter hunden uträtta sina behov på våra gator och torg. Sedan är det frågan om hur mycket pengar och resurser vi ska lägga ned på att ha en övervakningsorganisation för att hålla reda på de hundägare som inte sköter sina hundar. Jag vill nog påstå att de flesta gör det nu för tiden. De flesta har påsar med sig. De flesta plockar upp efter sina hundar eller går på de rastplatser som finns.

Inom ramen för Stockholm – ren och vacker, det projekt som vi satte i gång för ett och ett halvt år sedan, har man ställt frågor om det här med nedskräpning och attityden till det. Jag tycker att de svar som har kommit in ger några viktiga indikationer. Det är många som har gillat kampanjen därför att den uppmanar just till det egna ansvaret. Men man säger också att det egentligen är orimligt att vi ska lägga ned alltmer skattemedel på att städa efter oss själva i staden. De flesta stockholmare i de här undersökningarna säger att det borde vara upp till var och en att faktiskt plocka upp sitt eget skräp. Det tycker jag ska gälla även hundbajs på våra gator och torg. Jag tror inte att man kan bli mycket tydligare än så. Detta är ingen hundra procentig tolerans för att man smutsar ned gatumiljön, utan jag tycker att det ska vara nolltolerans.

Anförande nr 71

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Jag håller naturligtvis med borgarrådet om att det är hundägarna som har ansvaret. Problemet gäller vad vi gör när de inte tar ansvaret. Det diskuterar vi ju i många andra situationer – hur vi ska ändra på regler och hur olika regler ska efterlevas i staden.

När det gäller plusjobben så har jag faktiskt skrivit att huvudgrejen är att de som jobbar ska gå ut med hundar åt äldre. Sedan har jag skrivit att man dessutom kan utrusta dem med hundbajspåsar och bidra till att fler håller rent efter sig. Huvuduppdraget var inte att göra det.

Jag tycker att det är viktigt med en kampanj för en ren och vacker stad. Där hade man kanske kunnat lägga in just detta med att man måste plocka upp efter sig. Det är en lite passiv hållning här. I Paris till exempel tycker många att detta är fruktansvärt. Många fina damer säger att man inte behöver plocka upp efter hundarna. Där har man mopedister som åker runt med speciella dammsugare som suger upp bajset. Det är *ett* alternativ, och det finns säkert en massa andra. I en del storstäder har man förbjudit hundar.

På något sätt måste vi komma åt det här. Jag tror tyvärr inte att du kommer att minska det här. Ansvaret kommer inte att öka på det här området. Jag tror att borgarrådet på något sätt skulle behöva ta tag i frågan och göra någonting åt den konkret.

Anförande nr 72

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! På den borgerliga kanten brukar man oftast prata om det egna ansvaret och att det är var och en som själv ska ta ansvaret för de egna handlingarna och allt vad det nu är. Här tycker jag att ni har rätt i de resonemangen. Detta är en bärande del i Stockholm – ren och vacker-kampanjen. Det gäller attityderna till nedskräpning och det egna ansvaret för det skräp som man själv producerar. Där ingår också hundbajs – faktiskt.

Jag tycker att vi ska fortsätta arbetet för att staden ska vara ren. Det handlar inte enbart om att satsa mer pengar, som jag var inne på. Det handlar också om att ställa krav på alla som finns runtomkring oss i stadsmiljön. Fastighetsägarna vill vara med och finansiera städprojekt. Det vill också andra som finns runtomkring i stadsmiljön.

Sedan vet jag inte om det är en bra idé och tanke, det som du föreslår nu om att vi ska förbjuda hundar i Stockholm. Det tror inte jag att jag vill föreslå, i alla fall. Man har mopeder i Paris, men det beror på att de dagligen plockar in tonvis med hundskit runtom i stadens parker och på gatorna. Ett sådant bekymmer har inte vi.

Men jag tycker att frågan är väl värd att följas, för vi kan inte tillåta att staden blir mer nedsmutsad oavsett vad det beror på. Därför är det så viktigt att vi fullföljer de satsningar som vi har gjort nu i budget för det här året. Det är 37 procent i budgetförstärkning – 47 miljoner – till stadsdelarna städning, i våra gaturum och i våra parker. Man har intensifierat städningen med upp till tre gånger per dag i de mest belastade parkerna. Fimpar är ett jätteproblem runtom i staden. Där måste vi ta gemensamma kraffttag. Självfallet ska vi också se till att hundbajset kommer bort från gatorna och

torgen. Men det är i första hand hundägarna som har detta ansvar. Något annat vore helt oskäligt, tycker jag.

Det handlar om att fortsätta diskussionerna. Jag vet att kennelklubben och andra jobbar med den här frågan och försöker få hundägarna i hundutbildningar, dressyrkurser och annat att också ta ansvar för hundarna och se till att skräpet kommer bort. Det är en jätteviktig fråga. Jag förstår att du vill lägga över ansvaret på mig personligen, men jag tycker att de som har hund också ska se efter sin lilla vovve.

Anförande nr 73

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Jag säger naturligtvis inte att du är ensam ansvarig för allt. Men jag hade velat höra att du hade sagt att vi har gjort det här och det här just för att attackera detta problem. Det har jag inte hört här i dag, och därför förväntar jag mig att du tar till dig kritiken och gör någonting för framtiden.

Jag fick en person här som sufflerade: Sättrabadet! Det går nästan inte att gå dit på grund av allt bajs. I vår lokaltidning i Bromma har några beskrivit hur barn har ramlat i bajset och man har fått tvätta alla kläder. På något sätt håller det här på att bli ett problem med dimensioner som jag inte riktigt tror att vi förstår i dag. Jag tror att det är dags att ta det här på allvar och börjar göra någonting åt problematiken. Och jag vill inte stoppa hundarna i staden!

Anförande nr 74

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Att ha ett husdjur, till exempel hund, är någonting som är viktigt i många människors liv. Om man har en hund så måste man också gå ut med den. Hundar och andra husdjur är dessutom bevisligen väldigt nyttiga för äldre personer.

Det som tas upp i interpellationen är en väldigt viktig fråga. Det är en miljöfråga. Naturligtvis är det som det står i svaret – det gäller personligt ansvar. Där måste man kanske vara lite hårdare och gå ut med kampanjer och så vidare. Om man går ut med hunden så kan man också plocka upp efter sig.

Men eftersom inte ens jag tror att verkligheten kan ändras så snabbt så måste man göra ytterligare saker. Det behövs till exempel fler papperskorgar. Det behövs vanliga papperskorgar och fler papperskorgar som är markerade med hundar. Alla har inte lust att blanda de olika sakerna med varandra.

Jag tror tyvärr att problemet kommer att öka. Husdjurens antal i städerna ökar hela tiden. Det beror också på det stora bostadsbyggande som många partier vill ha. Det kommer också att göra att problemet blir större och större. Vi måste sätta i gång med det här. Eftersom hunden har en så viktig social funktion tycker jag dessutom att vi bör se till att det finns hundrastgårdar även i ytterstaden. Linjen är ju nu att de bara ska finnas i innerstaden, och det tycker vi i Miljöpartiet är lite ologiskt på något sätt.

Det finns andra stora städer – jag vill ta Malmö som ett bra exempel – där man har stor yta för hundar. Där kan de inte bara rastas utan får springa av sig ordentligt. Det

kan vara lämpligt för en person som kanske inte själv orkar gå så många kilometer. Då kan hunden rastas. Där finns också badplatser avsatta för hundar som är väl avgränsade så att människor får bada utan hundar på ett ställe, och hundar, och människor om de vill, på ett annat. Det fungerar alldeles utmärkt.

Vi kan alltså göra mycket mer i den här frågan. Det är viktigt med hundar. Vi kan inte bara negligera det här problemet. Dessutom vill jag påpeka en sak. Varför gäller frågeställningen bara gator och trottoarer? Det gäller ju precis lika mycket grönytor.

Anförande nr 75

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Det blev en väldigt livaktig debatt om hundbajset. De satsningar som vi har gjort på bland annat fler och nya papperskorgar har minskat nedskräpningen. Jag tycker att vi ska fortsätta arbetet för att staden ska vara ren. Det handlar inte enbart om – som jag tidigare var inne på – att satsa mera pengar, utan det handlar också om att ställa krav på alla runtomkring i stadsmiljön. Fastighetsägarna vill vara med och finansiera städprojekt. Det vill också andra som finns runtomkring i stadsmiljön.

Var och en har ett ansvar att plocka upp efter sig. Det är en väldigt viktig signal när det gäller gatumiljön.

Sedan vet jag inte om det är någon bra idé att man ska förbjuda hundar i Stockholm. Det är i alla fall inte någonting som jag vill föreslå. De flesta hundägare sköter sig faktiskt.

Jag noterar att det genomgående har varit väldigt mycket tal om städning. Men i jämförelse med andra städer är Stockholm oerhört vackert och oerhört rent, och vi kommer självfallet att fortsätta med dessa satsningar.

§ 19 Översyn av ansvar, resursutnyttjande och samverkan kring stadens gymnastik- och idrottsanläggningar.

Del II avseende fastighetsöverföring samt upplåtelsevillkor.

Översyn och revidering av gällande prislista för uthyrning av skollokaler. Hemställan från Liljeholmens stadsdelsnämnd. (utl. 2006:155)

Anförande nr 76

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet handlar alltså om att vi vill göra ytterligare förstärkningar på idrottens område för att i någon mån kunna möta det stora behov som finns av att kunna nyttja alla de idrottsanläggningar som finns.

Förutom den unika, stora satsningen som har genomförts under mandatperioden vill vi nu också se över de resurser som staden har. Därför föreslår vi att man ska överföra de skolidrottshallar som finns i våra skolor från SISAB till idrottsförvaltningen. Det handlar då om översyn och förvaltning av skolidrottshallarna. Idrottsförvaltningen ska ha hand om översynen och idrottsföreningarna kommer att få möjlighet att boka tider också i dessa idrottshallar efter kl. 16.00.

Detta förutsätter ett riktigt bra samarbete mellan skolan och idrottsförvaltningen, och vi hoppas att det ska ske med ömsesidighet och samverkan mellan de olika förvaltningar som berörs.

Jag vill med det yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 77

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ordförande, fullmäktige! Folkpartiet har ingen annan åsikt i det här ärendet än det föredragande borgarrådet, även om hon i sitt anförande från talarstolen fick det att låta som att vi skulle få en massa extra idrottshallar, men så är inte riktigt fallet. Dessa idrottshallar har ju funnits i staden tidigare och de har varit möjliga att boka för föreningslivet. Det enda som händer är att vi överför dem från en huvudman, SISAB, till en annan huvudman, idrottsförvaltningen. Men de blir ju inte fler till antalet, vilket i och för sig är synd. Är det någonting som den här staden behöver så är det idrottshallar.

Vi kan jämföra oss med Göteborg och med Malmö, och vi kommer hela tiden att ligga ohjälpligt sist när det gäller idrottshallar av en större kaliber.

Det här är ett viktigt och bra ärende, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 78

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Nej då, om vi får fortsätta att arbeta med idrotten ska vi se till att det kommer att finnas de idrottshallar som motsvarar behovet i en framtid. Det vi vinner på det här är de goda erfarenheter som idrottsförvaltningen har

av att förvalta och sköta idrottsanläggningar. Jag tror att detta också ökar tillgängligheten.

I ett tidigare ärende arbetade vi med möjligheten för idrottslag att kunna anordna turneringar och ta emot gäster på ett bra sätt i staden. Det här är ett steg framåt för idrotten i Stockholm.

Anförande nr 79

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Javisst är det ett steg framåt, men vad den här staden behöver är ett samarbete, inte bara att man ska använda skattepengar till att bygga nya idrottshallar. Det handlar minst lika mycket om att näringslivet i Stockholm måste hjälpa till att ta sitt ansvar för föreningslivet. Vi måste se till att näringslivet hjälper oss med att bygga fler idrottshallar, för det behöver den här staden.

Göteborg har 32 idrottshallar av kalibern 20–40. Stockholm har 15.

Anförande nr 80

P e t e r N i l s s o n (mp): Vi i Miljöpartiet tycker att det här är ett bra förslag. Många skolidrottshallar har stått tomma på kvällar samtidigt som det är ett stort tryck på idrottshallarna i Stockholm. Med det här hoppas vi att det blir ett bättre utnyttjande av skolidrottshallarna.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Moderaterna stöder också i huvudsak det här förslaget. Peter Nilsson säger att skolidrottsanläggningarna i huvudsak står tomma på kvällarna. Men jag tror i och för sig inte att det är sant.

Men jag hyser en liten oro. Det är väldigt viktigt att våra skolelever får röra på sig och ägna sig åt idrott utanför och under skoltid. Därför är det angeläget att skolans anläggningar i första hand används av eleverna på skolan. Vi måste jobba med att utveckla skolelevernas fysiska träning och idrott.

I USA finns rutinen att varje eftermiddag är det fri tillgång till gymnastiksalar och annat för att röra på sig och utöva idrott, och det tycker jag är en bra ordning.

I övrigt har vi inget annat yrkande i själva ärendet.

Anförande nr 82

P e t e r N i l s s o n (mp): Nu sade jag inte att alla skolors hallar står tomma på kvällarna. Vi som är insatta i frågan vet att det är många skolidrottshallar som har varit tomma, och det är naturligtvis inte bra. Men vi är allihop eniga om det här förslaget, så det är inte så mycket att bråka om.

Anförande nr 83

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är ett jättebra förslag att vi ska få ett tydligt ansvar för de olika lokalerna. Det kommer då att finnas en stor möjlighet att utnyttja dem. Som ni vet har jag stor erfarenhet av detta från skolans värld. Det är också bra att man går vidare med möjligheten till övernattning så att skolorna i samband med idrottsevenemang under sommaren kan användas för de ändamålen.

Men jag vill understryka det som Mikael sade, att det är viktigt att eleverna i skolorna, fritidshemmen och skolbarnsomsorgen inte skjuts undan. De måste i första hand kunna utnyttja skolidrottshallarna. Tidigare fanns regeln att andra fick tillgång till skollokaler efter vissa klockslag. Jag ser mycket positivt på att man under kvällstid kan hyra ut lokalerna både till privatpersoner och till föreningar, så att också skolorna kan få känna glädje över att det blir ett vinnvinn-projekt och över de pengar som kommer in och att de inte bara går till en central förvaltning.

I övrigt bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 84

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag får för Liljeholms stadsdelsnämnds räkning tacka för den genomförda översynen. Jag hoppas och tror att ett gemensamt huvudansvar för skolidrottshallarna kommer att vara en fördel för verksamheterna.

I Liljeholmen är det ingalunda så att våra hallar står tomma. De används rätt väl, men utnyttjandet kan ökas. Varken Mikael Söderlund eller Ewa Samuelsson behöver vara oroliga. Det är meningen att skolelever skall ha första tjing på skolidrottshallarna även på kvällarna, och det gäller att se till att det också blir så.

Jag vill dock höja ett liten varningens finger. Idrottsföreningarna måste i större utsträckning se till att städa efter sig. Jag vet att det har varit ett visst problem i våra skolor i Liljeholmen. Vaktmästeriet har belastats av att det har varit lite stökigt i hallarna när man kommer på morgonen efter att folk har spelat olika sorters spel i gymnasalarna. Men jag hoppas att det nya systemet kommer att bli bra.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 85

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle bara vilja säga någonting om det som jag inledde med, att det är viktigt med en ömsesidighet och en samverkan mellan skolan, idrotten och idrottsföreningarna. Det finns ett väldigt bra exempel på hur väl det kan fungera genom Handslaget och den verksamhet som idrottsföreningarna tillsammans med skolorna nu genomför. Tack vare att statliga pengar går direkt ut till idrottsföreningarna är det massor av barn som har fått tillgång till en mängd olika idrottsaktiviteter, och vi hoppas att det stimulerar till ett fortsatt idrottande.

Det finns profilskolor som ägnar sig åt idrott, och det är klart att de måste få tillgång till skolidrottshallarna.

Precis som Caroline sade måste vi bygga flera idrottshallar. Vi har gjort den största och mest unika idrottssatsningen någonsin under den här mandatperioden. Stockholms idrottsförbund har frågat oss vad vi vill göra under nästa mandatperiod, och vi har svarat att vi tänker fortsätta med denna stora idrottssatsning. Jag vet att man också har frågat alliansen, men fortfarande har man inte fått något svar.

Anförande nr 86

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ordförande! Jag ska försöka hålla mig till det som ärendet handlar om.

Jag måste rätta Peter Nilsson på en punkt. Han sade att de hallar som nu förs över från SISAB är så dåligt utnyttjade under kvällstid, men det är ju inte alls sant. Bandhagshallen utnyttjas till 93 procent, Kärrtorpshallen utnyttjas till 75 procent och hallen i Sankt Eriks gymnasium utnyttjas till 91 procent. Jag tror att Peter Nilsson blandar ihop gymnastiksalarna med detta ärende. Gymnastiksalarna är för små för att kunna utnyttjas till en del idrottsaktiviteter. Det går till exempel inte att spela handboll i en gymnastiksal. Innebandy är jättesvårt att spela i en gymnastiksal på grund av att det där oftast inte finns någon sarg. Möjligtvis skulle man kunna spela basket i en gymnastiksal.

Men de hallar som nu förs över från SISAB har utnyttjats även innan de förs över från SISAB.

Anförande nr 87

P e t e r N i l s s o n (mp): Men, Caroline, de kan utnyttjas mycket bättre nu. Om vi hade tyckt att allt var frid och fröjd och att det inte fanns några problem, då hade vi inte genomfört den här förändringen som ni också står bakom.

Anförande nr 88

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Det är klart att allting kan nyttjas mycket bättre, och då gärna till 100 procent. Men det var inte det som du lät påskina i ditt förra inlägg. Då lät det som att dessa hallar inte utnyttjades över huvud taget under kvällstid, och det är inte sant.

Anförande nr 89

M a r i a H a n n ä s (v): Fullmäktige, medborgare! Angående utnyttjande och inte utnyttjande var det den nuvarande majoriteten som trodde att hallarna var fullt utnyttjade, men så märkte vi att det inte riktigt var på det sättet. Och av den anledningen gjorde vi den här undersökningen som också visade att skolidrottshallarna inte var fullt utnyttjade. Det såg lite olika ut över staden. Därför är det väldigt bra att man har gjort denna genomlysning för att se hur det ser ut och på grundval av den lagt fram det förslag som vi ska fatta beslut om i kväll.

Att bygga ut idrottshallar är jätteviktigt, och det har vi gjort under den här tiden. Vi har satsat jättemycket pengar på det, och vi fortsätter att göra det. Vi har också anslagit pengar till en projektering av en kommande hall i Skarpnäck redan i år.

Med detta yrkar även Vänsterpartiet bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 90

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ja, det är riktigt att majoriteten har satsat mycket pengar på att bygga idrottshallar. Folkpartiet har aldrig fattat något annat beslut än majoriteten i denna fråga. Vi har varit med på varenda utbyggnad av en idrottshall i denna stad.

Däremot har vi fått nej från majoriteten när vi har föreslagit till exempel att man ska ha en långsiktig strategi för byggandet av idrottshallar i Stockholm där man inte enbart använder sig av kommunala skattepengar utan där man även blandar in näringslivet och andra förvaltningar i staden för att se till att våra ungdomar i framtiden får tillgång till idrottshallar snabbare.

Anförande nr 91

M a r i a H a n n ä s (v): Vi har inte tyckt att man ska bygga ut tillsammans med näringslivet i den omfattning som ni har tyckt. Vi har haft en lite annan uppfattning där. Dock har vi samarbetat när det har gällt en del hallar, till exempel i Bromma, det har vi gjort. Men vi har en annan uppfattning än vad ni har i det fallet, och vi har inte stoppat några förslag från er. Det som har varit aktuellt tidigare har varit Stadshagen, och där har vi helt enkelt en annan uppfattning.

§ 20 Byggekostnadsprojektets genomförande – avrapportering 2005 (utl. 2006:156)

Anförande nr 92

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi ska nu ta ställning till en rapport, och det är en väldigt viktig rapport som ger oss goda kunskaper och erfarenheter inför bostadsbyggandet i framtiden.

Vi har inte bara satt upp målet om att vi ska bygga 20 000 bostäder under den här mandatperioden, utan vi har också haft målsättningen att sänka produktionskostnaderna och hyresnivåerna i nyproduktionen, och då är det väldigt glädjande att vi har kommit en bra bit på väg i och med den här rapporten.

När det gäller byggmarknaden totalt på den privata sidan redovisar man i storleksordningen 18–30 procents sänkning av produktionskostnaden och också som en följd av detta en sänkning av hyresnivåerna.

I allmännyttan har man inte nått lika långt. Men man har tagit ett väldigt stort steg på vägen och byggt med ungefär 15 procents lägre produktionskostnader i förhållande till åren 2001 och 2002.

Vad var det då som hände under den här tiden? Jo, vi gick från en situation under 2001 och 2002 då det byggdes framför allt dyra bostadsrätter i attraktiva lägen till skyhöga kostnader och priser. Allmännyttan byggde inte särskilt mycket då, och det som byggdes var dyrt. Det fanns ingen direkt kostnadskontroll i projekten vare sig i allmännyttan eller på den privata bostadsrättsmarknaden. Det gick ju ändå att få objekten sålda.

Vi satte upp målet om att sänka produktionskostnaderna därför att det är så viktigt att alla också har rätt att efterfråga en hyresrätt, en bostad. Underlaget visar nu att det går att påverka omvärlden. Det går att åstadkomma en skillnad och få ned kostnaderna, om man ger sig den på det, genom att man samverkar och genom ett antal åtgärder som finns redovisade i ärendet.

Vi har gått ifrån 20 till drygt 90 byggherrar under den här perioden. Det innebär hårdare konkurrens, större mångfald, fler som har goda idéer om hur man ska bygga i staden. Vi har gått ifrån 2 000 till drygt 10 000 förmedlade lägenheter genom bostadsförmedlingen under det här året. Det visar ju att det har hänt någonting på vår bostadsmarknad i Stockholm.

Uppdraget hade olika utgångspunkter. Det handlade om planprocess, byggprocess, styrning från både politiken och tjänstemannanivån och inte minst om samverkan mellan kommunen – det offentliga – och de privata byggherrarna.

Men vad är det då som är viktigt att ta med sig för framtiden? Vi är ju inte nöjda med att vi har lyckats åstadkomma en 15-procentig sänkning av produktionskostnaderna. Det finns ett antal punkter som jag vill lyfta fram i diskussionen.

För det första har allmännyttan även fortsättningsvis en given roll i bostadsproduktionen, att man ska bidra till att bygga billiga och bra hyreslägenheter.

För det andra måste det finnas en långsiktighet i bostadsbyggandet i både planering och planeringsförutsättningar. Är det någonting som de privata byggherrarna har resonerat om och efterlyst så är det just långsiktighet, vilket har saknats i Stockholm under åren. Nu har vi tagit ett rejält kliv framåt och har goda planeringsförutsättningar, inte minst sett utifrån 20 000-bostadsprojektet där vi i dagsläget är uppe i drygt 17 000 bostäder. Vi kommer att ha fullföljt målsättningen om 20 000 nya bostäder innan detta år är slut.

Nästa viktiga målsättning är att man ska jobba med områdesplaner, stadsutvecklingsområden, och omvänd planprocess – detta för att involvera fler människor i bostadsbyggandet runtomkring i bostadsområdena, men också för att ta ett helhetsgrepp i stadsutvecklingen. På så sätt kan man jobba för att höja exploateringsgraden i de enskilda projekten. Det har varit ett bekymmer när politiken i processerna och i dialogen med medborgarna har tagit bort alltför av husbyggnationerna eller lägenheterna. På så sätt har ekonomin i projekten rasat. Här kan vi göra mycket mer om vi har en tidig dialog med dem som är berörda och om vi jobbar konsekvent med att hitta bra lösningar i de olika projekten. Det kan gälla exploatering i höjd och också antalet lägenheter. Vi bör dessutom jobba med parkeringslösningar, framför allt i ytterstadsområdena.

Det handlar också om att jobba mycket mer och tydligare med typhus, prefabricerade material, industrialiserat byggande och konceptus som man kan använda på flera håll runtom i staden.

På det här sättet får vi en bostadsmarknad och en byggmarknad som kan fungera långsiktigt där vi har snurr i produktionen och där både allmännyttan och privata byggherrar hjälps åt för att möta den bostadsbrist som vi har.

Det finns två frågeställningar som jag tycker hör hemma i den här diskussionen. Den ena gäller diskussionen om ombildningar. Detta berörs i utredningen, och det sägs att de har haft en skadlig inverkan på möjligheten till en bra och billig bostad, en hyresrätt. Då är frågan: Hur ställer ni er till det när det gäller innerstadsområdena inom ramen för kulturfastigheterna?

Den andra frågeställningen handlar om byggandet. Vi vet att det periodvis under den förra mandatperioden var förbjudet för allmännyttan att bygga. Ni från den borgerliga kanten avstyrker ju mina synpunkter, men ni går på ett ja till rapporten. Då är frågan: Kommer allmännyttan att ha ett fortsatt uppdrag att bidra med att bygga hyreslägenheter även efter ett maktskifte? Det är ett oerhört viktigt besked att ge till stockholmarna.

Anförande nr 93

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! När jag hör den här svadan från Leif vet jag inte riktigt var jag ska börja någonstans. Det är ett fascinerande resonemang.

Leif Rönngren pratade om att det under vissa perioder fanns ett förbud under den förra mandatperioden. 2002 byggdes det i den här staden de flesta hyresrätter som har byggts i modern tid. Det var under vår tid vid makten. Då byggdes det 1 600 nya hyresrätter i Stockholm.

Jag tycker att Socialdemokraterna har gjort en ganska fantastisk resa. Under min livstid har ni befunnit er på den extrema ytterkanten och sagt att bara kommunala bostadsföretag ska få bygga hela stadsdelar.

När Rinkeby byggdes 1965 – när jag föddes – byggde man 5 500 kommunala hyresreor. I dag står Leif Rönngren och prisar konkurrensen och de 90 aktörerna. Det tycker jag är jättebra. Ni har gjort en bra resa. Skälet till att det finns dessa 90 aktörer, Leif Rönngren, var att vi under den förra mandatperioden jobbade mycket målmedvetet med att få fram nya aktörer på Stockholms bostadsmarknad, till exempel i Hammarby sjöstad, som vi i olika majoriteter gemensamt var med om att ta fram. Då rådde den markanvisningspolicy som ni ena veckan säger är en skandal och att den hindrar de kommunala fastighetsägarna att bygga. Andra veckan använder ni den som tillhygge för att peka på att det nu finns 90 intressenter.

Socialdemokraterna får ju ta och bestämma sig någon gång. Var det bra att ta fram en ny markanvisningspolicy som ger 90 nya aktörer eller var det dåligt? Du använder ju fakta precis som det passar dig, och det stämmer inte särskilt mycket med verkligheten.

Men jag tycker att det är underbart att socialdemokratiska socialister har börjat prisa marknadsekonomi och konkurrens. Det tycker jag är positivt. Det skulle behövas fler som i likhet med Leif Rönngren gjorde det.

Det som jag saknar i det här ärendet är ett resonemang kring den socialdemokratiska regeringen. Nu 2006 byggs ett kvarter på nordvästra Kungsholmen. Vi bygger därmed färdigt Kungsholmen, vilket har tagit 150 år. Nu när det äntligen görs sätter man på olika sätt käppar i hjulen för det genomförandet. Kojan har tagit sex år extra därför att den socialdemokratiska regeringen envist håller fast vid hopplösa, omoderna och stadsfientliga så kallade miljö kvalitetsnormer. Det kostar skattebetalarna, intressenterna, hyresgästerna och eventuella bostadsköpare hundratals miljoner kronor i ökade kostnader. Jag ser tyvärr väldigt lite av det i det här ärendet.

Jag menar att ett av de avgörande skälen till att det fortfarande är så pass dyrt att bygga i Stockholm är att vi har hopplösa planprocesser. Det tar alldeles för lång tid att sätta i en spade i marken i den här stan. Målet borde vara att det ska ta ett år, herr ordförande.

Sedan nämner inte heller Leif Rönngren någonting om att man har en bostadsbeskattning som påminner om beskattningen av starksprit. 60 procent av hyran i nyproducerade hyresrätter är skatter och avgifter. Om man vill få ned alkoholkonsumtionen genom höga skatter, då borde det gälla bostäder också. Men det har jag inte hört någonting om, Leif Rönngren.

Anförande nr 94

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Det var ett gemensamt mål som vi i den här salen hade om att vi skulle bygga både fler och billigare bostäder. Men det kanske är valet som gör att man inte vill vara med på tåget och se att det är ett enormt trendbrott som har skett under den här mandatperioden, och det är inte tack vare markanvisningspolicyn, utan det är tack vare 20 000 bostadsprojekt i samverkan mellan det offentliga och privata och hur vi har jobbat i politiken, inte minst i vår nämnd, marknämnden, Mikael Söderlund. Vi har varit flexibla och också pragmatiska. Vi har försökt lösa problem i stället för att skapa nya. Det har varit avgörande.

Det som gjorde att det var dyrt tidigare var ju er vilja att alltid tvinga byggherrarna att köpa marken vid bostadsprojekt. Det få hyresrätter som byggdes – jag bor i ett sådant hus i Högdalen – var enormt dyra att flytta in i, trots att man jobbade med att bygga billigare.

Jag noterar att du inte svarade på någon av mina två frågor, och jag har två till: Vad händer om ni får regeringsinnehavet och räntebidraget och investeringsbidraget försvinner? Vad händer då med bostadsmarknaden? Det blir tvärstopp. Det blir inga bostäder alls utom för de mest rika.

Anförande nr 95

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att Leif Rönngren ska bestämma sig. Antingen har vi förbjudit de kommunala bostadsföretagen genom vår markanvisning, och då vill jag veta varför det finns 90 intressenter trots den.

För det andra vill jag veta: Varför vill då fastighetsägarna köpa marken, om det nu är så hopplöst dyrt och besvärligt på alla sätt? Och varför står det i det här ärendet att ni jobbar för att minska kostnaderna för planprocessen och minska den tid som den tar samtidigt som er regering arbetar helt tvärtom? Vi har precis fått en ny statlig utredning från Mona Sahlin där hon är bekymrad över att Leif Rönngren inte till punkt och pricka följer alla normer som finns. Man vill alltså göra det ännu svårare att bygga hus i den här stan. Det vore spännande att få höra, Leif Rönngren, vad ni har gjort för att stoppa denna galenskap. Vad har ni gjort för att se till att man kan få upp husen i tid i den här stan?

Människor älskar Stockholm, och de vill flytta hit. Varför får de inte göra det för regeringen?

Anförande nr 96

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt bra att den här genomgången har gjorts. Rapporten innehåller många bra rekommendationer som vi absolut bör följa. Jag hoppas verkligen att alla inblandade läser rapporten noga och tar till sig den. Den är egentligen en mycket bra grund för ett gediget bostadsseminarium. Vi i den här salen är helt överens om att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

Däremot är det lite andra frågor som dyker upp när man ska diskutera hur man ska få ordning på boendekostnaderna. Borgarrådet Söderlund var inte på det här med

sprit. Det gäller också både tobak och sprit. Skatten på nyproduktion av bostäder är 60 procent. Det är en hög skatt.

Som kristdemokrat jobbar jag för att man ska sänka skatten på byggandet av flerfamiljshus med motsvarande halva momskostnaden. Vi vill även ta bort fastighets-skatten även för hyres- och bostadsrätter, vilket skulle innebära 300–800 kronor lägre hyra per år för en normal lägenhet.

Utöver det som nämns i rapporten finns det antal fler åtgärder som man måste ta tag i. Det är sådant som vi inte själva rör över, men vi måste agera samfällt för att man ska komma till rätta med det och få den nuvarande regeringen att ändra uppfattning. Allra helst borde man byta till en regering som har större förståelse för detta.

Sedan blir jag lite förbryllad över borgarrådet Rönngrens målsättning om 20 000 nya bostäder. Han säger att det har uppnåtts, men här i debatten säger han att man har byggt 17 000 lägenheter. Jag undrar lite grann hur han har räknat ut det. För drygt en vecka sedan var det 6 346 färdigställda lägenheter. USK menar att man har påbörjat 10 561 lägenheter. Det är en lite märklig avrundning. Jag skulle ha fått godkänt i skolan om jag hade angett bortåt 11 000, knappt 11 000 eller kanske lite mer ödmjukt drygt 10 000 lägenheter. Möjligtvis kan man tycka att det är bra att väljarna får reda på att ett vallöfte kan uppfyllas till hälften.

Men jag hoppas att det blir 20 000 lägenheter – ju förr, desto bättre. Och jag hoppas att den socialdemokratiska regeringen skulle kunna ta sig i kragen och ta bort en hel del av de extra pålagor som finns för att man ska kunna bygga billigt.

I övrigt yrkar jag bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 97

Borgarrådet Rönngren (s): Jag ställde tidigare ett par frågor. Hur ser ni på ombildningarna i innerstaden och på kulturfastigheterna? Som boende ute i södra förorterna har jag fått ett brev där Kristina Axén Olin erbjuder mig att köpa min bostad, om hon vinner valet. Hur ser ni på det och på möjligheten att hålla i gång bostadsmarknaden och ge alla samma möjlighet? Det gäller även de ungdomar som inte har så mycket på banken.

Den andra frågan: Kommer allmännyttan att ha ett fortsatt uppdrag att bygga för det fall att ni vinner valet?

Den här rapporten bygger på det som vi själva har ansvar över, alltså det som vi har kunnat påverka själva. Man kan alltid ha en skattedebatt. Men i den debatten bör man ju tillägga att ni vill avskaffa både investeringsbidragen och räntebidragen. För Stockholmsnysproducerade objekt innebär det ett par tusen kronor i höjd hyra för den enskilde hyresgästen per månad. Det om något skulle försämra möjligheten för vanligt folk att få en bostad.

Anförande nr 98

A n d e r s B r o b e r g (kd): Till att börja med kan jag svara att allmännyttan måste få fortsätta att bygga även med ett borgerligt styre. Jag tycker precis som borgarrådet Billström, att man ska få ombilda i ytterstaden men inte i innerstaden. Det trodde jag att du hade noterat.

Rapporten handlar visserligen om det som vi själva rör över, men om man vill bygga billigt finns det en mängd andra saker som vi måste vara med och påverka för att stockholmarna ska få ett så billigt boende som möjligt med så bra standard som möjligt. Jag tycker att vi skulle kunna ägna mer krut och kraft åt att få bort en del skadliga regler och skatter.

Anförande nr 99

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Det här är en jätteintressant rapport, framför allt om man orkar läsa den till slutet. Jag vill rekommendera sidan 93 som är den allra intressantaste sidan i hela rapporten.

Man kan fråga sig: Vad handlar rapporten om? Jo, den handlar om att byggkostnaderna har sänkts under de senaste åren, och det är mycket bra. Men i borgarrådets text står det att boendekostnaderna har sänkts. Man bävar ju för ekonomin i din familj, Leif Rönngren, om du inte känner till att det är skillnad mellan vad det kostar att bygga och vad det kostar att bo. Det är en förfärlig skillnad på det.

Det finns också olika siffror i rapporten, vilka man inte låtsas om över huvud taget.

Första frågan till Leif Rönngren blir: Vad anser du att rapporten handlar om egentligen? Anser du att boendekostnaderna har sänkts eller inte, och vad har du i så fall för belägg för det? Det framgår åtminstone ingenting här.

Den andra frågan är: Vem är det som har pressat ned priserna så att det nu byggs billigare? I den här rapporten låtsas man som att det är allmännyttan som har gjort det. Man ställer sig frågan om de privata producenterna hinner möta den skärpta produktionskostnads konkurrensen från stadens bostadsbolag. Det där är faktiskt rena skitsnacket. Det är ju de privata aktörerna som har gjort att boendekostnaden har sänkts.

På ett annat ställe skriver man väldigt tydligt att det finns en motsats mellan stadens mål att begränsa boendekostnaderna och att kraftigt öka bostadsbyggandet. Man säger tydligt att man i första hand kommer att öka bostadsbyggandet framför att minska boendekostnaderna. Delar du den uppfattningen? Du har ju inte tagit avstånd från den. Det ska du svara på!

Sedan ställer man också frågan om en nedpressning av priserna ska få ge utslag på hyrorna. Man skriver: Om de privata småföretagens låga hyresnivå tillmätts betydelse skulle detta, åtminstone initialt, kunna bli ett rejält hinder för ökat bostadsbyggande i Stockholm. Är det en åsikt som du delar, att det är ett stort problem att de små byggarna kan sänka hyrorna? Och vad säger du i så fall till dem som vill ha sänkta hyror i Stockholm?

Den tredje frågan till dig, Leif Rönngren, är: Du säger att du vill öka exploateringsgraden. Varför har sossarna i stadsbyggnadsnämnden röstat ned förslag från Folkpartiet om att öka exploateringsgraden 25 gånger? Varför har ni gjort det? Jag hävdar att du bara står här och säger saker. Men i fråga om realpolitiken gör ni något helt annat.

Bifall reservationen!

Anförande nr 100

Borgarrådet Rönngren (s): Det är som vanligt ett högt tonläge från Madeleine Sjöstedt. Jag kan konstatera att det som har hänt är historiskt, både i bostadsbyggandet och i brytandet av den trend som rådde under den förra mandatperioden. Dessutom har vi kunnat sänka produktionskostnaderna. Självklart har det bäring också på hyresnivåerna, även i allmännyttans nyproduktion.

Jag noterar att Madeleine Sjöstedt inte svarar på mina frågor. Hon ställer i stället fyra fem frågor till mig, och det må väl vara hänt. Jag ska försöka att svara på några av dem i mitt nästa inlägg.

Den som är intresserad av vad vi socialdemokrater tycker kan gå in på vår hemsida och läsa om det.

Anförande nr 101

Madeleine Sjöstedt (fp): Leif Rönngren, jag noterar att du inte svarar på den första frågan om du tycker att det är ett problem att man bygger billigare i dag och inte heller på den andra frågan vad du har för belegg för att boendekostnaden har sjunkit med 30 procent i staden. Fråga vilken stockholmare som helst om de anser att deras boendekostnad har sjunkit med en tredjedel! Du hittar ingen, det lovar jag dig.

Anförande nr 102

Tord Bergstedt (m): Ordförande, ledamöter! Jag vill ta upp en etisk aspekt i den här diskussionen. Det sammanhänger med att ledande socialdemokrater hävdar, inte minst på gator och torg, att man har byggt eller påbörjat 20 000 nya bostäder. Det finns dessa två skillnader. Men om man påstår att man har byggt 20 000 nya lägenheter är det faktiskt en lögn. Det är inte så. Det är fjärran från det. Enligt den senaste redovisningen har det färdigställts 6 346 nya bostäder, och enligt USK har man påbörjat 10 561 bostäder.

Uppriktigt sagt tycker jag att det är en allvarlig sak om man medvetet går ut i en kampanj med siffror som inte är sanna. Jag tycker att det är märkligt.

Sedan säger borgarrådet att bostadsförmedlingen har ökat från 2 000 till 10 000 förmedlade lägenheter, vilket beror på det kraftiga byggandet. Det är alldeles riktigt att de drygt 6 000 lägenheter som har färdigställts har betytt mycket, men det beror också på att de privata värdarna överlämnar betydligt fler lägenheter än förut. Dessutom startade man inte från 2 000 utan från 4 000 lägenheter 2002.

Löggen får inte bli ett medel i en kampanj. Varför kan vi inte hålla oss till USK:s siffror och utgå ifrån dem? Det är min fråga till borgarrådet.

Anförande nr 103

Borgarrådet Rönngren (s): Jag tycker att det är ett väldigt klokt påpekande att man ska hålla sig till sanningen och vara ärlig i sitt uppsåt även i valrörelser.

När det gäller siffrorna har vi tillsammans kommit överens om att det handlar om gjuten bottenplatta enligt USK:s definition. Sedan vet vi som jobbar med det här till vardags att det finns ett stort antal projekt som befinner sig mellan markarbeten och gjuten bottenplatta.

Själv är jag ute oerhört mycket, och jag vet att det finns gjutna bottenplattor runtom i hela staden som inte är inrapporterade till USK. Man inte hinner med att föra in dem i statistiken därför att det byggs så oerhört mycket just nu.

Jag känner mig alltså trygg med de siffror som vi redovisar, och det är det antalet påbörjade lägenheter som vi har utlovat fram till detta års utgång. Det är det vi mäter, men jag tycker att det är sorgligt att det blir sifferexercis av det hela. Redan i dagsläget har stockholmarna runtom i staden kunnat flytta in i de nya bostäderna, och det är tack vare att vi gemensamt i den här salen har satt upp målsättningarna och gemensamt följt upp våra politiska beslut.

Anförande nr 104

Tord Bergstedt (m): Ordförande, ledamöter! Det är alldeles riktigt att det har byggts lägenheter, ungefär lika många som byggdes under vår period, 1998–2002, alltså drygt 6 000 lägenheter. Men det förtar inte det berättigade i min kritik. Om man säger att man ska bygga 20 000 nya lägenheter och hittills har byggt 6 000 kan man inte gå ut och använda den parollen. Det är grundligt fel.

Anförande nr 105

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Den här rapporten är oerhört spännande och intressant. Det kom upp ett förslag om att vi skulle ha ett bostadspolitiskt seminarium kring rapporten, och jag tycker att det är ett väldigt bra förslag, så jag är beredd att verka för det. Det förtjänas att diskutera hur vi kan pressa produktionskostnaderna och hyreskostnaderna så att alla får möjlighet till ett bra boende i vår stad. Det är en mänsklig rättighet att ha någonstans att bo.

Det är inte lägenheter som jag pratar om, utan det är just bostäder. Vi diskuterar inte bara hyresrätter och lägenheter. Det gäller flerfamiljshus, parhus, atriumhus, kedjehus, stadsvillor och villor. Det handlar om att bygga blandat samtidigt som vi jobbar med att pressa produktionskostnaderna.

Det som jag inte sade inledningsvis, men som jag ändå tycker bör nämnas, är att allmännyttan har lyckats sänka produktionskostnaderna med 15 procent, trots att länsstyrelsen höjde kraven på investeringsbidrag under den här mandatperioden i

förhållande till det som gällde under er förra mandatperiod. Det innebar högre kostnader, men trots det har man lyckats att sänka dem med 15 procent.

Under den här mandatperioden har vi konsekvent jobbat med både tillgänglighetsfrågorna och miljöfrågorna. Trots det har vi lyckats att sänka allmännyttans produktionskostnader i de projekt som finns redovisade i det här materialet.

Sedan är det alltid enkelt att säga att det är regeringens fel och att regeringen är dum och elak. Det har vi hört under många år i den här salen. Vi kan alltid diskutera utformningen av skattesystemen. Vi har väldigt olika uppfattning om det, och det är snart val, så vi ska kanske ta den diskussionen ute på torgen.

Men genom den här rapporten har det kunnat konstateras att det finns mycket som vi som förtroendevalda i den här staden kan åstadkomma och förändra, om vi gör en gemensam kraftsamling, sätter upp målsättningar och sedan följer upp dem. Jag tycker att vi har visat det väldigt bra inom ramen för alla politiska nämnder i samverkan både inom majoritetskoalitionen och med oppositionen, mellan marknämnd och stadsbyggnadsnämnd, mellan de centrala nämnderna och de lokala nämnderna. Det handlar ju om en politisk process som också tar tid. Ju bättre arbetsformer vi hittar där, desto mer kommer vi att kunna sänka ledtiderna, alltså tiderna för planering av bostadsprojekt. Det är avgörande för hur slutkostnaderna blir, och det gäller både produktionskostnader och hyresnivåer.

Jag väntar fortfarande på svar från samtliga borgerliga partier om hur de ser på allmännyttans roll. Kristdemokraterna säger att allmännyttan ska få bygga också framöver och att den har en viktig roll. Men Folkpartiet och Moderaterna har inte besvarat den frågan.

Jag hade också en fråga om detta med investeringsbidrag och räntebidrag. Om de avskaffas, vilket är avsikten i det som borgarna har sagt på riksnivå, ja, då blir det helt andra förutsättningar för byggandet i Stockholm. Det jag oroar mig för är att vi återigen får se en situation där man bygger för dem som har fet plånbok och riktigt mycket pengar, exklusiva bostadsrätter i de mest attraktiva lägena. Det ska vi inte stoppa, men vi måste också se till att de som inte har så mycket pengar får någonstans att bo.

Anförande nr 106

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Ja, Leif Rönngren, jag undrade om du skulle våga ställa den där frågan en gång till för svaret är så självklart. För en som företräder ett parti, där olika partiföreträdare står i kö för att köpa exklusiva lägenheter i innerstan för höga priser, är det oerhört magstarkt att driva den här frågan samtidigt som man nekar de som bor i Östberga att få äga sitt boende.

För Folkpartiet är svaret självklart. Det är jättebra om de boende framför allt i förorten vill ta ansvar för sitt eget boende. Det vill vi uppmuntra.

Det är också väldigt intressant att Leif Rönngren inte svarar på alla de frågor som vi ställer. Jag svarar på de frågor som du ställer. När svarar du på mina?

Anförande nr 107

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Om man ska vara riktigt petig, vilket jag tycker att man ska vara, så svarade du inte på mina frågor.

Ja, vi har uppenbarliga olika uppfattning om allmännyttans roll. Ni har fört en väldigt tydlig diskussion under många år, framför allt när ni ombildade i innerstadsområdena. Det handlar om den oro som många känner som bor i allmännyttan i de områden där ni nu tänker sälja ut och ombilda. Vad jag förstår gäller det också innerstan.

Senast nu i veckan var det skrivelser om det här, om hur äldre fick en och en halv månad på sig att skaffa 1½ miljon för att köpa loss sina lägenheter på Östermalm. Annars skulle de bli vräkta. Det är ju sådant som människor går och funderar på.

Vår lösning är att bygga mycket mer än vad vi någonsin tidigare har gjort och bygga blandat, bostadsrätter, flerbostadshus, hyresrätter, parhus, atriumhus, stadsvillor, villor, kedjehus. Det är det som vi behöver göra för att skapa mångfald, och det är den väg som vi har slagit in på.

Men ni har ännu inte svarat på frågan: Tänker ni ombilda i innerstan? I rapporten står det att konsekvensen blir ett stopp på bostadsbyggandet. Färre får då tillträde till hyresmarknaden.

Anförande nr 108

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det är rörande att höra Leif Rönngrens krokodiltårar samtidigt som den förre socialdemokratiska bostadsministern kämpar och nu har anlitat advokat för att få köpa sin hyresrätt i centrala Stockholm. Det är en hel rad av socialdemokratiska utrikesministrar, näringslivsministrar och andra som har köpt sina lägenheter samtidigt som du står här och ojar dig och suckar. Du har verkligen gett hyckleriet ett ansikte.

Du ska få svar när det gäller hyresrätterna. Som jag sade byggde vi 1 600 hyresrätter 2002. Det har du inte kommit i närheten av under hela den här mandatperioden. Om vi jämför det som nu har byggts under den här mandatperioden med det som byggdes 2002 ligger 2002 i topp. Lite anständig ödmjukhet skulle klä Leif Rönngren.

Sedan bjuder vi på målet om de 20 000 lägenheterna. De fanns med i våra inriktningsbeslut 2002. Det har rätt politisk enighet om att ha den typen av målsättning. Att ni sedan går ut och blåjuger på stan om att ni redan har byggt dem är inte lika roligt. Men det är helt okej att ha goda ambitioner. Det är mycket som händer nu, och det är positivt.

De kommunala fastighetsbolagen är inte alltid mönstergossar i det här sammanhanget. Det är ju till exempel det privata Wallenstam som har fått ned kostanden för nyproduktion och som rejält har fått ned nyproduktionshyran för hyresgästerna. Det säger ju en del om vilka utmaningar som man står inför. Jag tycker att det är bra att det nu finns 90 konkurrenter i marknaden.

Jag saknar fortfarande svar på frågan om varför det inte vidtas några kraftåtgärder. Du säger att man inte ska gnälla på regeringen. Men om det nu i genomsnitt tar fem

år att bygga ett hus i Stockholm, tycker du att det är bra? Tycker du att det är bra att din partikamrat Mona Sahlin skickar ut förmaningar till Stockholms stad? Hon har redan stoppat de lägenheter mitt i stan som jag var med om att ta fram 2002 eftersom man eventuellt kunde störas av bullret från Sveavägen om man sov med öppet fönster under dagtid. Men nu ska hon ha ännu fler sådana regler, och hon anser att vi inte följer dem tillräckligt slaviskt. Har du några synpunkter på det? Agerar du mot det?

Sedan till talet om de ökade exploateringsstalen. Var är alla de höga husen som ni pratar om i medierna, Annika Billström och Leif Rönngren? Jag ser dem inte. Det kommer aldrig någon markanvisningspolicy om det, några nya idéer eller stadsplaner där det ingår nya höga hus, mer är dem som vi redan har anvisat en gång såsom Kista, men kom inte dragande med det. Det var det vi som gjorde. Vi moderater stöder fler sådana roliga projekt, men man får ju aldrig se några praktiska förslag.

Anförande nr 109

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Förutom roliga projekt jobbar vi nu både med kompletteringsbebyggelse och med tolv stadsutvecklingsområden. I det som är bordlagt i våra nämnder jobbar vi med 20 stadsutvecklingsområden. Det visar att det har hänt någonting på Stockholms bostadsmarknad. Mikael Söderlund talar om ödmjukhet. Ja, det är ett bra begrepp, och det kan man ju visa.

KF:s budget är en väldigt bra läsning. Det är det styrdokument som den här majoriteten har för att visa hur vi ser på tillvaron, på uppdragen till både de kommunala nämnderna och förvaltningarna, men också till bolagen. Där står det väldigt tydligt att alla kontor och nämnder ska jobba med sammanhållna större exploateringar, inte bara högre hus för det passar inte överallt. Man ska också se till områdets topografi för att genomföra projekt med god ekonomi i syfte att få ned produktionskostnaden.

Sedan innehåller den här rapporten precis det som Mikael Söderlund efterlyser, nämligen mängder av positiva förslag om hur man ska förkorta planprocessen, för det behövs.

Anförande nr 110

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att det är med ganska stor förvåning som jag lyssnar på Leif Rönngren. Det gäller framför allt resonemanget om produktionskostnaderna. Just nu går ju trenden åt precis motsatt håll, framför allt i de kommunala bostadsbolagen.

I till exempel Stockholmshem har vi fått en redovisning om hur produktionskostnaderna ökar med minst 10 procent. Att då stå här, mitt i valrörelsen, och vara stolt över någonting som man uppenbarligen inte har åstadkommit är ganska märkligt.

Ni glömmer också att tala om för väljarna att det är Socialdemokraterna som under den här mandatperioden har infört marknadshyror i stadens förorter. Det har aldrig någonsin varit så höga hyror i nybyggnationen i Stockholms förorter som det är nu. Det beror bland annat på produktionskostnaderna. De produktionskostnader som har

sänkts gäller ju specifika projekt. Sedan säger man att man har åstadkommit lägre boendekostnader och lägre produktionskostnader när trenden går åt precis motsatt håll. I Stockholms hem bygger man 10 procent dyrare än tidigare. Jag tycker att det är lite magstarkt att då slå sig för bröstet.

Anförande nr 111

Borgarrådet Rönngren (s): Jag hoppas ändå att vi är överens om målsättningen att vi ska bygga mer, att allmännyttan har en oerhört viktig roll att bygga hyresrätter och att vi ska jobba för att pressa produktionskostnaderna. Det är precis det som den här rapporten visar.

Det som Kristina Alvendal tar upp är inte ett bekymmer bara för Stockholms hem utan också för övriga byggherrar i branschen. Entreprenadkostnaderna tenderar att dra i väg. Men det är också därför som det är oerhört viktigt att se till att det finns långsiktighet i planeringen och att man har en förstärkt byggherrekompetens i våra allmännyttiga bostadsföretag. Det är precis så som de privata byggherrarna jobbar: en sammanhållen produktionskedja. Kunskapen ska finnas i organisationen för att man ska komma åt sådana här kostnader. Alla håller nu på att ställa om, även de privata byggherrarna, för att matcha de höga entreprenadkostnaderna.

I de projekt som Kristina tar upp finns det stora övertvärden. Det är väldigt god avkastning i dessa projekt. De har i direktavkastning omkring 4–4½ procent. Det påverkar inte soliditeten i företagen. Allmännyttan måste få vara med och bygga också framöver om vi ska få bostäder som är till för alla.

Anförande nr 112

Kristina Alvendal (m): I en valrörelse får man uppenbarligen säga vad som helst. Just nu bygger de kommunala bostadsbolagen de facto med kalkyler som inte går ihop och där stora nedskrivningar måste göras omgående efter färdigställandet. Att då säga att man har lyckats och att det är en god affär är också väldigt magstarkt. Men, som sagt var, i en valrörelse får man säga vad som helst.

Ni glömmer att tala om för väljarna att det är socialdemokraterna i Stockholm som har infört marknadshyror i Stockholms förorter.

Anförande nr 113

Borgarrådet Rönngren (s): Det är påståenden här som flyger över salen. Jag känner inte igen mig i beskrivningen. Det finns något enstaka fall under de här åren där jag som ordförande i Stockholms hem och du som vice ordförande i Stockholms hem har skrivit ned ett projekt till delar därför att omständigheterna gjorde så att ekonomin försämrades under löpande projekt. Det är precis så vi ska jobba enligt regelverket. I övrigt har vi inte gjort några nedskrivningar. Tvärtom är det väldigt goda projekt där vi nu fullföljer byggandet av det som är målet för Stockholms hem – i det här fallet 2 000 bostäder. Det är allmännyttiga hyreslägenheter där vi jobbar med att sänka produktionskostnaderna trots att det är ett svårt läge.

Den rapport som vi nu har att ta ställning till och som vi alla faktiskt godkänner visar att det går att göra skillnad. Det går att påverka kostnaderna. Det går också att påverka hyresnivåerna. Hyran sätts i slutändan av parterna på bostadsmarknaden, mellan bostadsföretaget och hyresgästföreningen. Inte minst Stockholms hem har visat genom nybyggnadsprojekten, Södermalm, Sättra och Rågsved att det går att förhandla utifrån olika objekt om man bygger mycket samtidigt. Det går också att differentiera hyrorna så att man får ned dem i de områden där folk ska kunna eftertrakta att bo i bra och billiga hyreslägenheter. Det är precis så man har jobbat.

Jag har fortfarande inte fått ett tydligt svar. Ska ni sälja ut kulturfastigheterna här nu och göra det ännu svårare för alla att kunna komma in i de bostäderna? Kommer ni att fortsätta omvandlingen i innerstaden? Jag vet att jag har kompisar i innerstaden som har fått brev från Kristina Axén Olin. Ni har ju sagt att ni inte ska ombilda där, att gränsen är nådd och att det inte finns något intresse. Någon sade att intresset inte ljuger, och det handlar ju om pengar.

Men om man ska tänka på framtida generationer av stockholmare så är det upp till oss i den här salen att se till att allmännyttan också har goda villkor och uppdraget att vara med om att formulera och förverkliga ambitionen med en social bostadspolitik där också ungdomar som står utanför bostadsmarknaden har möjlighet att komma in. Då kan man inte hålla på med ombildningar och privatiseringar som det enda styrredskapet, utan då måste man jobba också med de här frågeställningarna.

Jag tycker att Anders Brobergs förslag om ett seminarium är alldeles utmärkt, men vi kanske ska vänta till efter valdagen. Jag inser att även vi som sitter i den här salen har fläckar när det gäller att kunna lyssna på varandras argument emellanåt.

Anförande nr 114

Kristina Alvendal (m): Borgarrådet Rönngren! Jag blir riktigt orolig efter ditt senaste inlägg. Du måste ju sitta och sova på vissa möten om du inte har följt utvecklingen i de kommunala bostadsbolagen under de senaste veckorna och i de beslut som har fattats. Det står svart på vitt att projekten inte går ihop ekonomiskt och att man måste göra kraftiga nedskrivningar.

Du säger att det handlar om ett enskilt projekt. Nej, det gör det inte! Nu ser vi många lägenheter. Om du lägger ihop de kommunala bostadsbolagen skulle jag vilja säga att det här med hundratals lägenheter för vilka ni för en ekonomisk politik inte går ihop. Du efterfrågar långsiktighet för att få detta på bostadsmarknaden. Ja, men det förutsätter att de kommunala bostadsbolagen har bra ekonomi. Med den hyressättning som ni nu ägnar er åt och med de produktionskostnader som är så otroligt höga i de här projekten så kommer det inte att bli verklighet. Du säger att ni står för låg hyra i vissa förorter. I Sättra har ni infört marknadshyror.

Anförande nr 115

Borgarrådet Rönngren (s): Om det nu är så är frågeställningen verkligen ställd på sin spets: Anser du, Kristina Alvendal, och Moderaterna att om det föreligger nedskrivningsbehov så ska allmännyttan inte bygga? Då har vi en tydlig skillnad mellan våra olika synsätt. För oss ska allmännyttan vara med och bidra. Det finns

enorma värden i de allmännyttiga bostadsföretagen. Dem ska vi inte sälja ut till privata intressen, tycker vi. Vi ska göra reinvesteringar. Vi ska rusta upp 40- och 50-talsbestånden. Men vi ska också medverka till att bygga nya hyreslägenheter för kommande generationer av stockholmare

Om det nu är så i det resonemang som du för – att ni inte är beredda att fortsätta – så är frågan: Kommer ni att stoppa bostadsbyggnationen om det föreligger nedskrivningsbehov? Vi har ställt frågan i Stockholmshem utifrån soliditeten och utifrån förverkligandet av att bygga 2 000 bostäder och samtidigt göra renoveringar. Det påverkar soliditeten marginellt. Vi har ett regelverk att följa. Frågan är: Kommer ni att sätta stopp för bostadsbyggnationen?

Anförande nr 116

Kristina Alve ndal (m): Herr ordförande! Det där tycker jag var ett fantastiskt avslut på debatten. Det ansvariga borgarrådet erkänner på det här sättet att man har misslyckats med att pressa produktionskostnaderna. Om man hade lyckats med att pressa produktionskostnaderna så hade inte ett nedskrivningsbehov uppstått.

Anförande nr 117

Borgarrådet Rön ngren (s): Vi kan ju anklaga varandra för att inte läsa handlingar, för att vara okunniga och annat. Men för att ta ett konkret exempel: Nere i Årstadal köpte Stockholmshem ett väldigt bra objekt med bergrum för att göra parkering och samtidigt sluta det kvarter som var de gamla systembolagshallarna. Under hela processen var alla överens om vad som skulle göras. När vi var nästan framme så dök det upp någon regel som sade att för att ha en utfart från parkeringsgaraget så måste man dra om vägen, bygga en portal och flytta bostäderna lite. Det innebar en väldig fördyring av projektet.

Sådant här stöter man på hela tiden. Frågan är om man vid ett sådant hinder, minsta lilla problem, ska säga: Nej, då bygger vi inte. Eller ska man lösa det utifrån den verklighet som finns? Jag tror att det emellanåt kan vara nödvändigt att skriva ned värdena i de projekt som vi håller på med. Men det gör ingen avgörande skillnad för ekonomin i våra allmännyttiga bostadsföretag. Frågan är alltså: Ska vi sälja ut dem eller ska vi behålla dem och använda dem för framtida generationer av stockholmare? Det handlar verkligen om ekonomi.

*§ 21 Den europeiska trafikantveckan och "I stan utan min bil" 2006 med klimatförändringen som tema
Inbjudan från Naturvårdsverket, Vägverket och Banverket (utl. 2006:157)*

Anförande nr 118

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! I dessa yttersta av dagar i dessa mandatperiodens sista skälvande dygn tycker jag att det är rätt välgörande med ett tydligt trafikärende i denna sal. Vi är några som tillhör två andra kampanjer – dels kampanjen I stan utan era biltullar, dels kampanjen I stan med våra stadsjeepar. Det är bland andra Peter Eriksson, ni vet han i Kalix, och jag. Vi har några frågor här i kväll.

Bara för att vi ska klara ut det här måste jag för det första fråga både Leif Rönngren och ett antal av dem som står på talarlistan efter mig: Räcker inte groparna, vägarbetena, de nya avstängningarna och det politiskt organiserade trafikkaoset för att lära stockholmarna att älska tullarna och sälja sina bilar? Behövs det mer elände för att de ska förstå budskapet fullt ut, så att säga?

För det andra: Har ni inte satt ribban för att blir nöjda väl lågt den här gången? En av åtta stockholmare var positiva, och ni skriver att allmänheten är positiv. Ni glömde att det var till en åttondel.

Ni vill "visa på och beskriva en del av de problem som finns i en storstad". Vi måste bara klara ut en sak här. De problemen är redan väl kända av alla stockholmare som har varit utomhus efter den 1 augusti, när det här drog i gång. Förutom att hela ärendet från början är ett moraliserande och patroniserande jippo blir det rent hånfullt när ni hävdar att ni har folkligt stöd, för det har ni inte.

Sist men inte minst: Är det verkligen er politik att "under en kort tid stänga av en huvudgata"? Är det inte snarare att stänga av de allra flesta gator för biltrafik för gott? Om Miljöpartiet får bestämma anslår ni inte heller en enda krona till nya vägar. Frågan föranleds förstås av att Åsa Romson i ABC-nytt var mycket tydlig när det gäller detta. Inte en krona till nya vägar, sade hon, trots att hon i denna sal har röstat igenom en valsedelstext om bland annat pengar till nya vägar. Det var alltså lögn. Eller hur ska man förstå valsedeln som ni tvingade på oss?

Ordförande, fullmäktige! Som symbol och som illustration av en extremt bilfientlig politik från denna majoritet är ärendet I stan utan min bil perfekt. Det saknar motstycke. Det innehåller lika många skäl att säga nej som ni har motiv i ärendet. Det är med särskild njutning som jag yrkar avslag på det och bifall till den moderata – med flera – reservationen.

Anförande nr 119

Å s a R o m s o n (mp): Att Rolf Könberg och moderaterna i det här fullmäktige har stått långt ifrån den internationella strömning i de europeiska storstäderna där man genomför bland annat en trafikantvecka, som i Sverige går under titeln I stan utan min bil, har stått klart för alla väldigt länge. Men att man så innerligt vill krama

bilköerna i Stockholm att man är emot alla försök till att lätta på biltrafiken och stödja kollektivtrafiken i Stockholm, vilket man har fått uppvisat från det moderata hållet när det gäller diskussionen eller ska vi säga icke-diskussionen om trängselavgifterna – det får man väl ändå betrakta som ett ganska osannolikt exempel.

Vi får hoppas att stockholmarna är något klokare än vad Moderaterna är när det gäller att se att det inte är bilköer som gör Stockholm, utan en framkomlighet på vägarna. Och då ska vi naturligtvis ha vägar som fungerar. Med det följer kravet att vi har en kollektivtrafik som fungerar. Då, Rolf Könberg, har jag inte sagt ett ord om att vi inte ska lägga ned pengar på att få bra vägar inne i Stockholm, när det gäller de vägar som Stockholm redan har. Det är till det vi behöver använda underhåll i stadens budget.

Anförande nr 120

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag utesluter inte att vi, som Åsa Romson säger, har stått långt ifrån några internationella strömningar. Men jag vet med säkerhet att vi står väldigt mycket närmare gemene stockholmare än vad ni gör. Och gemene stockholmare är trött på att ni ska jäklas, patronisera och moralisera över att ett antal människor faktiskt behöver sin bil. Det är det som är den stora skillnaden mellan oss, Åsa Romson.

Anförande nr 121

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det här skulle också kunna bli en lång debatt. Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsen, för det glömde jag att göra inledningsvis.

Man kan alltid diskutera det som Rolf Könberg tog upp om det här med gatuunderhåll, vägar och annat. Vi har ju haft flera sådana debatter. Det var utifrån det som vi gav uppdraget till trafikkontoret att få fram underlag på hur det eftersatta underhållet ser ut. Det var väldigt allvarlig läsning, som gör att vi verkligen måste fundera på hur mycket pengar vi lägger ned under de kommande åren för att hålla våra gator och vägar i sådant skick att vi inte behöver bygga om dem på nytt, helt från början igen. Det har ju varit fallet med Slussen. Där står vi nu inför antingen en omfattande nybyggnation eller renoveringar.

Ärendet handlar också om resvanor och ändrade attityder. Det är väl nog så viktigt. Det är som Åsa Romson var inne på; vi har sett nu under många år att trafiken ökar. Den kommer att öka ännu mer ju fler bostäder vi bygger. Självfallet måste vi bygga ut både vägarna och kollektivtrafiken, men jag förstod inte riktigt ditt resonemang.

Anförande nr 122

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är jättebra att Leif Rönngren medger att vi faktiskt har ett problem med eftersatt underhåll. Det hade jag möjligen önskat hade framgått av ärendet. Jag tror nämligen att vi är överens om att vi har ett kraftigt eftersatt underhåll. Jag tog några exempel på det. Det är gropar och vägarbeten. Jag tror inte att man måste röra sig speciellt många kvarter i något väderstreck för att hitta de här grejerna. Om man sedan kommer upp på Valhallaväg-

en så får man några riktigt fina exempel på färskt politiskt organiserat trafikkaos, uppenbarligen i syfte att uppfostra stockholmarna, som möjligen kan tänka sig att rösta nej.

Det jag vill komma tillbaka till, Leif Rönngren, är detta: Givet att vi är överens om att eftersatt underhåll är ett problem så undrar jag om det blev bättre. Blev det eftersatta underhållet mindre eftersatt av sju månaders moratorium som vi nu måste ta igen genom en fullkomlig orgie i vägarbeten och gropar som ni politiskt styrde bort under det heliga trängselförsöket? Blev det eftersatta underhållet mindre eftersatt? Det är min fråga, Leif Rönngren.

Anförande nr 123

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (-): Jag anar av föregående talares inlägg en viss frustration över att försöket med trängselskatter var så lyckat. Jag förstår också oron från den sidan eftersom opinionen nu pekar mot ett ja i folkomröstningen. Det visar väl att stockholmarna i alla fall är klokare än oppositionen i denna fråga. Försöket gick ju väldigt bra.

Men det ärende som vi egentligen debatterar nu handlar om mycket mer än trängselskatterna. Det är den europeiska trafikantveckan I stan utan min bil. Det är ett mycket vidare spektrum än trängselskatterna. Det handlar också om kollektivtrafiksatsningar, om tätortsmiljöer, om renare luft och om mindre buller. Det handlar om mycket fler åtgärder.

Den här veckan har genomförts sedan 1998 med olika teman varje år. Förra året var det 1 403 städer eller kommuner som deltog, och 343 städer deltog i hela veckan. Oppositionen menar alltså att Stockholm skulle ställa sig vid sidan om och inte delta. Det tycker jag skulle vara rätt skruttigt, faktiskt.

Det målas ut som en större trafikpolitisk katastrof att en gata en dag under året skulle vara avstängd för trafik. Man kan undra hur oppositionen tänker sig det hela med alla större idrottsarrangemang och statsbesök som föranleder vida större avstängningar över staden. I logikens namn borde man stoppa sådana evenemang också. Det här handlar om en dag under året och en gata.

Jag har haft tillfälle att vara med vid de senaste tillfällena. Jag missade det första, Götgatan, men sedan var det Hornsgatan och Kungsgatan. Nu är det Strömgatan. Det har varit mycket intressanta evenemang fyllda av olika aktiviteter, information, seminarier och diskussioner för att kunna peka på möjligheten att klara sig utan bil och hur vi kan få till stånd en bättre miljö i staden. Självfallet ska Stockholms stad delta i den europeiska trafikantveckan! Självfallet ska vi skriva på båda manifesten – både I stan utan min bil och den europeiska trafikantveckan. Självfallet ska vi delta både i år och i fortsättningen.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 124

B o K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att Ann-Marie Strömberg tar allvarligt miste på min sinnesstämning. Jag är inte ett dugg orolig. Jag är tvärtom väldigt glad över att ärendet kommer fram nu före valet. Det fanns en del andra saker som inte kom fram före det förra valet och som hade behövt göra det. Därför tycker jag att det är bra att ni är, som det heter, tydliga med vad ni står för. Ett tydligare ärende än det vi har att ta ställning till nu har jag mycket svårt att se framför mig. Det här är den yttersta symbolen för den bilfientliga trafikpolitik som ni driver och givetvis kommer att fortsätta att driva om ni får chansen.

Jag kan inte, Ann-Marie Strömberg, låta bli att kommentera det faktum att ni har sett till att rösta igenom och tvinga på oss en valsedelstext som för det första inte stämmer med verkligheten. För det andra går ett annat parti, nämligen Miljöpartiet – och du får gärna tala om hur ni i ert parti ser på detta – faktiskt ut nu och säger: Inga pengar alls till nya vägar! Det är någonting helt annat än den valsedelstext som har tvingats på oss.

Anförande nr 125

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (-): För det första så är det här evenemanget någonting som är för och inte emot. Det är för kollektivtrafik, för en bättre miljö, för bättre luft och för bättre trafikmiljö för stockholmarna. Det är ett positivt projekt, Rolf.

När det för det andra gäller vägar så finns det mycket som vi är för från majoritetens sida också. Det handlar också om att gräva ned vägar som till exempel E18, Nynäsvägen och Älvsjövägen – favorit i repris. Det handlar om att rusta upp och förbättra de vägar som redan finns. Vi är inte emot vägsatsningar.

Anförande nr 126

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Ärade åhörare! Den bilfria dagen och mobilitetsveckan är ett internationellt projekt som är stadigt växande. För varje år är det fler och fler länder och fler och fler städer som ansluter sig till kampanjen och till de mål och de syften som den innehåller. Som ett exempel var det förra året 343 städer som anslöt sig till mobilitetsveckan. I år är det redan 664 som har anslutit sig, och det är några veckor kvar. Det är alltså dubbelt så många i år som förra året.

Till årets kampanj har städer från över 22 länder anslutit sig. Inom EU finns det städer från 19 av EU:s 25 medlemsländer som har anslutit sig. De länder som inte är med är sådana små länder som Liechtenstein och Andorra, som inte har så stora trafikproblem. Man kan konstatera att alla större länder och alla större städer är med. Det är till exempel London, Paris, Berlin och Madrid. I Sverige är varenda större stad med i kampanjen. Det är 42 städer som är med. Bland dem finns Göteborg, Malmö, Uppsala, Örebro och Linköping. Det är hela topp-tio-listan över städer i Sverige som är med. Dessutom ingår ett antal städer som har borgerligt styre. Detta är alltså inte, eller borde i alla fall inte vara, en blockskiljande fråga.

Det är därför väldigt svårt att förstå det kompakta motstånd som finns i frågan från Moderaterna och Folkpartiet. Jag konstaterar att Kristdemokraterna inte har reserverat sig, så jag antar att ni står bakom kampanjen.

Årets tema i mobilitetsveckan är klimatiförändring och att vara klimatsmart. Därför kommer det att hållas en rad seminarier under veckan om hur Stockholm kommer att påverkas av klimatiförändringen, hur man kan transportera sig och hur man kan bygga vår stad på ett klimativänligt sätt.

Under den bilfria dagen den 22 september kommer Strömgatan att stängas av, som vi redan har hört. Det sker för att ytterligare informera om trafikens klimatpåverkan och vilka alternativ som finns. Ett antal av stadens och landstingets verksamheter och många fristående organisationer kommer att vara där och erbjuda information, service och underhållning under den här dagen.

Fortfarande är det den allvarliga frågan om klimatpåverkan som ligger som en underliggande bas. Under tidigare år som det här har funnits i Stockholm har det varit en otrolig uppmärksamhet och en otrolig uppskattning från medborgarna. När man har frågat har det varit 90 procent som har tyckt att det här har varit bra och att man ska upprepa det. Siffran på att en av åtta skulle vara för är nog bara en blå dröm.

Jag måste åter fråga er: Varför säger ni här i Stockholm nej till det här när era kolleger i andra städer står bakom att man informerar medborgarna om klimatfrågor och om klimatsmarta sätt att transportera sig? Det är otroligt svårt att förstå varför ni intar den ställningen.

Ni kallar er ju tillsammans med era koalitionspartner för Allians för Sverige. Men med tanke på hur ni agerar i den här salen i fråga efter fråga så borde ni i stället kalla er för Allians mot världen.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 127

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tyckte att jag var rimligt tydlig i mitt inledningsanförande om varför vi säger nej till det här, men jag upprepar det gärna för Per Bolund. Det beror på att detta är ett – jag säger det igen – moraliserande och patroniserande jippo. Jag hoppas att det var rimligt tydligt.

Jag måste rent allmänt konstatera att både Åsa Romson och Per Bolund här i kväll visar en för miljöpartister ovanligt stor öppenhet för internationella intryck. Jag för min del framhårdar i att konstatera att när det gäller gemene stockholmare, där en av åtta gillar det här, så föredrar vi att lyssna på de övriga sju i varje oktett.

Avslutningsvis vill jag säga att snart är jag inte bara glad utan också nöjd, för snart har vi i den här debatten fått lyssna till i princip alla ledande bilhatare i den här salen. Åsa Romson har varit uppe, Leif Rönngren, Ann-Marie Strömberg och Per Bolund också. Och snart kommer Ann Mari Engel. Lyckan är fullständig.

Anförande nr 128

P e r B o l u n d (mp): Man kan uppenbarligen kalla varandra för vad man vill i den här salen. Vi har inte gått ned till så låga nivåer att vi kallar er för miljöhatare, även om det finns gott om fog för att faktiskt göra det. Vi håller oss för goda för att kalla varandra för sådana namn.

Det är lätt för dig att säga att det här är ett moraliserande jippo. Det låter som om det var ni som hade något slags majoritet bakom er och att det var ni som stod för standarden bland städer. Men så är det faktiskt inte. Ni är isolerade i den här frågan. Det är otroligt många städer, i princip i alla länder i Europa, som har ställt sig bakom kampanjen. Som jag sade är det i Sverige alla de tio största städerna som står bakom kampanjen, och sammanlagt 42 städer. Det är faktiskt ni som har förklaringsgrunden; det är ni som måste förklara varför just Stockholm ska avvika. Varför ska just Stockholm inte informera sina medborgare om hur man kan transportera sig på ett klimatsmart sätt? Det är vi som tillhör den normala skalan. Det är ni som är avstickarna i frågan.

Anförande nr 129

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Rolf Könberg, jag är så glad om jag kan bereda dig lite nöje. Jag tror inte att du har så kul i de här frågorna i dag annars.

Jag tycker nog att vi måste lyfta blicken lite grann från de här groparna i Stockholm och se vad det här handlar om. Det handlar om klimatförändringar. Det är onekligen ett ganska aktuellt tema som diskuteras mycket just nu i världen. Det finns en stor oro över utvecklingen av klimatet. Frågan är vad vi kan göra.

Ett sätt som vi kan påverka klimatet på är att minska bilismen. Där finns det olika metoder. En smart lösning har vi hittat här i Stockholm med trängselavgifterna. Vi vet att vi har många stockholmare med oss på det, även om det har undgått Rolf.

Vi kan arbeta med minskade hastigheter, vilket Moderaterna inte har lyckats ställa upp på men som har visat sig vara lyckosamt i stora delar av Stockholm. Vi kan arbeta med gångator och vi måste naturligtvis bygga ut kollektivtrafiken. Men vi kan också göra lite mindre symbolhandlingar som att delta i detta I stan utan min bil. Vi tror inte att just den minskade bilismen på just den gatstumpen den dagen förändrar klimatet. Men det är en symbol och en möjlighet att lyfta fram de här frågorna. Jag hade inte haft någonting emot att man hade stängt av en större del, men också den här lilla biten tycker jag är värd att satsa på och kombinera den med information.

Om Stockholms stad ska kunna bli en attraktiv och modern storstad så måste vi delta i det internationella arbetet. Jag vet inte, Rolf, om det har undgått dig att stockholmarna vill ha en framkomlig stad. De vill ha ren luft. Det är oppositionen här som står för en gammaldags trafikpolitik med föråldrade metoder. Om ni tror att stockholmarna vill fylla staden med stadsyta så tror ni fel.

Du kallar vår politik för moraliserande. Jag tycker att det är intressant. Om det handlar om hur vi ska kunna förhindra framtida miljökatastrofer och hur vi har ett

ansvar för att vara med och påverka framtiden och en bättre värld så får du gärna kalla mig för moraliserande.

Anförande nr 130

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är intressant att både Ann Mari Engel och nyss Per Bolund försöker prata bort det mycket enkla faktum att sju åttondelar av de tillfrågade stockholmarna tycker att det här är ett jippo. Om vi ställs inför ett val mellan vad en majoritet bland europeiska städer tycker och vad en kraftig majoritet av stockholmarna tycker så är valet enkelt för oss. Jag noterar att ni väljer det motsatta.

Jag tycker att Ann Mari Engels formulering om att lyfta blicken över groparna är oavsiktligt humoristisk. Med tanke på hur många gropar vi nu har så måste man nog fanken titta ned i marken – annars ramlar man i dem.

Min poäng är och förblir att er motvilja mot bilism tar sig allt löjligare uttryck, varav det här är ett av de löjligaste. Poängen är att om man erbjuder alternativ till de bilar som inte behöver vara här och inte vill vara på de gator som ni nu symboliskt vill stänga av så vore det bättre att erbjuda dem ett alternativ, till exempel en ringled. Det är vårt alternativ. Bygg en ringled, så behöver många av de här bilarna över huvud taget vara här! Då behöver det inte stängas av några gator eller arrangeras andra jippon.

Anförande nr 131

A n n M a r i E n g e l (v): När det gäller den undersökning som du refererar till, Rolf, så vet jag inte om ”jippo” är ett negativt ord när man frågar folk. Jag tror inte att det där är så mycket att bygga på. Det viktiga är väl vilken framtid stockholmarna vill ha i sin stad.

Jag tycker att det är patetiskt när du fixerar dig vid hur många gropar som man måste passera. Om du för övrigt åker buss eller tunnelbana så behöver du inte titta ned i groparna utan kan ägna dig åt något vettigare.

Ni har ju faktiskt inte några lösningar på trängseln själva. Du vet också hur många år det möjligen skulle ta att bygga en ringled innan man kan hitta en modell för det och vad det skulle kosta. Däremot har vi en unik möjlighet att nu, om ett par veckor, fatta ett beslut som innebär att vi reellt sett minskar bilismen i Stockholm och får en bättre luft. Det är den modellen som majoriteten av stockholmarna är intresserade av. I stan utan min bil är bara en liten del – en symbolisk dag för att fästa uppmärksamheten på de långsiktiga konsekvenserna, som du inte har det minsta intresse av.

Anförande nr 132

M a r t i n a L i n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Vi debatterar den europeiska mobilitetsveckan igen. Mobilitet – vad är det? Jo, det betyder rörlighet. Meningen med projektet är att vi ska öka rörligheten i staden och att det ska vara lättare att röra sig i de städer som deltar.

När man tittar på vad vi gör ser man att vi stänger av de mest trafikerade innerstadsgatorna för trafik och parkering. I stället skapar vi stora blockeringar i innerstadstrafiken där ingen kan komma fram. Det hindrar också bussar eftersom det blir dubbelparkeringar överallt runtomkring. Det hindrar cyklister och gångtrafikanter när det blir trafikkaos.

Jag läser i ärendet att man anser att problemet i år är att man inte har tillräckligt stora blockeringar i innerstaden och att människor inte kommer att märka det här tillräckligt. Detta är naturligtvis ett helt förvirrande jippo, och mycket riktigt just ett jippo. Att temat är mobilitet är minst sagt motsägelsefullt.

Det man gör är att stänga av trafiken, men man ger inga alternativ. Om man har läst igenom riktlinjerna för den europeiska mobilitetsveckan ordentligt, vilket jag har gjort, så ser man att det står att man ska anvisa alternativa färdstrutor för trafiken och planera för trafikstörningen. Man ska erbjuda alternativ parkering. Man ska ha trafikvakter som står och leder om trafiken.

Allt det här har Stockholm struntat i. I stället har man bara stängt av en gata. Man har inte använt sig av någon alternativ färdstrut. Man har inte använt sig av någon alternativ parkering. Man har inte gett någon vägledning till människor som måste röra sig i de här delarna av staden. Sedan har man skickat ut p-lisorna och bötfällt alla som har parkerat på gatorna runtomkring. Det är Stockholmsmodellen av den europeiska mobilitetsveckan. Man förändrar inte resvanorna utan man förhindrar dem. Det är just därför vi är emot det här i Stockholm. Det är därför sju av åtta stockholmare är emot det, medan det fortfarande kan vara ett mer populärt jippo på andra ställen.

Man har gjort en utvärdering av projektet. I den kan man se att allmänheten är mycket negativ, men tjänstemännen hade väldigt roligt i sitt tält. Borgarrådet tycker att det var ett kul projekt. Sammanfattningsvis borde man därför fortsätta. Sammanfattningen borde rimligtvis vara att man lägger ned jippet eftersom allmänheten är mycket negativ. I stället borde man satsa de pengar som ska främja mobilitet på att göra just detta i innerstaden.

Anförande nr 133

P e r B o l u n d (mp): Jag kan tyvärr konstatera att det inte var så mycket som var rätt i din anförande, Martina. Du säger att bussarna fastnar när vi gör de här avstängningarna av gator. Det är helt felaktigt. Om du hade varit på Hornsgatan eller på Kungsgatan så hade du sett att busstrafiken självfallet släpptes förbi och körde vidare på de här gatorna. Den blev lotsad förbi. Bussarna hade snarare större än mindre framkomlighet eftersom de inte hade köer med bilar framför sig.

Du säger att vi inte erbjuder några alternativ och att vi inte hade någon vägvisning. Det är helt fel. Vi hade vägvisare som stod och pekade på vilka vägar man skulle köra och som visade trafiken hur den skulle ta sig fram. Dessutom fanns det information ute på trafiken.nu som visade alla bilägare och bilister som var intresserade hur de skulle kunna transportera sig.

Över huvud taget tycker jag att ditt anförande var nedlåtande och hade en tråkig ton. Det här var till för att tjänstemännen skulle roa sig i tält och för borgarrådets bästa, tydligen. I vanliga fall brukar vi få höra att det är för att jag ska ställa upp bokbord på gatorna som vi gör det här. Det är fullständigt nys; det måste ju du se också. Det kan inte vara så att alla de här städerna runtom i Europa genomför det här för att de ska roa tjänstemän. Eller tror du verkligen det?

Anförande nr 134

M a r t i n a L i n d (fp): Per Bolund! Du minns tydligen inte det, men vi var på Hornsgatan tillsammans, du och jag. Då gick jag runt och frågade alla vakter runtomkring Hornsgatan var man kunde köra alternativt och var det fanns alternativ parkering. Jag pratade med fyra olika personer. De informerade mig då om att det inte fanns någon alternativ planering och inga alternativa färdvägar. Det var den information som fanns på plats. Det vet jag personligen.

Det var också dubbelparkerat överallt på Södermalm eftersom gatan var avstängd. Det var trafikkaos. Detta gjorde att bussarna hade svårt att komma fram på gatorna runtomkring, där det var parkeringskaos. Alla fick p-böter i present från den europeiska mobilitetsveckan. Det är kanske därför människor på Södermalm inte vill vara med i jippt I stan utan min bil.

Anförande nr 135

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Precis som tidigare år stöder Kristdemokraterna arrangemanget I stan utan min bil. Vi tycker att det är ett bra sätt att jobba. Det är positivt med information och vi tycker att det är så man ska jobba med långsiktighet, så att människor på sikt kan välja på ett annat sätt än de kanske gör i dag. Helt fel är det annars med de kortsiktiga lösningarna med påtvingade skatter.

Jag har svårt att förstå den indignation som man nu hör från mina allianssystrar och -bröder. Vi har inte minst nu under sommaren åtskilliga gånger stängt av staden. Det är Maran, Midnattslopp, S:t Erikslopp och parader av olika slag. Det är klart att om vi skulle gå ut och göra undersökningar då så skulle vi säkert hitta massor med människor som är irriterade för att de inte kan ta sig fram genom staden. Det är ju det som är det viktiga – att vi är tydliga med information. Vi ska utnyttja de elektroniska skyltarna som finns. De är alldeles för få, men det finns ändå några. Trafikkontoret måste ta sitt ansvar för den informationsdelen.

Kristdemokraterna tror att det är viktigt att vi har med miljöfrågorna på ett tydligt sätt. I riksdagen har vi lagt flera hundra miljoner mer än Socialdemokraterna i det budgetförslag som vi har redovisat just för att informera och satsa på utvecklingsprojekt typ klimppengar för att jobba på klimatområdet. Det gäller att långsiktigt arbeta med information till medborgarna så att de på sikt kan välja.

En annan stor satsning som vi också jobbade med under förra mandatperioden var miljöbilar och de projekt som påbörjades då och som sedan har fortsatt. Där handlar det också om information och stöd. Jag är glad att alliansen nu också har tagit fram

ett förslag på riksnivå om att man vill stödja dem som vill köpa miljöbilar. Även om det inte är så mycket pengar så är det i alla fall 10 000 som man har redovisat.

Vi tar inte avstånd från det här projektet, utan vi ser att i det ingår en långsiktig informationskampanj som vi tror att vi att alla kan ha glädje av.

Anförande nr 136

M i r j a S ä r k i n i e m i (s): Ordförande, fullmäktige! Jag dristar mig till att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag trots att jag kommer att hamna på Rolf Könbergs lista över bilhatare. Jag tar faktiskt risken i kväll.

I dag ska vi fatta beslut om att underteckna manifestet. När det gäller den så kallade trafikantveckan har trafiknämnden redan fattat de beslut som behövs för att man ska kunna genomföra aktiviteten. Den europeiska trafikantveckan i stan utan min bil är ändå en del av det arbete som har pågått under mandatperioden. Det gäller att motivera stockholmare att i större utsträckning använda kollektivtrafiken. Kampanjen är trots allt en del bland andra aktiviteter som syftar till samma sak. Den förhatliga trängselskatten var givetvis också en sådan sak.

I stället för att säga att man inte kommer fram med kollektivtrafiken vill jag berätta en sak: När jag arbetade på min vårdavdelning i somras var det första gången under mina 25 år inom sjukvården då samtlig personal var på jobbet i tid på morgnarna. Det har inte hänt i världshistorien. Trean gick i tid.

Kampanjen tydliggör också den problematik som uppstår mellan de olika trafikslagen i en storstad. Det är inte bara bilar som står för trafiken, utan det är också cyklister och fotgängare. Alla vi ska samsas om utrymmet. Vi ska också under trafikantveckan visa stockholmarna hur staden och dess luft påverkas av trafiken, i form av olika seminarier och aktiviteter.

När vi förra året i september stängde av en del av Kungsgatan blev faktiskt resultatet av det att Stockholm fick otroligt stor internationell uppmärksamhet i positiv bemärkelse. Det sändes på BBC hela dagen!

Jag kan inte låta bli att göra en anmärkning när vi nu pratar om Strömgatan, som vi planerar att stänga av den här dagen. Det var stor enighet i trafiknämnden om att stänga av samma gata under Restaurangernas dag. Den stängningen pågår ju mycket längre än delar av en dag.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 137

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag är bara lite nyfiken, Mirja, på varför ni måste stänga av gator i staden för att informera om klimatförändringar och om ni vill förmå människor att ha ett förändrat resmönster. Måste man stänga av gator för att tala om för medborgarna att det är bättre att åka miljöbil än en gammal skruttig bil som inte har katalysator? Jag förstår inte vitsen med att stänga av gatorna för att köra informationen. Jag trodde att man kunde snacka med varandra på annat sätt.

Anförande nr 138

M i r j a S ä r k i n i e m i (v): Det är precis som Ann Mari Engel sade tidigare; detta är en symbolisk handling för att få stockholmarna att stanna upp och tänka. Om det är någon som någonsin har lyssnat på Al Gore och hans föreläsning om klimatförändringarna i världen och om hur vår framtid kommer att se ut så tycker jag att man borde tänka på att ta till vara varenda aktivitet som kan syfta till att få människorna att tänka på världen och hur den kommer att vara för våra barn och barnbarn.

Ni kallar visserligen detta för ett jippo, men jippo behöver ju inte vara ett negativt ord. Det kan ju vara någonting som väcker uppmärksamhet och som får människorna att tänka.

Anförande nr 139

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag noterar att ”städerna runt om i Europa” har använts som ett argument från Miljöpartiets sida oftare i denna debatt, nu här i kväll, än sammanlagt under fyra år tidigare. Jag fortsätter att framhärda i att även om en majoritet bland europeiska städer är för detta så är det för oss en betydligt viktigare fråga att en mycket stor majoritet av stockholmarna är emot.

Utöver detta ligger det förstås mycket i det som Martina Lind sade här för en liten stund sedan, nämligen det enkla faktum att hur man gör faktiskt spelar roll. Jag hävdar bestämt att man kan göra det här på ett annat, mindre repressivt och mindre moraliserande sätt. Jag har svårt att tro att någon annan europeisk storstad över huvud taget har motsvarigheten till lokalpolitiskt skapat trafik kaos. Det är någonting som skiljer Stockholm i dag från de andra europeiska storstäderna. Det är detta jag menar; det här ärendet är ett övertydligt exempel på att även normalt sansade trafikpolitiker som Mirja Särkiniemi nu stökar till det för stockholmarna ytterligare och gör det med helt öppna ögon och med någon form av stolthet, verkar det som.

Då måste jag fråga: Vad är det mer vi har att vänta här nu framöver? Jag hade det mycket tveksamma nöjet att i en helt annan del av Östermalm häromveckan tvingas konstatera att era åtgärder på Valhallavägen gjorde hela – och då menar jag hela – Östermalm till en enda extraordinär parkeringsplats.

Som vi pratade om tidigare här för en stund sedan så har ju allt eftersatt underhåll inte blivit direkt mindre eftersatt av att det skulle skjutas på under det heliga försöket. Det vore trevligt med någon som medgav att det här, som så uppenbart för i varje fall sju åttondelar av stockholmarna är ett politiskt organiserat jippo och en del av ett politiskt organiserat trafik kaos faktiskt är det. Medge här och nu att det här ärendet hänger samman med ett antal andra åtgärder som syftar till att få stockholmarna att bli lite bättre uppfostrade, att sälja sina bilar och att älska ännu fler skatter på stockholmarna! Vi tror för vår del att det är en annan politik som gäller.

Anförande nr 140

P e r B o l u n d (mp): Rolf står här i talarstolen och pratar om politiskt skapat trafik kaos. Jag måste säga att det verkligen är omvända världen. Det är fantastiskt att höra! Du glömmer faktiskt, Rolf, att det är vi som har skapat den bästa rörligheten

som den här staden har haft under decennier. Det är vi som har sett till att köerna faktiskt har halverats under våren. Det är vi som har sett till att biltrafiken kommer fram för en gång skull. Och så står du och pratar om att vi skulle ha skapat ett politiskt trafikkaos. Det är sanslöst! Det är ju ni med er kollektivtrafikfientliga politik, er cykelfientliga politik och er gångtrafikanfientliga politik som skapar totalt kaos i den här staden.

Genom trängselavgifterna, som det nu ser ut som vi kommer att få ett ja till i folkomröstningen, har vi faktiskt en möjlighet att göra någonting åt detta. Men gissa vad! Moderaterna är emot det också.

Anförande nr 141

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det politiskt organiserade trafikkaoset måste man, som jag var inne på tidigare, inte gå speciellt många kvarter härifrån för att notera. I motsatsen till att höja blicken får man nog sänka blicken för att inte ramla i de första groparna. Vi har ett antal nya avstängningar. Vi har ett antal senarelagda vägarbeten och underhåll. Jag tycker att det är rätt intressant hur ni har hållit allt detta borta och nu verkligen känner att ni måste uppfostra stockholmarna lite extra så att de vet vad som väntar dem om de inte röstar ja till den heliga trängselskatten.

Därutöver kan jag inte låta bli att notera att det finns en stor skillnad mellan Stockholm och alla andra europeiska storstäder. Det är nämligen så att de har minst en kringfartsled. Det är för övrigt någonting som utmärker alla andra svenska städer förutom Stockholm också. Malmö har snart tre. Stockholm har fortfarande inte ens en.

Jag utesluter inte – bara för att vara tydlig – att man kan göra både det ena och det andra för att minska biltrafiken i innerstaden om man först har ansträngt sig för att erbjuda alternativ. Men det är det som er majoritet aldrig gör.

Anförande nr 142

M i r j a S ä r k i n i e m i (v): Ordförande, fullmäktige! Jag har två frågor till Rolf. Är de enda som är trafikanter i Stockholm bilisterna? Är inte jag trafikant, jag som går runt i staden? Och hur kommer det sig att Moderaterna var beredda att stänga av Strömgatan under Restaurangernas dag, vilket egentligen inte var en dag utan en hel vecka? Berodde det på att man då gynnade restaurangnäringen? I det här fallet gynnar man alla stockholmare.

Anförande nr 143

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag trodde inte att det var okänt att vi upprepade gånger har tyckt att det har varit fullt möjligt och rentav önskvärt att stänga av gator för enskilda viktiga arrangemang. Då äger det ju rum någonting annat på den gatan. Det kan vara Stockholm Maraton, Restaurangernas dag och en massa enskilda evenemang som vi i den här salen brukar vara hyfsat överens om är bra för Stockholm. Det handlar om turism, marknadsföring,

näringspolitik och sådana saker. Det är vi på den här kanten för. Det trodde jag var väldigt klart och tydligt.

Om jag ska besvara Mirjas fråga lite retoriskt – det är ju ändå valrörelse – så undrar jag varför just bilister är en andra eller möjligtvis femte klassens medborgare. Vi har ingenting emot gångtrafikanter, cyklister och kollektivtrafikanter, vilket ett antal saker som vi gjorde under den förra mandatperioden bevisar. Jag kan till exempel ge ett färskt vittnesmål från Stockholms tunnelbana, som jag bevistade tidigare i dag. Min bil var på service.

Men det är viktigt att konstatera att då måste man för sjutton kräva att kollektivtrafiken fungerar, att tågen går i tid, att det är tryggt och att det fungerar. Väldigt många stockholmare upplever på goda grunder att så inte är fallet. Om man löser det i stället för att ha jippon så blir det en bättre trafikpolitik totalt sett för alla trafikslag.

Anförande nr 144

P e r B o l u n d (mp): Det är glädjande att höra att Rolf var på besök i tunnelbanan. Jag hoppas att du får tillfälle att återkomma fler gånger. Genom de intäkter som vi får in från trängselavgifterna har vi en stor möjlighet att göra någonting åt kollektivtrafiken. Men det säger ju ni nej till eftersom ni inte vill ha de här intäkterna.

Jag misstänker att den viktigaste anledningen till att Moderaterna och Folkpartiet är så otroligt negativa i den här frågan och så väldigt emot den är att det var Miljöpartiet som från början föreslog mobilitetsveckan och den bilfria dagen. Och om Miljöpartiet föreslår något så måste Moderaterna och Folkpartiet automatiskt vara emot.

Jag måste säga att jag därför är glad att det inte var vi i Miljöpartiet som föreslog Stockholm Maraton. Då hade säkerligen moderater och folkpartister varit minst lika mycket emot det. Då hade de stått här i juni varje år och skrikit om bilhatare och kanske kallat oss för joggningsfundamentalister eller någonting sådant. Vi får väl se hur det blir nästa år, Rolf.

Dina konspirationsteorier om att vi skulle ha fixat resultaten från trängselavgifterna ger jag inte mycket för. Att man upprepar en osanning gör inte att den blir sann, vilket är väl känt.

Du, Rolf, säger att alla städer i Europa har ringleder. Men då har jag en intressant fråga som jag gärna vill ha svar på: Vilken stad kan du peka som har löst trafikproblemen på det sättet? Vilken stad är det som inte har några köer nu eftersom man har byggt ringleder? Jag vill gärna ha ett exempel på det.

Jag måste poängtera att det finns en väldigt intressant faktor i ärendet. Det är egentligen två olika saker som vi diskuterar. Det är dels mobilitetsveckan, dels den bilfria dagen. Det finns alla möjligheter för vilket parti som helst i den här salen att ansluta sig till det ena, till det andra eller till båda. Man behöver inte ta alltihop på en gång. Men det intressanta är att Moderaterna och Folkpartiet säger nej till precis alltihop. Man kan vara emot den bilfria dagen och avstängningarna; det kan jag

acceptera på ett visst plan. Men ni säger ju blankt nej till mobilitetsveckan, som bara handlar om att informera stockholmarna om klimatet och om klimatsmart resande. Ni vill inte ha information. Ni vill inte ha något erbjudande om alternativ till medborgarna. Ni vill inte ha någon service till stockholmarna.

Jag förstår inte det här. Faktum är att ni säger nej till detta utan att över huvud taget reflektera över frågan. Jag måste säga att det är precis det som kännetecknar en fundamentalist.

Anförande nr 145

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Vi måste klara ut några saker här. Om vi bara för diskussionens skull för en stund skulle tänka tanken att vi drog tillbaka ärendet i kväll, Per Bolund – det har ju förekommit förr att vi i sena skeden har dragit tillbaka ärenden, till exempel i april – och kom tillbaka med två ärenden så är jag säker på att vi inte skulle ha några problem med att säga ja till det ena och nej till det andra. Men vi har inte givits den chansen. Ni har sopat ihop det här, som skulle kunna innehålla informationsinslag som vi också belyser i vår reservationstext, med ett repressivt jippo. Därför blir det nej till helheten. Men dra gärna tillbaka ärendet och kom tillbaka med två ärenden. Och gör det blixtnabbt så att vi hinner före valet! Då lovar jag att vi är för det ena men mot den andra, om du fattar vad jag menar.

Innan Per Bolund tar detta alltför personligt å Miljöpartiets vägnar vill jag klara ut att jag har ett utmärkt samarbete med Miljöpartiet i flera andra frågor. Vi har bland annat helt nyligen i fastighets- och saluhallsnämnden gått ihop med er, kört över s och v och sålt kommunal egendom. Jag känner att visst sjutton kan jag ge Miljöpartiet rätt i ett antal frågor, framför allt sådana som har att göra med ägande och valfrihet. Men här är det tyvärr fel, och då måste vi kalla en spade för en spade. Det här är och förblir ett jippo.

Anförande nr 146

P e r B o l u n d (mp): Om jag har fel så har också London, Madrid, Paris och Berlin fel. Det är intressant att det är ett sådant enormt missförstånd i hela Europa som det här handlar om. Men det är ju tur att Moderaterna och Folkpartiet i så fall har genomskådat det. Jag tar inte riktigt allvarligt på det där, faktiskt.

Rolf säger att det här kommer som en överraskning och att om de hade varit förberedda så hade de kunnat ta ställning till det ena och det andra. Men, Rolf, vakna nu! Ärendet var uppe 2003, 2004 och 2005. Det kan inte vara så att det kommer som en överraskning nu när det är uppe 2006. Ni måste väl ändå ha varit medvetna om att det här var på väg och att det faktiskt är två olika frågor. Så dåligt pålästa kan ni inte vara.

Dessutom behöver vi inte alls dra tillbaka ärendet för att ni ska kunna ansluta er. Ni kan ju lägga fram ett förslag här vid sittande bord. Om ni nu är för information – lägg då fram ett förslag om att ni bara vill gå med på mobilitetsveckan men inte på den bilfria dagen! Jag vill gärna se ett sådant förslag från m och fp.

Anförande nr 147

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Per Bolund pratar en massa strunt här uppe i talarstolen som vanligt. Bilismens fiende nummer ett – Per Bolund och hans miljöparti!

Du påstår här, Per Bolund, att Folkpartiet skulle vara emot att man ska ha Stockholm Maraton. Du säger att vi vill stänga av gatorna då. Så är det inte alls. Vi är för Stockholm Maraton, vi är för Midnattsloppet och vi är för alla de andra stora idrottsarrangemang som hålls på Stockholms gator. Du pratar strunt.

Däremot är vi emot det stolliga förslaget I stan utan min bil. Vi har varit emot det ända sedan det hölls för första gången. Martina Lind talade här om erfarenheterna från förra året, när ni stängde av Hornsgatan på Södermalm och det kaos som uppstod då. Sluta med struntpratet, Per Bolund!

Anförande nr 148

P e r B o l u n d (mp): Jag måste undra lite grann om reglerna här i fullmäktige. Tydligen får man kalla varandra för vad som helst från talarstolen. Det var inte bara bilhatare utan bilismens fiende nummer ett. Jag tycker i alla fall att man kan konstatera, både vi och alla åhörare, att vi från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet håller oss lite för goda för att hålla på och kasta sådana begrepp på våra motståndare. Vi kan väl hoppas på att vi slipper mer sådant under den här debatten och den här dagen, i alla fall.

Jag måste verkligen fråga om det här med bilismens fiende nummer ett. Jag är ju själv bilist. Jag har bil själv. Är jag då min egen värsta fiende också, eller hur hänger det här ihop?

Det verkar som om det är Folkpartiet som uttolkar vilka som är fiender i den här staden och vilka som inte är det. Jag är bilist och jag tycker att bilen har en plats. Men jag tycker kanske inte riktigt som Folkpartiet – att den ska vara precis överallt hela tiden. Om det gör mig till bilismens fiende nummer ett så tänker jag inte komma med förslag på vad Ulf Fridebäck är.

Anförande nr 149

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag instämma i frågeställningen. Är det okej att kalla varandra för bilhatare och bilismens fiende nummer ett? Det kan ju leda över i alla andra frågeställningar om man använder en sådan retorik. Det piskar just upp väldigt goda ställningar ute på våra gator och torg, och det tror jag drabbar oss alla förr eller senare som förtroendevalda.

Könberg tar upp det här med konspirationsteorierna igen. Jag tycker att det är ganska grava anklagelser, så jag vill säga återigen att det inte finns någonting som vi medvetet har gjort för att försämma för bilisterna eller framkomligheten i staden för tillfället. Det har påtalats från moderat håll ett flertal gånger i pressutskick och mediekontakter. Detta är rent nys. Det finns *ett* fall där vi sköt på en renovering. Det handlade om Skanstullsbron. Skälet var enkelt. Det var en vädjan från Vägverket.

Annars skulle deras entreprenörer sväva i livsfara under hela ombyggnadstiden med anledning av trängselskatteförsöket. Det är det som finns rent fysiskt.

Det har varit ombyggnationer, renoveringar och upprustningar under hela sommaren. Fortum har grävt upp våra gator runt om hela staden för att förbättra miljön och dra ut sina ledningar runt om. Det som har hänt, och som är den stora skillnaden, är att vi återigen har över 100 000 fler fordon vid passagerna. Det är inte konstigt att vi får en större trängselproblematik runt om i staden. Det beror inte primärt på att vi har fler vägarbeten än annars. Det måste vi ha; det har vi resonerat om. Vi måste ha fler insatser i gatumiljön. Det brukar alltid vara diskussion omkring somrarna och efter somrarna när bilisterna kommer tillbaka efter sommarloven och barnen ska till skolan igen. Då ökar bilismen.

Vi har ett jättebekymmer i den här staden. Det handlar om framkomligheten. Vi är inte ensamma om det, utan så ser det ut i hela Europa runt om i alla storstäder. Frågan är berättigad. Vad är lösningen på detta? Det är inte bara att bygga vägar, utan det är också att bygga ut kollektivtrafiken och göra satsningar. Hur ska man då finansiera detta? Det har fullmäktige här pratat om i 30 år. Jag har varit med sedan 1991 och diskuterat Dennispaketet och annat. Vi har aldrig kommit riktigt fram, utan majoriteten har spruckit i den här församlingen vid ett flertal tillfällen. Lösningen är nog både- och.

Det var ett jättebra inslag i ABC på tv om andra storstäder. Där visade man – när det gällde borgerligt ja till trängselskatter – ett inslag som gjorde att jag förstod problematiken. Ute i Europa förbjuder man stadsjeepar. Där har man nummerplåtar – varannan dag jämn siffra och varannan dag ojämn. Det är alla möjliga påbud och förbud för att begränsa bilisterna trots att de har ringleder. Det visar sig nu när vi bygger så mycket, vilket man också gör runt om i övriga Europa. Vi ska bygga 80 000 bostäder här runtomkring oss fram till 2030. Vad får det för konsekvens för biltrafik och annat om vi inte samtidigt också då satsar på kollektivtrafiken? Det är det som det handlar om. Ska trafiken stå helt stilla, inte bara på våra infartsleder under rusningstrafik utan om fem tio år ute på samtliga lokalgator i ytterstadsområdena – Magelungsvägen, Huddingevägen och alla andra vägar ute hos oss? Redan i dag visar man på kalkyler med mångdubblad ökning av bilisterna på grund av välfärden som ökar. Vi har alltså ett rejält bekymmer att ta tag i tillsammans, tror jag.

Anförande nr 150

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag får tydligen tänka lite mer på vad jag säger. Det är ju inte en av mina starkare sidor. Men om jag säger att jag riktar mig till de politiska företrädare som inte är fullt så förtjusta i bilar så förstår alla vad jag menar. Jag vill säga till Leif Rönngren att vad jag sade tidigare och fortsätter att framhärda i är att trafikkaoset som vi i dag ser är ett resultat av ett antal enskilda politiska beslut. Ett sådant exempel är givetvis att skippa ett av två körfält på Valhallavägen och tro att det inte får effekter på hela Östermalm.

Jag uppmanar var och en att göra iakttagelser i gaturummet och se hur det faktiskt ser ut. Leif Rönngren säger att det inte är fler vägarbeten. Låt mig reservera mig och

säga ”fan tro´t”. Det beror inte på att jag har ett ovårdat språk, utan det var ett citat. Det är inte fler vägrörelser. Var och en får bedöma om detta sker medvetet eller omedvetet. Men faktum kvarstår: Det är trafikkaos. Stockholmarna ser det, och ni ser det inte.

Anförande nr 151

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag instämmer i den analysen. Det är trafikkaos. Det är enorma problem med framkomligheten. Frågan är hur vi ska lösa detta. Jag hoppas verkligen att stockholmarna, som ju är de som kommer att avgöra detta i folkomröstningen och i valet som kommer, tänker igenom vad det innebär om de skulle säga nej. Vi pratar om många generationer framöver som kommer att lida av att vi får en ännu större trängsel, minskad framkomlighet och bilar som står still. Det gäller varubilar, varuförsörjning och yrkestrafik. Vad kostar det oss stockholmare? Jag hoppas verkligen att man tränger in i frågeställningen och funderar över hur man ska rösta i folkomröstningen.

Jag är varken emot bilar eller bilister, även om du antyder det nu igen. Du kallade mig bilhatare förut. Jag tycker att man ska vårda sitt språk. Det är väl inte okej att använda svordomar i citat heller. Annars kan jag ett gäng kortspel med anspelningar på detta.

Anförande nr 152

A n n a - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag tar inte så hårt på Rolfs uttryck, jag tror att jag har hört det förr. Jag trodde att det var jag som var bilismens fiende nummer ett, fast jag föredrar att se mig som kollektivtrafikanternas vän och stockholmarnas vän.

Det är rätt fascinerande att höra Folkpartiet och Moderaterna här, för de brukar annars tala om att vi ska ha utblickar mot Europa och se hur det är i andra städer. Det är precis så vi har gjort här. Jag har under mina år i fastighetsnämnder och numera i trafiknämnden haft tillfälle att vara med på ett antal internationella konferenser. Det visar sig att trängselavgifter och miljöavgifter står på dagordningen i flertalet större städer. Jag minns speciellt en konferens i Amsterdam för ett och ett halvt år sedan. Närvarande var representanter för London, Rom, Berlin, Wien, Barcelona och Paris och ytterligare Oslo och Stockholm.

Diskussionerna om hur vi ska få en bättre miljö pågår i alla städer. Vi har valt lite olika vägar. Vi har kommit olika långt, men diskussionerna pågår. Det handlar om hur vi ska ordna med parkering, hur vi ska stimulera till användande av miljövänliga fordon, om vi ska trängselavgifter, när och hur. De här diskussionerna pågår överallt. Det vore oerhört märkligt om Stockholm skulle ställa sig vid sidan av övriga Europa. Flertalet större städer ingår och för övrigt också ett antal städer i Sverige, men Stockholm skulle alltså inte delta för att det här är ”ett jippo”. Det innebär att företrädarna för ett antal större städer i Europa är jippoanhängare. Jag tycker att det är ett oerhört märkligt resonemang.

Jag kan bara upprepa vad jag sade tidigare, att det går bra att stänga av en hel vecka om det handlar om Restaurangernas dag, men det är totalt omöjligt att stänga av en dag för att delta i manifestationen för "I stan utan min bil".

Återigen: Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 153

P e r B o l u n d (mp): Jag ska inte förlänga debatten så mycket, men jag måste besvara Rolf Könberg som hävdade att groparna i staden är orsakade av politiska beslut. Det är sant, jag erkänner det. Vi har nämligen fattat beslut om att vattenledningarna i den här staden ska lagas och att elledningarna ska repareras och avloppsledningar ska dras. Det gör att man gräver hål i gatan. Om jag minns rätt gjorde även Moderaterna det under den period de hade ledningen av staden, och det är kanske tur.

Det finns däremot inte – som Rolf säger mellan raderna – något slags direktiv om att vi inte skulle göra några reparationer under Stockholmsförsöket och att vi lagt dem efter. Om Rolf har något bevis på beslut som vi har fattat och som säger att man ska skjuta på reparationer vill jag jättegärna se det. Det vore intressant att få det framlagt.

Anförande nr 154

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill minnas att Leif Rönngren redan i sitt första inlägg gav mig rätt när det gäller eftersatt underhåll. Då är frågan om det eftersatta underhållet blir mindre eftersatt av att inte fullt ut kunna genomföras på det sätt som hade gjorts. Jag tänker bland annat på Söderleden som från början var en stor stridsfråga och som skulle läggas efter försöket.

Man måste klara ut att på ett antal punkter skiljer sig Stockholm från övriga europeiska storstäder. Jag är säker på att sju av åtta boende i de städerna inte är emot deras deltagande. Det finns ett par skillnader. Dels har man inte ett politiskt skapat trafik kaos, dels har man kringfartsleder.

Det intressanta är ändå att notera, och man kan fundera på varför, att i slutet av varje socialistisk mandatperiod är det gropelände i Stockholms stad. Det är möjligt att det fanns andra skäl förra gången det var gropelände då Annika Billström var fastighetsborgarråd än vad det är just nu. Det finns säkert skäl, medvetna eller omedvetna, djupt kända, politiskt eller psykologiskt medvetna – inte vet jag. Jag tittar på resultatet i gaturummet, och där är det kaos, ett betydligt större kaos än det skulle vara om man hade skött de här grejerna under fyra år. Man hade nästan tre och ett halvt år på sig innan, och nu kommer ett, kalla det uppdämt, behov. Man går inte med på att det är uppdämt, men stockholmarna vet att det är uppdämt, och nu ska det åtgärdas som en del av att stockholmarna ska lära sig att älska ytterligare en skatt.

Anförande nr 155

P e r B o l u n d (mp): Jag kan bara konstatera att Rolf inte ger mig något svar och inte något bevis på det som han hävdar. Om man inte kan lägga någon som helst

bevisning eller några som helst fakta bakom sina påståenden finns det ett ord för det, och det är rena konspirationsteorier. Då är det bevisat här att det är sådant som han för fram till kommunfullmäktige och stockholmarna.

När det gäller hur många som står bakom och stöder en bilfri dag är det så att det görs mätningar i alla de städer som deltar. Det ingår i själva konceptet. Det intressanta är att det är ungefär samma i alla städer. Det är ungefär 90 procent som tycker att det är en jättebra idé, och det är ungefär lika många som tycker att man ska upprepa det år efter år. I den egenskapen skiljer vi oss inte från andra städer.

Jag tror inte heller att vi skiljer oss från andra städer i Europa genom att de inte reparerar sina gator och inte reparerar sina elledningar och vattenledningar. Jag tror att de har gropar precis som vi, eller?

Anförande nr 156

M a r t i n a L i n d (fp): Jag kan börja med att göra ett inpass i ordningsfrågan om hur man kallar varandra. Per Bolund sade att han höll sig för god för att kalla oss för miljöhatare, och så gjorde han precis det. Så kallade han oss för allians mot världen. Det borde rimligtvis vara tvärtom eftersom vi bevisligen är för både miljön och världen, medan ni bevisligen är emot bilar och biltrafik i den här staden.

Men låt oss acceptera din agenda, Per, och jämföra oss med resten av Europa. Låt oss titta på hur man har gjort med mobilitetsveckan i övriga Europa. När man har stängt av för trafik har man haft en trafikplanering för att göra det. Man har haft utrymme för att dirigera om trafiken så att den inte ska hindras, och man har haft utrymme för att dirigera till alternativ parkering. Man har också i andra städer till exempel visat upp elbilar och låtit människor provköra dem. Det är också en liten annan typ av aktivitet, i stället för att som här skapa ett hemmagjort trafikkaos.

Man kan göra det här på lite olika sätt. Ni gjorde det här på ert sätt, allmänheten är emot, och det är vi också.

Men låt oss lyfta blicken lite grann och gå till att behandla temat, klimatfrågan. Klimatfrågan är den viktigaste frågan för vår långsiktiga överlevnad i världen. Sverige har i dag nästan världens högsta kostnader för att äga och köra bil. Att vi ska minska bilkörningen dramatiskt i det här landet och i den här staden är inte realistiskt. Däremot ska vi kunna skifta bilismen över till en ekologiskt hållbar bilism. Det är ett realistiskt mål långsiktigt att skifta mot en ekologiskt hållbar och miljövänlig och ekonomiskt hållbar bilism.

Den stora klimatfrågan i Sverige i dag, om vi ska lyfta blicken lite grann, är naturligtvis om vi ska stoppa övergången till fossila bränslen, med andra ord om vi ska behålla kärnkraften. Det är Sveriges viktigaste klimatfråga. Där vet alla var vi står, med andra ord: Att behålla kärnkraften samt att uppmuntra till en ekologiskt och ekonomiskt hållbar bilism, det som är den borgerliga alliansens politik för miljön, för världen och för Stockholm.

Med detta yrkar jag bifall till Folkpartiets och Moderaternas reservation.

Anförande nr 157

P e r B o l u n d (mp): Jag vet inte om ordföranden tycker att det är en jättebra idé att ta en stor debatt om kärnkraft i dag. Jag misstänker att han inte tycker att vi ska göra det, så därför avstår jag. Annars skulle jag gärna göra det, men vi kan debattera kärnkraften någon annan gång.

Martina säger att jag bevisligen är mot bilar. Det är en fortsättning på den debattanda som verkar råda här. Jag själv har en bil, och jag åker med den bilen också. Det är bara rent nonsens att jag skulle vara emot bilar. Däremot har jag väl den åsikten att de ska vara mer begränsade i stadsmiljön än vad Martina tycker. Om det gör mig till bilhatare och bilismen fiende nummer ett och att jag bevisligen är mot bilar tycker jag att det är nysvenska.

Sedan säger Martina att det som skiljer oss från andra städer är att vi inte har någon information. Det är samma sak där. Vi gick ut både 2004 och 2005 med Trafik.nu, med Radio Stockholm som informerade om avstängda och alternativa vägar. Vi gick ut i alla tidningar med information. Att påstå att vi inte skulle ha informerat är sanslöst.

Det som skiljer oss från andra städer är att de har gått mycket längre i dag. De har faktiskt stängt av hela stadskärnor, medan vi har stängt av en gata i taget.

Anförande nr 158

M a r t i n a L i n d (fp): Då skulle jag vilja revidera mitt tidigare påstående om att Per Bolund är mot bilar. Per Bolund är alltså inte mot bilar i garage, men han är uppenbarligen mot bilar som är i trafik. Det är lite det som vi har diskuterat i dag, bilar på Stockholms gator. Det är det du har visat i den här debatten att du är mot.

Sedan säger du att ni har informerat om detta i Trafik.nu, men det fanns ingen information i anslutning till arrangemanget om var man skulle köra. Det fanns ingen alternativ väg att åka. Det fanns ingen plan för hur trafiken skulle dirigeras om. De instruktionerna hade Stockholms trafikkontor struntat i, och det fanns ingen alternativ parkering. Så var det. Det var därför det var dubbelparkerat på hela Södermalm den dagen.

Anförande nr 159

P e r B o l u n d (mp): Jag var också på Södermalm då gatan var avstängd. Jag var på Kungsgatan när den var avstängd och i kvarteren runtomkring. Det där som du beskriver känner jag verkligen inte igen.

Jag ska inte förlänga debatten utan bara konstatera att det inte har kommit något nytt yrkande från Moderaterna och Folkpartiet i denna fråga, utan de är fortfarande mot mobilitetsvecka och "I stan utan min bil". De är både mot avstängningen och mot information till medborgarna, de är mot klimatseminarier, mot seminarier som informerar om alternativa resvägar. Det måste jag säga är tråkigt.

Det finns fortfarande möjlighet att skicka in information, och jag kan hjälpa till att skriva en sådan till och med om ni skulle vara intresserade av att faktiskt ge informa-

tion till stockholmarna. Men jag misstänker att ni inte är det, och det är väldigt tråkigt.

*§ 22 Bostadsprojektet Ågesta Broväg i Farsta – Genomförandebeslut
Hemställan från marknämnden (utl. 2006:158)*

Anförande nr 160

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Det här är ett ypperligt exempel på goda bostadsprojekt, både det här ärendet och nästa ärende. Det handlar om i första etapp gemensamt i två projekt om 600 nya lägenheter, totalt 1 550 nya lägenheter i södra förorter och i ytterstaden, välbehövliga sådana.

Jag kan notera att hade detta varit i ytterstadskommuner hade det varit i radion, det hade stått i tidningarna, helsida, inte bara i lokalpress utan också i DN och Svenska Dagbladet. Men vi vet att det här är väldigt viktiga projekt, så det känns jättekul att få yrka bifall till genomförandeplanen nu så att vi kan förverkliga målet om att bygga 80 000 nya bostäder fram till 2030.

Anförande nr 161

U l f F r i d e b ä c k (fp): Folkpartiet står också bakom det här ärendet, och vi står också bakom målet om att under mandatperioden bygga 20 000 lägenheter i den här staden. Det är naturligtvis bra. Hela projektet på Ågesta Broväg ger sammanlagt 750 lägenheter, i första etappen ungefär 450 lägenheter. Det är helt okej.

När jag läser ärendet vänder jag mig mot vad du skriver i ärendet. Du skriver om målsättningen, som vi i och för sig har diskuterat tidigare här i kväll, att målsättningen om att bygga 20 000 nya lägenheter ”kommer att nås”. Då vill jag påminna dig om att det är väl 13 dagar kvar till valet. Jag har läst i dina tjänstemäns kommentarer, statistikuppgifter från utrednings- och statistikkontoret, att det är påbörjat 10 561 lägenheter. Du har 13 dagar på dig att se till att de här knappt 10 000 till kommer att komma i gång. Du gör mig lite bekymrad när jag hör din beskrivning så här nära in på valet.

Dessutom uppehåller jag mig vid den här tiden en hel del vid Medborgarplatsen, där alla partier har sina valstugor. Jag har hört vid ett flertal tillfällen dina partikamrater som stått på Medborgarplatsen och sagt att nu har vi byggt 20 000 lägenheter i den här staden. Jag tycker att det är ett sätt att fara lite vårdslöst fram med sanningen, Leif Rönngren. Kan inte du tala om för dina kompisar som står vid gator och torg att ni bara har lyckats med hälften? Tycker inte du att det är rimligt att lita på dina egna tjänstemän?

Anförande nr 162

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Folkpartiet och flera andra i den här salen har väldiga problem med sifferexercisen. Vi har ställt ut ett vallöfte. Gå tillbaka och titta på hur vi formulerade det vallöftet. I november bedömer vi att vi har påbörjat, och det var det vi lovade, med gjuten bottenplatta enligt USK-definitionen den 20 000:e bostaden. Jag kan ägna mig på sifferexercisen hela natten om du vill det. Men om 13

dagar, som du säger, ska väljarna pröva vår politik och de vallöften som vi har ställt ut. Det ska också ställas i relation till den politik ni bedriver på det här området.

Visst kan vi ägna oss åt sifferexercis, men faktum kvarstår. Människor har flyttat in i de nybyggda bostäderna, det är trenderbrott i bostadsbyggande. Var detta landar kan vi tvista om nu, men om ett par månader vet vi. Lever vi upp till vallöftet eller inte?

Med den information som vi har och som vi följer hela tiden och har gjort konsekvent i projekten är svaret ja. Väljarna avgör det den 17.

Anförande nr 163

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis väljarna, Leif Rönngren, som avgör den 17 hur de vill rösta. Men faktum är att du sade alldeles nyss att 20 000 är färdigbyggda och färdigställda. Tolkade jag dig rätt? Var det vad du sade? Nej, det var det inte. Är de påbörjade? Jag ser att borgarrådet intill dig nickar ja. Det är alltså 20 000 lägenheter. Men dina tjänstemän på statistik- och utredningskontoret, Leif Rönngren, säger runt 10 000. Varför tar du inte dem i örat och säger från talarstolen att de har fel?

Anförande nr 164

Å s a R o m s o n (mp): Jag ska bara påpeka en grov osaklighet, som jag tycker att oppositionen gör sig skyldig till när den gör sina särskilda uttalanden. Det handlar inte om den nu beryktade sifferexercisen. Jag tycker nog att det blir ganska tydligt för stockholmarna att när vi lyckats få en trend där vi får bostadskön att fungera, när folk faktiskt kan få kontrakt via bostadskön igen, så har vi lyckats med något stort. Om det sedan beror på att lägenheter har påbörjats under den tidigare perioden eller under denna period tycker jag faktiskt att vi kan hålla oss för goda för att vara så egoistiska att ta upp.

Det som är grovt osakligt är oppositionens särskilda uttalande om att det finns en styrande socialistisk majoritet, om de nu inräknar oss i majoriteten, vilket vi brukar vi göra när vi säger att vi har en koalition. Miljöpartiet de Gröna är allt annat än ett socialistiskt parti. Jag ser att ni har upprepat detta i ett senare ärende.

Jag skulle vilja säga att man kan vara en mycket god icke-socialist och ändå tycka att det är ett utmärkt projekt att bygga Ågesta Broväg så kollektivtrafiknära och så bra som man gör i Farsta.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 165

U l f F r i d e b ä c k (fp): Det är väl ändå så att ni ingår i den socialistiska majoriteten, och det är precis det vi menar. Även om ni i många fall inte har stött många av markanvisningarna står ni bakom majoriteten.

Anförande nr 166

Å s a R o m s o n (mp): Men käre Ulf Fridebäck, jag står varje dag i valstugan och informerar skolklass efter skolklass om vilken partiideologi som Miljöpartiet de Gröna tillerkänner sig. Jag säger vid upprepade tillfällen att det inte är kapitalism, konservatism eller socialism som ligger till grund för Miljöpartiet som skapades på 80-talet. Om vi går tillbaka till gamla skolböcker ser vi också skillnaden och ser att ett parti som baserar sig på gröna värderingar inte är socialister. Om du ska försöka sprida sådana villfarelser tror jag att du kommer att ha problem i det kommande politiska livet.

Anförande nr 167

L i l i a n F a l k b ä c k (s): Ordförande, fullmäktige! Jag säger som vanligt nästan: Äntligen! Tack, borgarrådet Rönngren! År 2004 fattades inriktningsbeslut om byggandet av 750 lägenheter. Vi har jobbat hårt för det i Farsta Strand. Vi har bra kommunikationer där. Det finns, Rolf Könberg, tunnelbana, pendeltåg och bussar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 168

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag hade vissa dubier inför att ha fullmäktigesammanträde precis innan valet. Jag tycks få rätt i det. Det blir inte speciellt konstruktivt.

Jag vill tillägga att i våra siffror räknar vi bort år 2002. Vi räknar inte med det.

*§ 23 Genomförandebeslut för projektet Gyllene Ratten i Hägersten
Hemställan från marknämnden (utl. 2006:159)*

Anförande nr 169

Å s a R o m s o n (mp): Jag skulle även i detta ärende vilja anmärka att Miljöpartiet de Gröna inte ingår i någon socialistisk majoritet, utan det är möjligen en rödgrön majoritet där vi utgör ett icke-socialistiskt inslag.

Jag är även i detta ärende stolt över att vi kan presentera planer på en vad jag tror bra bebyggelse. Men här skulle vi vilja göra fullmäktige uppmärksam på det problemet med planeringen för den tvärbana syd som delvis kunde kollektivtrafikförsörja det här området att det ändå är i genomsnitt 700 meter till Fruängens tunnelbanestation. Det är en alltför lång väg för att få fram en bra kollektivtrafikförsörjning. För att det här projektet ska bli bra måste vi alla med gemensamma krafter försöka verka för den kollektivtrafikutbyggnad som behövs i det här området.

Anförande nr 170

U l f F r i d e b ä c k (fp): Det här är ett väldigt bra projekt. Vi stöttar naturligtvis bostadsbyggandet vid Gyllene Ratten.

Till Åsa Romson vill jag säga samma sak som jag sade i mitt tidigare inlägg här att ni ingår i den socialistiska majoriteten. Du får väl i så fall lämna den. Du stöttar ju den i nästan alla frågor. Det är det vi menar när vi skriver så.

Till Rönngren: Jag tycker att det är stötande att du och dina kompisar på gator och torg står och upprepar samma brist på sanning om hur många lägenheter som är påbörjade under den här mandatperioden. Du borde ta dina valarbetare i örat och tala om för dem vad fakta är. En lögn blir inte en sanning bara för att den upprepas gång på gång.

Anförande nr 171

Å s a R o m s o n (mp): Det sista kunde jag inte säga bättre själv, men jag undrar vilken socialistisk majoritet som Folkpartiet ingår i i Nynäshamn.

Anförande nr 172

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Jag vill säga igen att jag förstår att det är väldigt besvärligt för Folkpartiet att vi nu har genomfört en väldigt framgångsrik politik. Vi har ställt upp målen här i fullmäktige gemensamt, vi har kämpat med dem. Jag vet vilket enormt jobb som gjorts av förtroendemannaskaran, från både vår och er sida, i att förankra projekten. Alla de här projekten som vi släpper fram är bra projekt.

Det är det som gör att vi i november kommer att kunna pricka in att vi har påbörjat de 20 000 bostäder som vi lovade i vallöften, och då har vi ändå tagit bort år 2002. Sedan kan vi hålla på att tvista om siffrorna hela natten, om någon skulle vilja det. Det är inte konstruktivt. Jag går hellre ut och berättar vad vi vill göra den kommande

perioden för väljarna och också om alternativen. Det är bättre att lägga tiden och kraften på det än att försöka övertyga varandra om hur siffrorna ser ut. Det är ändå intressant att se att vi har fått ett trendbrott i bostadsbyggandet och lagt grunden för framtida bostadsprojekt, inte bara dessa 20 000 nu utan för kommande 15 och de 80 000 som ska byggas till 2030.

Anförande nr 173

U l f F r i d e b ä c k (fp): Vi står ju bakom det här projektet, Leif Rönngren, som jag sade alldeles nyss. Vi står också bakom era målsättningar om 20 000 lägenheter under mandatperioden. Det är en bra målsättning. Ni har haft den här sidans stöd i så gott som samtliga markanvisningar. Det är inte många som vi har sagt nej till, möjligen Skattehuset. Det räknar ni in i dessa lägenheter, antar jag.

Men du sade att det inte är viktigt hur siffrorna ser ut. Det är klart att det är viktigt om det skiljer på 10 000 när det gäller påbörjade lägenheter. Det är klart att det är viktigt, Leif Rönngren.

Anförande nr 174

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Anledningen till att jag begär ordet är att jag är en av de apostroferade valarbetarna vid Medborgarplatsen, och jag känner, Ulf, en viss oro om du hör att vi säger saker som du tycker är fel när vi har förklarat för dig många gånger hur det ligger till. I november kommer den 20 000:e lägenheten att vara påbörjad, 2002 års bostäder är inte medräknade. Jag har sett att du har varit på Medborgarplatsen när jag har varit där. Då borde du kunna komma fram till mig och ifrågasätta det vi säger i stället.

Jag undrar vad du säger till väljarna i din valstuga.

Anförande nr 175

U l f F r i d e b ä c k (fp): Det är klart, Catharina, att jag säger att vi står bakom målsättningen att det ska byggas 20 000 lägenheter under mandatperioden. Jag säger också att vi har stått bakom så gott som samtliga markanvisningar som har antagits. Det står vi för. Så det är inga problem.

Vad jag däremot tycker är anmärkningsvärt är att det enligt de uppgifter som jag refererar till, nämligen de från utrednings- och statistikkontoret, saknas nästan 10 000 lägenheter som är påbörjade. Det säger jag inte kan vara sant. Det är nu 13 dagar kvar till valet. Hur ska ni kunna påbörja 9 000 lägenheter på 13 dagar är för mig en gåta.

Anförande nr 176

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Det är inte faktiskt inte så, Ulf, att de uppgifterna är riktiga. Det har iordningställts, färdiga, ett mindre antal lägenheter, självklart, än dessa 20 000. De som har påbörjats och ska påbörjas till november är inte inrapporterade ännu till USK.

§ 24 Kvalitetsredovisning för Stockholms stads pedagogiska verksamheter för 2005 (utl. 2006:160)

Anförande nr 177

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ärendet handlar alltså om den årliga rapport som Sveriges kommuner avger när det gäller huruvida man har uppnått de nationella målen men också kommunens egen skolplan och förskoleplan. Den rapporten baseras på rapporter från stadsdelsnämnden och utbildningsnämnden, från skolinspektörerna, från brukarundersökningar, på revisionsrapporter och har också med jämförelsetal som är stadsövergripande.

Måluppfyllelsen, säger man, är god och har ökat på vissa områden. Det finns dock variationer över staden. Vi kan konstatera att det har skett väldigt mycket på förskolans område. Där har man ökat antalet personal per barn. Vi har där också kunnat se till att man har flera pedagogiskt utbildade personer och förskollärare i förskolan per barn, och gruppstorlekarna när det gäller barngrupperna har minskat. Det är där vi kommer att få ett slutgiltigt resultat i morgon. Aprilmätningen visade, som vi sade i interpellationsdebatten, att det var 1,4 barn, och nu får vi se vad den senaste mätningen säger där man räknat per den sista augusti och som kommer som sagt i morgon.

Man konstaterar att det har skett stora satsningar på språkutveckling och matematik. Dessa har genomförts i hög grad. Det behövs, sägs det i rapporten, fortsatta satsningar på kompetensutveckling när det gäller språkutvecklingen, när det gäller modersmålsstödet och också när det gäller kompetensen i pedagogisk dokumentation. Det som är glädjande är också att förskoleplanen har fått ett starkt genomslag som diskuterades väldigt mycket när den genomfördes. Den utbildningssatsning som vi över huvud taget har gjort när det gäller utbildning av barnskötare till förskollärare och att utbilda nya barnskötare, ca 400, har slagit väldigt väl ut.

Det som också är glädjande i rapporten är att se att förskolorna är duktiga att bygga upp och utveckla pedagogiska miljöer, vilket betyder att barnen som finns i förskolan kan välja fritt från de olika pedagogiska verksamheter som förskolan kan erbjuda. Man är vidare duktig på att sinsemellan diskutera, mellan förskolor och stadsdelar, olika utvecklingsprojekt. Det är bra och behöver utvecklas ännu mer.

Föräldrars formella inflytande har förbättrats, och det har startats föräldraråd på flera olika håll. Det som jag naturligtvis tycker är väldigt roligt är att man har arbetat väldigt mycket med elevhälsan, som den här rapporten också redovisar och där flera skolor och förskolor ser över sin kost och vad det serveras för mat i förskola och skola och ser till att ha rörelse inom ramen för skoldagen.

Man är duktig på att utvärdera, man är duktig på att följa upp. Men man är inte lika bra på att sedan göra någonting av de utvärderingarna. Det behöver man fortsätta att arbeta med. Kompetensutvecklingen måste följa på utvärderingarna. Metodutveckling måste följa på utvärderingar och uppföljningar och naturligtvis kompetensutveckling.

Den här kvalitetsredovisningen finns för att vi ska kunna öka kvaliteten i förskola och skola, och som jag ser det måste det arbetet fortsätta.

Jag vill med det här yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 178

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ibland känner man som politiker att vi lever i olika världar med motståndarna i det röda laget. Vi har väldigt olika bild av situationen och den verklighet man vill beskriva och förändra.

Resultaten från Stockholms skolor visar att andelen grundskoleelever som blir behöriga till gymnasiet har börjat sjunka igen. Andelen elever som nått målen i alla ämnen år 9 sjunker. Andelen behöriga lärare i Stockholms stads gymnasieskolor sjunker. Nu sjunker också andelen högskolebehöriga gymnasister som går ut gymnasiet. Betygsresultaten i kärnämnen svenska, engelska och matematik har försämrats jämfört med föregående år. Numera är IV-programmet, den grupp elever som egentligen inte ska gå i gymnasieskolan för de har inte fått behörighet för det i grundskolan, är nu det största programmet. Andelen inom komvuxelever med icke godkänd har ökat kontinuerligt sedan 2002. På de grundläggande vuxenutbildningarna hade IG ökat från 12 procent 2002 till 32 procent år 2005.

När man då tittar på sådana här kvalitetsredovisningarna tycker man att det här är lite grann av Erik Nilssons testamente. Egentligen är det lite synd om Py Börjeson, och jag ser Erik gå genom rummet här när man ser på redovisningarna. Här får man till exempel veta att det har inrättats en funktion för stadsövergripande uppföljning, utvärdering och utveckling. Det står att elevhälsostrategin har fått genomslag och att alltför många skolor ser över sin kost. Utvecklingsarbetet inom matematik har kommit långt.

Det här är på många sätt fascinerande med tanke på verkligheten, när vi ser resultaten som är skrämmande för Stockholms elever. Det är fascinerande att läsa den här texten. Här står, Py Börjeson, på sidan 5704 att det finns brister inom mål- och resultatstyrningen inom alla skolformer. Men det nya kvalitetssystemet ska underlätta arbetet att ständigt förbättra mål och resultat.

Jag tycker att det här, fru ordförande, på många sätt betecknar socialdemokratisk skolpolitik. Det är en väldig massa utvärderingar och staplar och diagram, men det är ingen som diskuterar hur vi ska nå målen i skolan. Därför tycker jag att Socialdemokraterna ska bytas ut i valet.

Anförande nr 179

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag tror nog att det är så att vi har något olika kunskapssyn. Vi vet att för att man ska få goda skolresultat måste man också se till barnens och elevens hela dag, och det är därför vi tycker att det är viktigt att arbeta med elevhälsan, som du var inne på.

Vi tycker att det är viktigt att följa varje barns skolresultat i enskilda utvecklingsplaner för varje barn för att uppnå både utveckling och måluppfyllelse för varje barn.

Anförande nr 180

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Borde det inte vara naturligt att man gick igenom tydligt ett ärende som handlar om kvalitetsredovisning. Borde vi inte alla 101 ledamöter i den här salen vara allvarligt bekymrade över resultaten som jag läste upp nu? Borde inte detta prägla hela skoldiskussionen: Varför når man inte bättre resultat? Varför sjunker de på område efter område? I stället får man det här snömoset där man beskriver olika pedagogiska verksamheters uppföljning utan att det sätts i något sammanhang. Det är det jag saknar väldigt mycket. Varför diskuterar vi inte hur vi ska nå bättre resultat? Här är det bara olika mätmetoder, resultatstyrning och annat.

Jag vill se konkreta handlingsplaner för att möta de försämrade resultat som vi ser nu. Fler och fler hamnar i stort utanförskap. De lämnar skolan utan att kunna läsa, räkna och skriva, både infödda svenskar och de som har kommit hit.

Anförande nr 181

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande! År 1842 fick vi skolplikt i Sverige. Det var den tidens liberaler som såg att en skola för alla var en enormt viktig förutsättning för att Sverige skulle ta sig ur den tidens fattigdom. De hade naturligtvis rätt. Utbildning är vägen till makt och inflytande, frihet, makt över sitt eget liv men också en förutsättning för att ett land, en nation, ska kunna utvecklas.

Jag är fullkomligt övertygad om att om de herrarna – det var mest herrar – hade läst det här dokumentet hade de gråtit blod. Det finns snart inget område där resultaten förbättrats. I själva verket är det så att svensk skola befinner sig i kris. Massvis, tusentals, Stockholms ungdomar lämnar skolan efter nio år utan att kunna läsa och skriva ordentligt.

Sanningen är att när vi hade sexårig folkskola hade man mer undervisning i svenska än vad vi nu lyckas klämma in på nio, för de flesta dessutom tio, år i grundskolan.

Det är förfärande resultat som den här mycket intressanta kvalitetsredovisningen ger. Det är inte så att det bara är Erik Nilsson som har abdikerat från sitt ansvar i skolfrågorna, utan det är hela den samlade socialdemokratin. Ni har inte svar på en enda fråga, inte ett enda förslag om hur den svenska skolan eller Stockholms skolor ska kunna bli bättre. I stället står de saker som: Fullmäktige har genom ett tidigare beslut inrättat en funktion för stadsövergripande uppföljning, utvärdering och utveckling. Funktionen, som här kallas för utvecklingsfunktionen, lyder under kommunstyrelsen men är placerad på utbildningsförvaltningen. Uppdraget i detta ärendes beslutsklämningar ska delegeras till utvecklingsfunktionen.

Är det någon i den här salen som tror att svenska eller Stockholms skolor blir bättre med den typen av meningar? Det är fullkomligt orimligt, helt meningslöst, att försöka utvärdera det som sker i Stockholms skolor om man inte har en enda idé om

hur Stockholms skolor faktiskt ska bli bättre, om man inte har en enda idé om hur man ska se till att alla unga lär sig läsa och skriva efter nio år i svensk skola, om man inte har någon endaste idé om hur man ska få ordning och reda i våra klassrum. Då tycker jag att det är fullkomligt meningslöst att man lägger fram ett sådant här papper.

1842 års politiker skulle ha skämts om de hade fått läsa det här.

Anförande nr 182

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag måste säga, Lotta Edholm, att detta var ett otroligt oförskämt angrepp på de lärare som vi har i Stockholms skolor i dag. De saknar givetvis inte idéer om hur man ska uppnå de goda resultaten. Det är de som vet hur man når resultat. Vi ska se till att vi ger resurserna.

Anförande nr 183

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag tror inte att en enda lärare i den här staden tror att mitt inledningsanförande handlade om dem som lärare. Det handlar om socialdemokratisk skolpolitik, att ni inte har några åsikter. Oavsett om det finns ett borgarråd för skolfrågor eller inte har ni inga åsikter om hur ni ska lösa de problem som faktiskt finns i Stockholms skolor.

Det är fantastisk tur att vi har alla de lärarna. Det är helt otroligt, annars skulle vi vara i en ännu värre knipa än vad vi faktiskt är i. Sanningen är att de behöriga lärarna bara blir färre och färre. Speciallärarna är i det närmaste utrotade i våra svenska skolor, och ni har inga svar på frågorna om hur vi ska kunna få en bättre skola i Stockholm.

Anförande nr 184

N i n a E k e l u n d (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först säga att Kristdemokraterna stöder reservationen. Jag tycker att mina borgerliga kolleger uttryckt skolproblematiken på ett väldigt tydligt och bra sätt. Jag förstärker genom att säga att det finns en stor förbättringspotential för skolan. Det visar också kvalitetsredovisningarna, inspektörsrapporterna, revisionsrapporterna och inte minst brukarundersökningarna.

Ett: Det är fortfarande mer än 4 300 barn, det vill säga 10—15 procent, i syskongrupperna som går i barngrupper med över 18 barn. Vi vill ha 12 barn i småbarnsgrupperna och 17—18 i syskongrupperna. Hur ska ni nå det målet?

Två: 12 procent lämnar grundskolan utan att vara behöriga till gymnasiet. Vi vill ha en färdighetgaranti för att man ska kunna läsa, skriva, räkna när man går ut grundskolan. Vi vill ha mindre klasser. Vi vill ha tydliga mål för läsning och skrivning. Vi vill ha obligatoriska kunskapskontroller. Hur ska ni nå målet att det är fler som lämnar skolan och är behöriga?

Tre: Det är brist på utbildade lärare. Det är endast 50 procent som blir utbildade inom det ämne som de undervisar i. Det är en otroligt låg siffra jämförelsevis i

Sverige. Vi vill öka lärarnas status. Vi vill ha fler lektorat som inrättas. Vi vill öka möjligheterna för kombinerad forskning och undervisning. Hur ska ni nå upp målet att få fler utbildade lärare?

Fyra: 20 procent har ingen vuxen att prata med. 2—3 procent är mobbade – detta enligt stadens revisionsrapport. Vi har lagt fram förslag om att vi borde inrätta en antimobbingspolicy och det är inte bara vi utan även revisionskontoret som ser det behovet.

Jag undrar vad ni ska göra för att minska mobbningen. Ni säger nej till en policy som ett stöd för skolorna. Varför säger ni nej till detta? Nej, stöd till reservationen.

Anförande nr 185

D a v i d S a m u e l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är ett oerhört viktigt dokument som vi diskuterar. Det är bra att vi diskuterar kvalitetsredovisningen. Vi börjar egentligen komma bort från modellen som fanns förut med den föregående skolplanen, där politikerna här skulle tala om för lärarna hur de skulle jobba. I stället håller vi oss till det som är vår uppgift. På nationell nivå ska det fastställas vad man ska lära sig, och vi skjuter till de resurser som behövs. Sedan är det lärarna, rektorerna och andra som är verksamma i skolan som ska lägga upp undervisningen och hur man ska arbeta mot målen. Det är väldigt skönt att vi har nått dit.

Vi är ense alla om hur viktig skolan är för barnens framtid och för stadens framtid. Man skulle kunna prata väldigt mycket om det. Därför är det så viktigt att vi ger dem bra förutsättningar och att skolan lyckas väl.

Jag tycker att det är så anslående att se vilka enormt skilda förutsättningar eleverna har i olika delar av Stockholm. Det är en djupgående segregation. Det är väldigt stora skillnader i föräldrarnas bakgrund, i den hemmiljö som eleverna kommer ifrån. Det handlar om inkomst, utbildningsnivå och kunskaper i svenska. Det här ger väldigt stora skillnader i förutsättningar i skolan.

Därför har den socialdemokratiska skolpolitiken riktats väldigt tydligt på att vi ska se att det är stora skillnader i förutsättningar och i behov. Därför var det så viktigt att lägga om och lägga mer resurser till de barn som behöver mer, att satsa mest där behoven är som störst. Vi går vidare med det. Vi ska satsa ännu mer i de mest utsatta stadsdelarna, i de skolor som har de största behoven. Det är jätteviktigt, och vi har haft olika projekt och jobbat med matematik, språkutveckling och annat.

En annan sak som jag vill trycka på och som är viktig i framtiden är fritidshemmet. Det är att se barnens hela dag, vi måste öka kvaliteten för att ge barnen bättre förutsättningar. Fritis kan bli ett viktigt stöd för skolan, särskilt integrerad fritis som ser barnen och där barnen kan gå hela dagen, där man är integrerad med skolan och kan ge ett mycket bättre pedagogiskt stöd.

Mot detta står en borgerlig skolpolitik som präglas av kontroll, hårda tag och sortering, en skola där man vägrar att se segregationen, där man lägger fram långa dokument utan att se var behoven är som störst. Jag tycker att alternativen är tydliga.

Anförande nr 186

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill verkligen ge David Samuelsson rätt i en sak. Han påpekar den djupgående segregationen i Stockholm. Jag tror att vi alla är eniga om att det är en enorm påfrestning vi utsätter Stockholms stad för genom att vi låter segregationen djupna. Jag tror att i ett segregerat samhälle är skolan enormt viktig för barnen. Det ger verktyget för att bryta sig loss och skapa sig sitt eget liv.

Då kan man undra varför man väljer en skola där man inte kan utvärdera målen, för man vet knappt vad målen är, där man inte ger betyg, där man inte upprätthåller ordning och reda i klassrummen. Vem tror att de elever som går i skolan i segregerade områden mår bättre eller presterar bättre för att det råder kaos i klassrummen? Vem tror att kunskaperna blir bättre om man avskaffar betygen? Inte är det barnen och deras föräldrar.

Anförande nr 187

D a v i d S a m u e l s s o n (s): Det här är alldeles fel. Vi avskaffar inga betyg. Vi inför mycket bättre uppföljning av vad eleverna kan. Men er skolpolitik går ut på att man så tidigt som möjligt och så hårt som möjligt ska straffa och märka ut de elever som har svårigheter. Det handlar om att skilja bort dem och ge dem sämre möjligheter framöver.

Det tydliga med segregationen är att om man ser segregationen måste man våga stå för att man ger mer till dem som har större behov. Om ni hade sett segregationen och tagit den på allvar hade ni inte infört hårdare tag utan också sagt ja till våra förslag om mer pengar där behoven är störst, men det gjorde ni inte.

Anförande nr 188

N i n a E k e l u n d (kd): Jag vet inte riktigt vad jag ska säga, för Lotta har tagit upp riktigt bra saker. Det känns som att det är en stor skillnad mellan vår politik på skolområdet och den socialdemokratiska. Jag vill ta upp en sak. David tror att de pengar som avsätts genom resursfördelningssystemet går till barn med särskilda behov. Det gör de inte. Tvärtom har resursfördelningssystemet slagit helt fel, och barn i olika stadsdelar har drabbats av detta. Det har slagit alldeles fel. Många barn har tvärtom blivit utslagna av det nya resursfördelningssystem som vi har. Vi måste ha någon form av system som fördelar, men det här har som sagt slagit helt fel.

Tyvärr lever du i en drömvärld när du säger att det har blivit bättre för barn som behöver stöd. Det har inte blivit bättre.

Anförande nr 189

D a v i d S a m u e l s s o n (s): Segregationens konsekvenser för skolan handlar inte alls främst om barn med särskilda behov. Det är oerhört viktigt att vi bemöter barn med särskilda behov individuellt och utifrån deras särskilda utmaningar så att vi kan ge dem det stöd som de behöver. Det är klart att det är väldigt svårt.

Men segregationens konsekvenser i skolan visar sig i att stora grupper elever har mycket sämre förutsättningar att klara skolarbetet. De kommer från hem där man jobbar i mindre utsträckning, där man har en lägre utbildningsnivå, lägre inkomster och många behärskar inte svenska språket. De behöver mer stöd, och då behöver vi ett aktivt resursfördelningssystem där vi ger de eleverna mer resurser så att de får bättre förutsättningar att klara skolan. Det är oerhört viktigt, men det har ni sagt nej till.

Anförande nr 190

Borgarrådet Söderlund (m): Jag är väldigt intresserad av det här med resurser. Det är inte så att vi moderater motsätter oss att man ska stora resurser där behoven är störst. Tvärtom har vi alltid varit tillskyndare av det. Därför har det varit stora skillnader mellan olika stadsdelar, och det ska det vara.

Det som jag tycker är intressant i en kvalitetsredovisning är att få veta, David Samuelsson, varför likvärdiga skolor i likvärdiga områden med föräldrar med likvärdig bakgrund göra så väldigt olika resultat. Vad beror det på, David Samuelsson? Har det att göra med den individuella skolledningen? Har det att göra med vilken ordning man har på skolan och hur man jobbar på skolan, vilka verktyg man har? Jag tror att det har väldigt mycket med det att göra.

Jag förstår inte heller den här upprördheten över att det ska vara uppföljning av vad man lär sig i skolan. Varför är David Samuelsson så besjälad av att till exempel bekämpa betyg? 70 procent av föräldrarna i Sverige i dag vill ha betyg tidigare än i dag. Har de rätt eller har de fel? Varför är ni sådana militanta motståndare till utvärdering i skolan?

Anförande nr 191

David Samuelsson (s): Det är oerhört viktigt att vi är tydliga mot eleverna med vilka kunskapskrav som gäller, att vi följer upp det på många olika sätt för att kunna ge dem det stöd som de behöver. Vi ska ha individuella utvecklingsplaner så att vi kommunicerar jättetydligt med elever och föräldrar om vad de behöver göra och där skolan anger vad den behöver göra för att eleven ska komma framåt. Men ni är helt fixerade vid att så tidigt som möjligt märka eleverna, ge dem väldigt kantiga poäng över var de står och sedan bygga upp ett skolsystem som på varje steg i varje nivå syftar till att sålla bort dem som inte duger. Det är det som är kärnan i er skolpolitik. Det är det som vi absolut säger nej till.

Anförande nr 192

Christopher Ödmann (mp): Ordförande, fullmäktige! I m:s och fp:s reservation står det bland annat att svensk grundskola har hamnat på efterkälken och är på fel spår. Jag funderar på vem som är vem, vem som är fp och vem som är m. Men det kanske kan redas ut framöver.

Det här är ett bra dokument och ett bra arbete. Kvalitetsredovisningen är ett oerhört viktigt verktyg för Stockholms pedagogiska verksamhet. Jag tror att vi kommer att ha väldigt stor nytta av det framöver. Jag tror att det är väldigt viktigt att Stockholms

skolpolitiker bygger vidare på erfarenheter som finns här och på utvärderingsinstrumenten.

Jag tror att det kommer att förenkla uppföljningen av den pedagogiska verksamheten. Jag hoppas att detta verkligen tas till vara.

Det är också bra att elevhälsan har hamnat ordentligt på dagordningen. Elevstrategin tuffar framåt lite långsamt, men det fattades beslut om först 2004. I dag tror att jag nästan alla grundskolor och gymnasieskolor har tagit upp och diskuterat de här frågeställningarna, som är så viktiga. En bra elevhälsa är också en förutsättning för kunskapsinläring.

Det är också kul att läsa att satsningen på en kostenhet har skapat ett ordentligt hälsolyft i förskolorna i Stockholm och att de seminarier som våra kostrådgivare har haft har mottagits positivt. Väldigt många som sysslar som med kost i stadens verksamhet har deltagit i dem, har lärt sig väldigt mycket och tyckt att det har varit bra utbildningar. Det är viktigt att fortsätta med den verksamheten.

Om vi tittar på måluppfyllelsen ser vi att lärande och kunskap är god, värdegrundsarbetet är mycket gott, men ökat antal godkända elever har inte uppnåtts. Där finns det anledning att se över på vilket sätt som skolorna kan göra ett bättre arbete för att se till att fler elever får godkända betyg. Sedan måste elevinflytande bli bättre. Fortfarande är Stockholm inte i högsta divisionen när det gäller det. Demokratin måste fungera skolorna. Om elevinflytande och demokrati fungerar i skolorna tror jag att väldigt många kommer att ha ett ökat deltagande. De kommer att rösta och känna att demokratin är viktig. Det räcker inte med att eleverna får läsa om demokrati. Den måste fungera praktiskt också i skolorna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 193

Borgarrådet Söderlund (m): Jag tycker att det är fantastiskt att höra Christopher läsa upp punkter av allehanda slag på vad skolan ska göra. Det här med att nå kunskapsmålen är bara en del i en jättestor helhet. Kunskap är något man ställer undan på slutet och konstaterar att här gick det inte så bra, men det går bra på andra punkter som man har på listan.

Skulle inte Christopher Ödmann kunna utveckla lite vad skolorna ska göra för att nå den lilla del som handlar om kunskap, detta faktum att av niondeklassarna är det färre som klarar av att skriva och läsa, som jag läste upp i början? Kan vi inte höra lite om hur det ska gå till i Stockholms skolor för att man ska börja nå kunskapsmålen, inte bara skolmatsmålen, utan också att eleverna har lärt sig någonting när dagen är slut?

Anförande nr 194

Christopher Ödmann (mp): Jag tror att det blir allt viktigare att utveckla skolan och se eleverna som individer. Jag tycker att det är lite läbbigt att läsa era reservationer. Det handlar inte om att se elever som individer, utan man är

antingen begåvad eller obegåvad. När man är obegåvad får man antingen gå lärlingsutbildning eller så tvingas man gå ett skolår till. Vad är det för hjälp för de elever som ska lära sig bättre än i dag? Det är snarare en stjälp.

Anförande nr 195

I n g e r S t a r k (v): Jag vill inledningsvis säga att jag tycker att Lotta Edholms anförande var häpnadsväckande på många sätt och att det inte är någon tvekan om att det var ett kraftigt angrepp på både förskollärare och lärare i den här staden. Det var verkligen ganska magstarkt.

Vi på den här sidan i majoriteten har en annan syn på kunskap, på hur barn och ungdomar lär sig. Vi tycker att kunskap är det viktigaste i skolan, det är självklart. Men vi har en helt annan syn på hur man uppnår den kunskapen.

Vänsterpartiet tror inte på Folkpartiets förslag till skolpolitik över huvud taget. En skola ska ha en modern kunskapssyn som tillvaratar elevernas naturliga nyfikenhet och lust att lära. Där är elevinflytandet som växer med åldern en viktig del för att man ska känna den här delaktigheten och lusten. Flera prov och tester är inte lösningen, framför allt inte när barnen är små.

Att höja statusen på skolan och på lärarna är naturligtvis viktigt. Det uppnår vi inte genom att hela tiden säga att det är kris och katastrof i den svenska skolan. Det uppnår vi genom att tillföra resurser och omfördela resurserna så att de skolor som behöver mer också får mer. Det är det vi har gjort, och jag är väldigt glad och stolt över att vi faktiskt har tagit fram resursfördelningssystemet, som vi tror vi ska arbeta vidare på.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag

Anförande nr 196

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag tror att vi kan vara eniga om att vi i varje fall har olika syn på kunskap. Jag tycker att det är viktigt att skolan förmedlar kunskap. Jag tycker att det är viktigt att barn som går nio eller tio år i skolan lär sig läsa, skriva och räkna. Jag tycker att det är ett absolut mål.

Ni är ansvariga för skolpolitiken, både här i Stockholm och de senaste tolv åren i Sverige. Under de tolv åren har kunskaperna stadigt försämrats. Man kan säga att Folkpartiet har en omodern syn på kunskap och att Folkpartiet har fel i sin syn. Det vore då fantastiskt intressant att höra vilka lösningar på de här problemen som vänsterblocket har. Det är uppenbart att alla de metoder som ni har prövat under dessa tolv år faktiskt har misslyckats. Kvaliteten i den svenska skolan sjunker, och jag kan säga att Folkpartiet inte anser att det är lärarnas fel.

Anförande nr 197

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant att lyssna på den här debatten, tycker jag, och riktigt är det att vi står väldigt långt ifrån varandra. Vi

har väl det gemensamt att vi vill att barn och ungdomar ska kunna få den kunskap de behöver för att nå målet, men vi har ack så olika vägar för att nå dit.

Jag tänkte säga några ord om den del av vår utbildning som inte har diskuterats än i dag. Det är gymnasiet och vuxenutbildningen.

Det är bra, tycker jag, att den årliga redovisningen finns. Den pekar på både brister och sådant som är gott och har utvecklats. Men när det gäller gymnasiet finns det vissa viktiga utvecklingsområden som vi vill satsa på. Vi vill satsa på ledarutvecklingen i skolan. Vi vill naturligtvis satsa på de skolor som behöver mest resurser. Utveckling och forskning är ett viktigt område inom skolan. Vi vill också från socialdemokratiskt håll i samarbete med Fryshuset starta ett gymnasium i S:t Jacobi, som lades ned förra mandatperioden. Man har en annan pedagogik som är väldigt spännande och som också har visat goda resultat på gymnasiesidan.

Inom sfi och vuxenutbildningen vill vi bredda samarbetet mellan vuxenutbildningen och branscherna. Vi vill öka möjligheterna att läsa yrkessvenska, erbjuda och utveckla arbetsplatsförslag och ge fler möjlighet att få sin yrkeskompetens validerad. Det är oerhört viktigt. Det är bra att stadsledningskontoret i kommunstyrelsens ärende får uppdraget att ta fram plan och bra åtgärder som vi kan förbättra skolan med. Jag bävar för den skola som jag hör borgerligheten prata om, att man får stå utanför när man kommer för sent och så småningom bli insläppt när läraren tycker så, eller den elitskola som Folkpartiet vill införa för dem som har lätt för sig och är väldigt duktiga och en annan skola för dem som inte kommer så långt.

Verkligen bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 198

Borgarrådet E d h o l m (fp): I dag har vi en skola i Stockholm och i Sverige som är en utslagsmaskin. I dag är IV-programmet det största gymnasieprogrammet inom den kommunala gymnasieskolan. Då ska man veta att av dem som har gått fyra år på IV-programmet är det inte ens 10 procent som når den högskolebehörighet som Socialdemokraterna sagt ska gälla för alla. Det är verkligheten.

Sedan kan man säga att det finns vissa viktiga utvecklingsområden, och de flesta skulle väl säga att det kanske var just detta som var det viktigaste utvecklingsområdet, nämligen att se till att barn får de kunskaper som behövs för resten av livet. I stället är det bara ett enda svammel.

Jag tycker fortfarande att det vore intressant att veta vad ni konkret vill göra för att se till att eleverna når de kunskapsmål som vi gemensamt har satt upp. Hittills har det inte förts någon som helst diskussion i den här salen om detta.

Anförande nr 199

B e r i t K r u s e (s): För oss är det viktigt att vi ser den röda tråden genom hela lärandet. Py Börjeson inledde debatten med att säga att vi satsar på förskolan, och det är oerhört viktigt. Vi är på god väg att nå våra mål. Vi kommer att fortsätta minska

grupperna och öka personaltätheten, alltså fler vuxna per barn. Det är en viktig del. Detta ska följa med upp i grundskolan och i gymnasiet.

Detta är början, Lotta, till att man faktiskt får en bättre inkörsport till gymnasiet. Vi tror också på en bättre koppling till branscherna, alltså en slags lärlingsutbildning, men inte den typ som ni vill ha där man har en halvlärlingsutbildning, utan kompetens som man kan gå vidare med på högskolan.

Anförande nr 200

N i n a E k e l u n d (kd): Det var intressant att Berit Kruse prisade Fryshuset. Det var väldigt kul. På Fryshuset jobbar man just med det ni vill inrätta på S:t Jacobi, att förbereda eleverna för vuxenlivet. De får stå utanför och vänta. Man skriver in skolk i betyget och så vidare. Det är kul att ni nämnde det. Synd att du argumenterade emot, för det är precis det ni verkar för.

Sedan vill jag bara säga att vi tycker att det är positivt med mångfald inom gymnasieskolan. Hantverksföreningen har startat en gymnasieskola. Det är väldigt positivt. Det lät som om Miljöpartiet antydde något om mindre intelligent. Jag vet inte vad talaren menade. Vi menar att det här är resurser att ta till vara. Samarbetet mellan samhället och gymnasieskolan är jätteviktigt.

Anförande nr 201

B e r i t K r u s e (s): Vi är överens. Vi från Socialdemokraterna, på den här sidan salen, anser också att det är viktigt att ha kontakt med livet i övrigt och inte stänga in elever i skolan. Det är någonting som man behöver satsa på både i grundskolan och på gymnasiesidan.

Det som ska startas på S:t Jacobi är också en värdefull metod som vi kan ta till oss och använda i våra kommunala skolor. Hur skolan ska drivas är inte klart än, men det är i samarbete med Fryshuset. Vi behöver bra kommunala skolor, antingen på entreprenad eller i kommunal regi, jämsides med de friskolor som nu har blivit till. Det är på ont och gott skulle jag vilja säga, men så är det. Vi behöver mångfalden.

Anförande nr 202

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag förstod att Berit Kruse var hemskt upprörd över att man försöker lägga fram förslag för att komma till rätta med att vi i Sverige är i topp bland OECD-länderna när det gäller sena ankomster. Det har lagts fram förslag för att komma till rätta med det. Jag noterar nu att Berit Kruse är väldigt upprörd över att man lägger fram sådana förslag.

Då skulle jag vilja veta vad Berit Kruse själv skulle vidta för åtgärder för att komma till rätta med den här problematiken, förutom att du, efter vad jag förstod av Nina Ekelund, pekar på en skola som har just de reglerna. Ni motsätter er på alla punkter, som jag uppfattar det, att vi ska se eleverna tidigare, att vi ska ha en tydlig utvärdering, att de ska få betyg och kvitto på vad de har lärt sig och var de behöver stöd och hjälp. Därför har vi fått konsekvenserna att det går ut niondeklassare som inte kan läsa, skriva och räkna.

Ni är hemskt upprörda hela tiden, men jag uppfattar aldrig i debatten att ni själva kommer med några förslag till åtgärder. När ska ni själva komma med konkreta idéer? Jag började den här debatten med att läsa upp listan med misslyckanden i Stockholms skolor under den här mandatperioden. Jag har inte hört er vilja rätta till ett enda ett och komma med förslag på hur vi ska vända utvecklingen.

Anförande nr 203

B e r i t K r u s e (s): Det som Moderaterna skriver i sitt skolprogram, som ni går till val på, förvånar mig, att ni toppstyr en detaljfråga som gäller eleverna på det sätt som ni gör. Kommer man för sent får man stå utanför dörren i 15 minuter innan man släpps in. Det är ett gammalt, gammalt sätt som naturligtvis går i linje med Folkpartiets syn på skolan. Jag tror att det kan vara nödvändigt att man i dialog mellan lärare, elever och föräldrar faktiskt kommer överens om vilka metoder man ska använda vid sen ankomst och när det gäller andra problem i skolan. Det viktigaste är dialogen mellan de berörda.

Anförande nr 204

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är självklart att vi anser att skolans viktigaste uppgift är att barnen ska kunna läsa, räkna och skriva. Men det är också lätt att i den här debatten konstatera att vi har väldigt olika syn på hur det går till.

Lotta Edholm säger att skolans främsta uppgift är att förmedla kunskap. Lärandet är ju en aktiv process. Det är eleven som är den aktiva. Därför är det också viktigt att man försöker hitta de olika strategierna, för barn har faktiskt olika strategier för hur de lär sig. Därför måste skolans uppgift vara att, precis som vi har sagt, följa varje barns utveckling så att varje barn har sin egen utvecklingsplan där man följer barnets utveckling och lärande genom hela skoltiden, och det börjar i förskolan. Skolan ska väcka nyfikenhet, och skolan ska följa barns lärande i den aktiva process som lärandet är.

För att också sedan slå hål på någonting av det som ni påstår kan jag tala om, vilket ni inte har sagt, att elevbehörigheten över perioden faktiskt har ökat. Den har inte ökat mycket, men den har ökat.

Det viktiga med den här rapporten tycker jag ändå är att vi nu fortsätter arbetet tillsammans för att få en riktigt bra skola och använder oss av all den samlade kunskap från alla olika delar av staden som finns med i den. Jag tycker att det är ett jättebra dokument att jobba vidare utifrån.

Stöd till kommunstyrelsen!

Anförande nr 205

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag tycker att det har varit en väldigt tydlig och talande debatt. Här har vi en frustande borgerlig opposition som vill komma med reformer för att se till att eleverna lär sig någonting i skolan. Sedan har vi en

socialdemokrati som är upptagen med att inrätta utvecklingsfunktioner i utbildningsförvaltningen. Det kan inte bli tydligare, tycker jag.

Man kan försöka greppa någon siffra som går åt rätt håll, men problematiken är ju generellt sett att våra niondeklassare i Sverige är på samma nivå som åttondeklassarna var för tio år sedan i flera av våra viktiga kärnämnen. Det är klart att vi allihop, oavsett om vi är socialister eller borgerliga, borde vara överens om att det här inte är någon bra utveckling för ett litet land som alltid har haft kunskapen som kärna i vårt välstånd för att vi ska ha råd med välfärd och annat och utveckla våra liv. Det borde vi allihop vara engagerade i. Jag tycker att det är sorgligt och väldigt talande att Socialdemokraterna står helt tomhänta när det gäller skolans utmaningar.

Anförande nr 206

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag tycker inte att Socialdemokraterna eller majoriteten står tomhänt. Vi har gjort en rejäl satsning på språkutveckling, på matematik, där det handlar väldigt mycket om barns begrepp och språkutvecklingen totalt sett. Vi kan konstatera att elevbehörigheten har ökat över perioden. Det är alltså en jämförelse med den förra mandatperioden. Vi kan konstatera att skolket inte har ökat fast det inte står i betyget, med mera. Vi står inte tomhänta.

Anförande nr 207

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag skulle vara beredd att omvärdera varenda åsikt jag har på skolans område om jag trodde att det skulle ge bättre resultat. Problemet är att era metoder nu är prövade i årtionden. De metoder som prövas i Sverige prövas inte i några andra länder. Problemet just nu är att resultatet i de svenska skolorna sjunker, medan resultatet i många av våra viktiga konkurrentländer, till exempel Finland, förbättras. Då är det ändå er skyldighet att ha några åsikter om hur det ska kunna bli bättre, tycker jag, och inte bara hänvisa till samma gamla politik. Den är ju prövad nu. Den är prövad så in i märgen på svenska skolelever att det inte går att pröva den längre. Tyvärr är det så att spåren förskräcker. Svenska elever halkar efter, så också i Stockholm.

Anförande nr 208

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det är klart att om vi ska pröva de metoder som ni föreslår, som är de riktigt gamla metoderna, undrar jag också var ni har belägg för att det ger resultat.

Anförande nr 209

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Jag hade inte tänkt förlänga debatten, men jag kan inte låta bli när Lotta utmanar och säger att hon är beredd att släppa alla sina övertygelser. Det som har efterfrågats hela tiden från den borgerliga sidan är ju förslag till åtgärder för att nå bättre resultat i skolan. Vi har i dag en skola där betygen betyder väldigt mycket. Det är det vi har att förhålla oss till. Men en lögn blir ju inte sann för att den upprepas tillräckligt många gånger, och gång på gång

säger både Lotta Edholm och Mikael Söderlund att elever i svensk skola inte har kunskaper i de olika ämnena. Då vill jag fråga: Vad har ni för belägg för det?

Jag har i den här salen tidigare sagt att betygen inte är en kunskapsmätare. Betygen är en mätare på de kunskaper som eleven har haft förutsättningar att visa för sina betygsättande lärare. Min egen erfarenhet säger mig att många av de elever som saknar betyg i dag har väldigt goda kunskaper. Men av olika orsaker känner de sig inte delaktiga i det som händer i skolan. De tar alltså inte chansen att visa de kunskaper som de faktiskt har. Så länge man tror att betygen är kunskapsmätare kommer man inte att komma till rätta med de problem som skolan har.

Från den här sidan salen försöker vi med en dåres envishet hävda att det inte finns enkla lösningar på skolans bekymmer i form av ordning och reda, betyg tidigt och så vidare. Ordning och reda är en förutsättning för kunskapsinhämtning. Men ordning och reda når man genom delaktighet, dialog och uppmuntran, inte genom den misstro som vi hör från den borgerliga sidan.

Samtidigt försöker vi hävda att det är tufft för unga människor i dag. Det är tufft för tonåringar att växa upp, och vi som arbetar i och har ett ansvar för skolan måste se till att vi skapar förutsättningar för unga människor att känna sig delaktiga. Då kommer de att känna sig motiverade. Då kommer de att visa de kunskaper som de faktiskt har och på det sättet kommer de också att få betyg och söka vidare. Men säg inte att svenska elever i grundskolan saknar kunskaper, för det har ni inget som helst belägg för. När Lotta refererar till internationella jämförelser vill jag säga att vi väl inte ska sörja över att andra länder har stigit uppåt i skalan. De svenska grundskoleeleverna har legat still. Det kan vi kanske känna en viss besvikelse över. Men det som har hänt i jämförelsen är ju att de andra länderna har klättrat uppför. Det ska vi inte sörja.

Vi måste prata om rätt saker. Annars kommer vi bara att prata runt varandra. Ni efterfrågar åtgärder. Vi pratar om vilka åtgärder vi tror på. Ni bara slår tillbaka och säger att det har vi provat och det har inte gett resultat. Problematiken är mycket mer komplicerad. Ni försöker förenkla den.

Anförande nr 210

Borgarrådet E d h o l m (fp): Vi lever uppenbarligen i olika världar. Vi kan till exempel ta upp en liten fråga i all denna statistik. På tio år har svenska högstadielävers kunskaper i matematik försämrats med en hel årskurs. Dagens niondeklassare kan lika mycket matematik som åttondeklassarna för tio år sedan. Det är inte en internationell studie, det ser man när man jämför svenska elever med svenska elever för tio år sedan. Är inte det att kunskaperna har minskat? Varje gång man träffar lärare på gymnasieskolan talar de om precis detta, att de kan förvänta sig mindre och mindre av de elever som kommer från grundskolan. Om det vore så att er politik var så enormt framgångsrik, hur kommer det sig då att elever slås ut? I ett av världens rikaste länder klarar inte er skolpolitik av att lösa problemen.

Anförande nr 211

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Det är alltid svårt att jämföra över tid. Vi ska också veta att vi har fått en ny läroplan som innebär ett helt nytt kunskapsinnehåll. Den enda utvärdering som är värd något är den som relaterar till vår egen läroplan. Alla de internationella undersökningarna görs utifrån en på något sätt neutral värdering. Vi måste ju titta på vad vi lyckas med utifrån vår egen läroplan. Vi har elever som säkert kan bli bättre i alla ämnen, men vi har också en läroplan som inte i första hand mäter enbart de mätbara kunskaperna utan som försöker mäta kunskaps-sammanhang, inlevelse och förståelse. Det är inte så lätt att jämföra med den gamla läroplanen.

Anförande nr 212

N i n a E k e l u n d (kd): Du frågar vad vi har för belägg för att skolan inte är tillräckligt bra. Det är de undersökningar som både ni och vi har sett. Jag kan säga att det är stadens undersökningar. Det är så att 12 procent lämnar grundskolan utan att ha behörighet till gymnasiet. Jag vill bara fråga: Är ni nöjda med det?

Anförande nr 213

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Nej, självklart är vi inte nöjda med det. Men det vi diskuterar är ju sätten att nå fram till att fler elever blir behöriga till gymnasiet. Där är vi helt överens. Det som skiljer oss åt är ju sättet att se på möjligheterna att få fler elever dit. Då måste vi vara överens om en bild och det är vi ju inte. Ni säger att eleverna saknar kunskaper och jag säger att eleverna till stor del har kunskaperna men att det finns andra faktorer som gör att de inte känner sig delaktiga i skolan i dag. Det finns en frustration bland unga människor. Det är där vi har att sätta in åtgärderna. Vi är helt överens om målet. Ingen ska tvivla på det.

Anförande nr 214

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Lillemor sade att det är tufft för ungdomar i dag. Jag är bara rädd för att du ser till att det blir ännu tuffare för dem. Jag tror att det ändå finns en grundproblematik. Jag brukar ibland använda en overhead där jag visar en gymnasists uppsats på en svensk skola här i Stockholm. Hela papperet är fullt av stavfel och meningsbyggnadsfel. Jag är rädd för, Lillemor, att det är din politik och era ambitioner som leder till det här stora utanförskapet, att vi i dag släpper ut unga människor utan grundläggande färdigheter, utan förmåga att klara sig bra i livet. Jag tycker att det är lite skrämmande.

Sverige var ett av jordens rikaste länder. Vi har ett enormt arv att falla tillbaka på. Vi skulle kunna ha den bästa skolan i världen, rimligen, utifrån alla utgångspunkter som vi har. Ändå tappar vi hela tiden. Det är flera här i kväll som har pekat på de problemen. Jag är väldigt besviken och förfärad över att ni inte tar till er den kritiken, att ni inte själva kommer med lösningar så att kunskapen sätts i fokus och de här ungdomarna inte får det tufft utan får det bra.

Anförande nr 215

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): När jag sade att unga människor har det tufft i dag menade jag samhället totalt och inte bara skolan. Jag är precis lika angelägen som alla andra i den här salen om att ingen ung människa ska slås ut av skolan. Men vi når inte det genom att vi klassificerar och sätter betyg på eleverna tidigare. Tvärtom hjälper vi unga människor genom att tro på dem, genom att se till att det finns resurser för att stötta dem. Det är det sätt som vi kan uppnå de mål som vi är helt överens om. Vi ska få alla elever genom grundskolan med goda kunskaper, med gott självförtroende och med tilltro till sin egen förmåga.

*§ 27 Reviderade riktlinjer för tobakstillsyn
Hemställan från socialtjänstnämnden (utl. 2006:163)*

Anförande nr 216

F r e d r i k W a l l é n (kd): Vi var måna om på vår bänk, i synnerhet jag, herr ordförande, att bryta en lans för de reviderade riktlinjerna för tobakstillsynen i kväll. Det finns ju en enighet i kommunstyrelsen, men det finns också några särskilda uttalanden, bland annat ett gemensamt särskilt uttalande från oss kristdemokrater och Folkpartiet. Vi är inte riktigt nöjda. Vi vill understryka behovet av att det ska finnas gemensamma stadsövergripande riktlinjer för vilka konsekvenser en eventuell lagöverträdelse vid tobaksförsäljning får för den som brutit mot lagen. Att det som i dag ska råda olika praxis i olika stadsdelsnämnder är inte acceptabelt.

Annars är det bra att vi nu får reviderade riktlinjer för stadens tobak på vårt bord här i kommunfullmäktige. Jag tillhör dem som tycker att den här sortens kommunala tillsynsansvar bör prioriteras mycket mer. Ett tydligt tecken på att det finns mer att göra vad avser vår stads tobakstillsyn är att det ännu inte en enda gång gjorts någon form av föreläggande eller vite till näringsidkare som misskött sig.

Nu ska man komma ihåg att tobakslagen faktiskt är en lag som är straffsanktionerad. För den som uppsåtligen eller i alla fall upprepat säljer tobak till någon under 18 år finns en straffpåföljd som är böter eller fängelse upp till sex månader. Det är inte något som utdöms ofta det heller, men det är samma straffsatser som för snatteri eller för ringa narkotikabrott så det är någonting som borde beivras mer. Vi kristdemokrater tror att ett gott och mer prioriterat tillsynsansvar från kommunen och ett samarbete med en efter ett borgerligt maktövertagande mer prioriterad närpolis skulle innebära att man faktiskt kunde beivra det här.

Tobaksrökning hos minderåriga är ett allvarligt problem, inte minst för att tobaksrökning är ohälsosamt men också för att all forskning och all erfarenhet visar att den som börjar missbruka andra droger, den som börjar tidigt med alkohol och den som börjar tidigt med narkotika, praktiskt taget utan undantag också börjat tidigt med cigarettrökning. Den som aldrig rökt en cigarett brukar heller inte röka hasch och så vidare. Det är ett vedertaget faktum. Tobaksrökning är alltså en väg in i annat missbruk.

Dessutom är det alltså olagligt att sälja tobak till människor under 18 år. Vi vill att detta ska beivras ytterligare och vi vill att staden ska se hårdare på sitt tillsynsansvar. Där är de reviderade riktlinjerna ett steg i rätt riktning så vi yrkar bifall till dem. Men vi kommer att bevaka detta ärende ytterligare och vi kommer alltså redan i kväll att lägga fram ett särskilt uttalande tillsammans med Folkpartiet.

Anförande nr 217

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Herr ordförande! Efter denna mångordiga utläggning vill jag bara yrka bifall till ärendet och hänvisa till det särskilda uttalandet från Moderaterna.

Anförande nr 218

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag kan i viss mån ansluta mig till Kristdemokraterna, även om jag tyckte att det kanske var väl häftigt tilltaget från en rökare.

Vi ansluter oss självklart till riktlinjerna, men jag vill ändå understryka, eftersom jag vet att det har förts diskussioner mellan de olika brottsförebyggarna och drogförebyggarna i stadsdelarna, vad som ska göras och hur många gånger man ska få bryta mot reglerna. Men jag vet också att Kungsholmen faktiskt har utdömt vite, ja, utdöma kan de inte göra men de har använt sig av den möjligheten. Nog är det på gång. Vi är på väg åt rätt håll även om det kanske tar lite tid.

Anförande nr 219

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker att det är fascinerande att höra inläggen här, och jag förstår att Peter Lundén-Welden inte vill yttra sig eftersom deras särskilda uttalande ganska starkt går stick i stäv med det Fredrik Wallén sade alldeles nyss. Ni får väl vissa problem inom alliansen om ni mot förmodan skulle vinna valet.

Jag kan bara konstatera att alla ändå är överens om de reviderade riktlinjerna och att vi ska fortsätta jobba utifrån dem. Vi har också tagit till oss de synpunkter som har kommit fram, att man hela tiden ska återföra resultatet när man gör de så kallade försäljningsbesöken så att man också talar om att nu har en viss butik faktiskt sålt.

Jag tycker naturligtvis att det är viktigt att lagen följs, och i den utsträckning man har möjlighet ska man naturligtvis göra anmälan så att det blir en sanktionspåföljd. Det är straffbart och det ska affärsidkarna naturligtvis veta om. De kan också förlora sitt tillstånd att få sälja cigaretter, tobak och snus.

Anförande nr 220

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktige! Det måste vara beklagansvärt för vänsterpartister och den rödgröna röran på den sidan salen men Fredrik Wallén och jag är fullständigt överens om det Fredrik Wallén säger, nämligen att vi ska beivra att minderåriga köper tobak. Det vårt särskilda uttalande riktar sig mot är klåfingrigheten i att förbjuda små paket cigaretter. Det tycker vi är en klåfingrighet som samhället faktiskt inte ska ägna sig åt mot myndiga personer. Men när det gäller att beivra försäljning av tobak till minderåriga är vi faktiskt överens. Jag beklagar, Margareta Olofsson, i detta hittar du inte heller någon oenighet inom alliansen. Den finns i er rödgröna röra.

Anförande nr 221

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag kan bara uppmana var och en i denna sal att läsa det särskilda uttalandet från Moderaterna.

Anförande nr 222

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag förstår ju att man desperat från det rödgröna lägret liksom rafsar efter saker: Här är ni nog inte riktigt överens. De vill i alla fall

hitta något där det verkar som om vi inte är överens med tanke på att ni inte är överens om någonting över huvud taget.

Jag kan bara hålla med Peter Lundén-Welden. Vi är överens om det här också. Finns det detaljskillnader inom den kommande borgerliga majoriteten när det gäller exakt hur tillsynen ska utföras kommer vi att bli alldeles utmärkt överens. Det kommer inte att vara några problem. Men i grundragen, att tobaksvaror inte ska säljas till någon under 18 år, är vi helt överens på alla sätt och vis. Det är faktiskt ett utdrag direkt ur den nu gällande tobakslagen och den finns det just nu ingen diskussion om såvitt jag vet.

Anförande nr 223

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Fredrik Wallén har gjort en lustig sammanfattning av kvällens övningar så här långt, när det bara är en halvtimme kvar av fullmäktige. Jag tror att majoriteten har visat ganska tydligt att vi har varit överens i de flesta ärendena, och i det här ärendet är faktiskt alla sex partierna överens.

Anförande nr 224

M o n i k a L i n d h (s): Det är lite roligt att höra Fredrik Wallén. Han efterfrågar stadsövergripande riktlinjer för tobakstillsynen, och jag tror att vi antog stadens alkohol-, tobaks- och narkotikapolitiska program för ett år sedan. Det som vi fattar beslut om i kväll är att föra in de ändringar som ska göras med anledning av att tobakslagen har ändrats.

Det är inte kommunen som utdömer vite utan det är en brottspåföljd som utdöms på ett annat ställe. Det som har hänt i stadsdelarna under det år som vi har arbetat med STAN-programmet är ju att alltfler stadsdelar också har fått ett verktyg för att faktiskt beivra tobaksförsäljning och, som vi ser i nästa ärende, ölförsäljning. Det har gett resultat. I flera stadsdelar har man nu via länsstyrelsen och rättsvårdande instanser kunnat få fällande domar och också kunnat ta bort möjligheten att sälja tobak och öl.

Man kan också säga att det kanske är lite petigt i tobakslagen att prata om 19 cigaretter i ett cigarettpaket. Men det är ju lagen som gäller. Man kan tycka att den är petig, men det är ingenting som vi som kommun ska hålla på och ändra, utan vi för in de ändringar som finns i lagen och tycker att det är rimligt att inte tillåta löscigarettförsäljning till barn och unga.

Anförande nr 225

F r e d r i k W a l l é n (kd): Men snälla Monika Lindh, det är i alla fall ett kommunalt tillsynsansvar att titta på tobakslagen. Då vill jag mena att ska vi få beivranden på ett bra sätt, även med en i ett borgerligt samhälle väl fungerande närpolis, måste vi vara drivande. Vi måste visa på dem som missköter sig. Vi kanske måste stå för polisanmälningarna ibland. Alltså måste vi bli bättre.

Sedan tycker jag att de reviderade riktlinjerna är ett steg i rätt riktning. Det är därför vi inte har haft något annat förslag till beslut. I det avseendet har vi inga andra

åsikter här och nu. Men en bättre tillsyn och ett bättre helhetsgrepp på tillsynen tycker jag är väldigt viktigt.

Anförande nr 226

M o n i k a L i n d h (s): Det är bra det, Fredrik, för då förstår jag att du också är aktiv i din stadsdel. Stadsdelarna jobbar nu väldigt aktivt med öl- och tobakstillsynen och gör det både regelbundet och med stor nit, skulle jag vilja säga. Man följer också upp, informerar och har utbildning för handlare. Dessutom kräver man det egentillsynsansvar som hela tobakslagen handlar om. Det är viktigt. Det hoppas jag att du också aktivt driver i din stadsdel.

*§ 29 Folkhälsoprogram för Stockholms stad**Hemställan från socialtjänstnämnden**Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 12 juni 2006 (utl. 2006:165)*

Anförande nr 227

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande! Det här folkhälsoprogrammet utgår ju från de elva nationella målområdena och de väldefinierade målen. I arbetet har ingått många av stadens förvaltningar, antingen i den centrala arbetsgruppen eller också i referensgrupper. Dessutom har en skolklass lyft fram vad som är viktigt för ungdomar ur ett folkhälsoperspektiv. Jag tror att det är en av de första gångerna vi faktiskt så aktivt också har använt oss av ungdomar så att de har fått komma till tals och också varit delaktiga i framtagandet av ett program. Det är väldigt roligt att vi har kunnat göra det därför att det följer helt de riktlinjer som vi har för hur vi ska arbeta utifrån barnkonventionen.

Vi har också haft en styrgrupp där samtliga partier har ingått. Remissinstanserna har varit väldigt många. Överlag är de positiva och tycker att programmet bidrar till att skapa ett helhetsperspektiv, att det lyfter folkhälsoarbetet i Stockholms stad och också sammanför det. Det har inte varit så att vi inte har gjort någonting i folkhälsoarbetet. Däremot har det varit spritt. Nu för vi det samman men använder oss också av de instrument som vi har i staden för att på ett bra sätt kunna utveckla arbetet men också se hur det går att följa upp hela tiden.

Enighet i remissinstanserna finns det också om att det är bra att barn och unga sätts i fokus inledningsvis.

Vi hade en minoritetsåterremiss där man bland annat tog upp nya administrativa funktioner. Jag tror att man fortfarande skriver att ytterligare byråkratiska administrativa funktioner byggs upp. Det var inte fallet innan återremissen. Där stod det klart och tydligt att sådana inte skulle inrättas. Det står fortfarande lika klart och tydligt att man ska använda sig av befintliga resurser som man har i till exempel Presens i socialtjänstförvaltningen.

Det finns också kritik från oppositionen där man efterlyser helhetsgreppet kring folkhälsan. Det är precis det remissinstanserna säger, att de är så glada att vi genom detta program har tagit ett helhetsgrepp över folkhälsoarbetet i staden. Det är ganska svårbegripligt varför man reserverar sig mot detta.

Jag måste ändå säga att också i styrgruppen, där de politiska partierna har ingått, har diskussionerna varit livliga, och det har kommit många synpunkter och idéer som vi har försökt att arbeta in där vi har varit någorlunda eniga över partigränserna. Därför är det egentligen också lite obegripligt att man just i detta ärende ska prioritera ett högre samarbete över partigränserna. Det finns många andra program som vi tagit fram där vi kanske inte har haft just det här sättet att jobba. Men här har vi haft det och också försökt att, eftersom det är ett program som ska finnas i många år, arbeta in sådana frågor som vi vet att alla ändå kan stå bakom i någon mening.

Man säger också från oppositionens sida att man inte har några mätbara mål. Då funderar jag ändå över de elva väl definierade målen. Till varje mål hör bestämningsfaktorer och varje bestämningsfaktor ska följas upp genom indikatorer. Indikatorerna är mätbara och de är möjliga att följa upp. Det är väl det som måste vara slutpoängen med ett program som ska vidareutvecklas, att man har den möjligheten, och det har det här programmet.

Ordförande! Egentligen tycker jag att samtliga partier i salen är ganska överens, och jag vill därmed yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 228

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande! Vi ska nu diskutera folkhälso-program, ett program som har alla förutsättningar att bli det mest kortlivade programmet i den här mandatperiodens historia. Det samarbete som borgarrådet talade om var att man efter att ha upplöst den styrgrupp som fanns satte sig och skrev om programmet.

Vi är kritiska mot det här programmet och jag tänkte nu påpeka några saker för fullmäktige. Ni kanske ägnar er mer åt valrörelsen än att läsa programmet, men nu ska vi fatta beslut om en del av de här elva målen. Om man tittar på punkten Sunda och säkra miljöer och produkter ser man att ni nu ska fatta beslut, om än mätbart, om "exempel på bestämningsfaktorer är miljöer och produkter som kan relateras till skador samt buller". Det blev ni kloka på, eller hur?

När det gäller En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård står det så här: "Kommunala bestämningsfaktorer finns inte i dagsläget, utveckling pågår."

Under punkten Gott skydd mot smittspridning står det: "Exempel på bestämningsfaktorer som påverkar stockholmares hälsa är förekomst av smittämne, förekomst av immunitet och förekomst av läkemedelsresistenta smittämnen."

Hur kloka blir ni på detta? Jag måste säga, trots att jag har arbetat med de här frågorna, att det är just detta som är kritiken. Hur mäter man detta?

När det gäller Ökad fysisk aktivitet är det mätbara mål som vi ska arbeta för fysisk aktivitet. "Bestämningsfaktorn är fysisk aktivitet", s. 6021.

Det är inte att undra på att ett antal remissinstanser är djupt kritiska mot det här förslaget. Det är inte alls som borgarrådet Olofsson säger. Utbildningsnämnden säger att "en viktig aspekt i folkhälsan är den psykiska ohälsan. I programmet finns inga tydliga skrivningar om detta."

Stadsbyggnadsnämnden skriver: "I och för sig kan programmet upplevas en aning stort och splittrat med de elva olika målområdena". Det ger ingen tydlighet.

Konsumentnämnden är en nämnd som jag för första gången den här mandatperioden, när inte ens Christopher Ödmann är här, tänkte citera. Jag har ju tänkt att den inte ska leva så länge till om vi får en borgerlig valseger. Jag måste ändå säga att här har de slagit huvudet på spiken för första gången på fyra år. "Därutöver vill nämnden att

programmet kompletteras med konkretare förslag till förebyggande, hindrande eller lindrande åtgärder.” Och det måste vara mätbara mål.

Herr ordförande! Jag får ju inte återremittera programmet en gång till, men det har icke blivit ett dugg bättre av att borgarrådet har haft det till översyn över sommaren. Jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen.

Anförande nr 229

Borgarrådet Olofsson (v): Ja, Peter Lundén-Welden, av de 34 som har svarat på remissen lyckades du hitta några negativa, och du glömde Vantör som naturligtvis helt avstyrker programmet. Det gör faktiskt ingen annan. Men det kan jag bjuda på. Men det är alltid intressant, och alla här kan ju läsa innantill, att man väldigt tydligt ser att de flesta är positiva. Även de som har någon synpunkt att komma med, och en del av dem har också arbetats in i programmet, är överlag positiva. Jag tycker att det är synd att du inte tar det till dig.

Jag skulle egentligen vilja säga det till dig som ni skriver i er reservation, att ni inte tar de här frågorna på allvar. Det tycker jag är sorgligt. Stockholms stad har aldrig tidigare haft ett folkhälsopolitiskt program. Ni gjorde inte en ansträngning under er mandatperiod förra gången att göra någonting åt det. Och sedan står du och raljerar om det. Men alla andra, som kan läsa innantill, ser att ett arbete ska utföras under hösten för att ta fram de mätbara indikatorerna. Det kan var och en läsa innantill.

Anförande nr 230

Peter Lundén-Welden (m): Med 13 dagar kvar till valet kan man konstatera att Margareta Olofsson tycker att hon vill höja valtemperaturen. Men hade man från majoritetens sida velat ha ett arbete som gick framåt hade man bara kunnat snegla på sina partibröder, Birgitta Sevefjord är väl vänsterpartist än så länge, som faktiskt i samarbete över blockgränserna lyckades ta fram ett folkhälsoprogram för landstinget. Men här förelägger man fullmäktige ett folkhälsoprogram utan mätbara mål.

Visst säger de flesta remissinstanserna att det är bra att vi har ett folkhälsoprogram. Men betydligt fler än de jag valde, eftersom jag hade tre minuter på mig att ta ut tre stycken centrala nämnder, säger att det inte finns några konkreta mål. Detta gör att de alla uttrycker en osäkerhet inför hur man ska hantera detta. Många stadsdelar, borgarrådet Olofsson, tar också upp att de är oroliga för att detta kommer att ge extra kostnader. Då svarar borgarrådet: Nja, det tror jag inte. Det ska rymmas inom ram.

Anförande nr 231

Ann-Katrin Åslund (fp): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Olofsson! Jag vill börja med att säga att vi tycker att folkhälsa är viktigt. Den bör tas på väldigt stort allvar och kanske med lite större ansvar än vad som har skett här. Det som Peter har talat om är att vi saknar helhetsgreppet och att målen inte är tillräckligt mätbara. Men det betyder inte att vi inte tycker att folkhälsa är viktigt. Jag vill inte riktigt raljera över det, för jag tycker nog att det är lite för viktigt att raljera om.

Det är ändå viktigt att understryka, när ni säger att vi inte gjorde någonting under vår mandatperiod, att om man tittar ut i stadsdelarna ser man att det redan pågår väldigt mycket folkhälsoarbete i staden. Det kan man också se i remissvaren. Det är många som har hunnit väldigt långt. Under förra mandatperioden var det till och med en stadsdel som utnämndes till Hälsosam stadsdel, *Healthy city*. Det var under den borgerliga mandatperioden, och det är inte något som man får utnämna sig själv till. Så nog finns det jobb. Det är det som det är viktigt att bygga vidare på och att förstärka det som redan finns. Det är inte meningen att vi ska behöva uppfinna hjulet på nytt. Det är faktiskt den enskilda individen som slutligen avgör om den vill leva ett hälsosamt liv eller ej. Men visst är vi en av dem som måste se till att förutsättningarna finns, även om vi inte kan tvinga någon.

Det finns elva målområden och det finns andra saker som man ska titta på. Jag tycker ändå att det är viktigt att säga att det fattas saker, och jag tycker att det är lite konstigt. Visserligen har det varit en skolklass inblandad i arbetet, men när jag tittar på uttryck som att man ska känna sig trygg och må bra och att vi särskilt ska ägna oss åt barn och ungdomar noterar jag att mobbning inte nämns med ett enda ord. Jag tycker att det är lite konstigt att det inte finns med i programmet.

När jag tittar vidare i programmet finner jag ett som jag tycker jättebra mål. Man ska kunna påverka sitt eget liv och man ska kunna välja själv. Jag hoppas verkligen att ni kommer att använda er av det målet om ni skulle få möjlighet någon gång. Jag menar att valfriheten väl inte har varit något paradnummer under den här mandatperioden. Men nu finns den inskriven och då kan man säga att det kanske är någonting som är bra.

Vi är lite bekymrade för att det här inte är mer noggrant definierat och att det inte finns indikatorer än hur det ska tas fram av socialtjänstnämnden. Jag vill också påpeka att Socialstyrelsen just nu jobbar med samma fråga, och jag hoppas verkligen att man jobbar tillsammans så att det inte går åt två olika håll.

Anförande nr 232

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag blir så fascinerad när man i en reservation säger att alla partier ska vara överens och att man ska jobba ihop. Där har vi suttit, Ann-Katrin Åslund bland andra har varit med i den här styrgruppen men inte med ett ord tagit upp de saker hon står här i talarstolen och säger. Ann-Katrin Åslund har varit väldigt konstruktiv. Det måste jag säga. Men de frågorna har hon inte tagit upp. Det här är väl ett spel för oss i fullmäktigesalen och för gallerierna. Och det tycker jag är sorgligt.

En av poängerna med att jobba seriöst med de här frågorna var att vi faktiskt skulle jobba ihop över partigränserna. Alla kunde inte stå upp för en viss ledamots alla argument, för det gjorde vi inte, men vi var fem partier som var överens om i stort sett allting, och det tycker jag är sorgligt att man inte ens kan erkänna.

Anförande nr 233

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Men, Margareta, vi avstyrker inte förslaget helt utan vi har kompletterande synpunkter. Du vet också att jag tyckte att det var viktigt

med valfriheten och att den kunde dras ännu längre. Jag tycker också fortfarande att det är konstigt att det inte finns med någonting om mobbning. Vi diskuterade ännu mer om äldre än vad som kom med till exempel. Om inte vi får igenom dessa saker måste vi ändå ha rätt att påpeka det nu.

Anförande nr 234

Désirée Pethrus Engström (kd): Herr ordförande! Vi har i oppositionen delvis tillstyrkt förslaget. Det är en markering, för vi tycker att folkhälsofrågorna är viktiga. Det är någonting som vi ska fortsätta att jobba med i staden, helt klart. Men det folkhälsoprogram som föreligger här i dag är alldeles för flummigt. Det saknar tydlighet och stringens och det är flera viktiga områden som vi nämner som heller inte berörs.

Uppföljningsbara och mätbara mål tror jag är oerhört viktigt om man ska jobba med folkhälsofrågor. Risken är överhängande att vi nu bara får en fin plan som kommer att ligga i en låda och det kommer att bli mer ett slag i luften. Vi har också haft kritik mot ett kansli som kommer att kosta flera miljoner. Vi funderar på hur de ska jobba och om det kommer att fungera på ett bra sätt.

Man borde kanske inte ha elva övergripande områden. Till exempel det första, Delaktighet och inflytande i samhället, är väldigt bra som ett övergripande mål, men sedan står det att det som ska vara uppföljningsbart är jämställdhet, tillgänglighet och inflytande i samhället. Hur enkelt är det att mäta det? Och hur har borgarrådet tänkt att vi ska få en redovisning av hur det har följts upp i hela Stockholm? På något sätt känns det lite omöjligt att vidga och klara av alla de här områdena som är så otroliga. Ekonomisk och social trygghet ska vi följa upp, trygga och goda uppväxtvillkor, ökad hälsa i arbetslivet, en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Jag förstår inte varför vi har blandat in sjukvården. Vi hade gott och väl kunnat välja verksamheter som är direkt berörda i kommunerna. Varför inte ta till exempel tre saker: Vi ska göra någonting åt våldtäkterna, vi ska göra någonting åt det ökade missbruket i Stockholm och vi ska göra någonting åt mobbningen i skolorna. Välj de tre sakerna och så bestämmer vi att vi ska ha nollvision där, punkt slut!

Anförande nr 235

Borgarrådet Olofsson (v): Ordförande, fullmäktige! Även Désirée Pethrus Engström har varit med i styrgruppen och också varit väldigt konstruktiv i de diskussionerna. Sedan kan man säga att det är lite beklagligt att inte jag hann räkna på vilken rad det i Mina synpunkter står att vi inte ska ha den här kanslifunktionen. Då hade ni kanske kunna ta bort det ur er reservation. Ni hade detta med när ni yrkade återremiss och sedan har ni inte ändra någonting alls i den. Det kanske ni skulle ha gjort, för det stod även förra gången. Men i Mina synpunkter på s. 5893 inleds näst sista stycket med att det faktiskt ska rymmas inom ram och att inga nya kanslifunktioner ska sättas till, alltså inte de gigantiska administrativa och byråkratiska apparater som ni skriver i er reservation. Jag tycker ändå att man ska vara sanningsenlig, man ska vara riktig, man ska ta fram och se vad som står där.

Under hösten ska indikatorer tas fram. Programmet träder i kraft den 1 januari 2007.

Anförande nr 236

D é s i r é e P e t h r u s E n g s t r ö m (kd): Det är inte lätt att i dag ta ställning till ett förslag som inte säger mer om vad vi ska uppnå. Du säger att det finns bestämningsfaktorer, men hur ska vi veta att det här blir någonting konkret? Det är väldigt övergripande, och jag tycker att det är väldigt onödigt att alla elva områdena har fått vara med. Det som handlar om hälso- och sjukvården borde ha kunnat gå under landstingets verksamhet till exempel. Jag har inte riktigt fått ett svar på hur borgarrådet tror att hon till exempel ska mäta jämställdhet, tillgänglighet och inflytande i samhället. Vad är det för typ av uppföljningsbara mål vi ska få på det området?

Anförande nr 237

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, fullmäktige! Jag hade nog inte trott att vi skulle ha en opposition som undrar varför vi ska göra så mycket. Varför måste vi ha elva mål? Räcker det inte med två? Det finns ju ett skäl till att vi jobbar med elva målområden. Det är ju därför att de sammanfaller med de elva målområden som ingår i de nationella folkhälsomålen. Genom att vi i Stockholms stad jobbar med samma målområden underlättas samverkan med landsting, Socialstyrelse och andra som jobbar med de här målområdena också när det gäller att ta fram de indikatorer som efterlyses.

Det är också viktigt när man sätter i gång ett sådant här arbete att man startar det med att ange målen. Sedan jobbar man fram de indikatorer som behövs för att mäta de målen. Det är liksom så det ska gå till. För att kunna följa up effekterna av folkhälsoarbetet behövs ju indikatorer, vad det är man mäter och hur. Det här arbetet pågår i andra kommuner. Det pågår i landsting och det pågår på statlig nivå på Socialstyrelsen. Självklart jobbar också Stockholms stad, socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret med att sammanföra de indikatorer som verkligen är mätare för folkhälsa.

För att ytterligare underlätta för våra förvaltningar och nämnder, som ska kunna jobba med det här, löper det också in i stadens ledningssystem. Det här är en fantastisk möjlighet för nämnder och styrelser att samordna, sammanlänka, förstärka och göra folkhälsoarbetet strategiskt, och det behövs i Stockholm. Därför yrkar jag starkt bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 238

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Oavsett kritiken är jag stolt över att jag ändå har lyckats ta fram någonting som följer de elva nationella folkhälsomålen, något som Stockholms stad faktiskt också har vågat sig på att anamma och göra någonting åt. Jag kan hålla med om, och det sade jag också inledningsvis, att arbete har pågått i staden. Men man har inte samlat ihop det och sett det ur ett helhetsperspektiv. Det är det som man gör med det här programmet.

På s. 6010, för dem som orkar läsa, står det om Ett steg i taget. Det står också i ärendet väldigt väl beskrivet hur det här är ett första steg, hur vi sedan tar ett andra steg under andra halvåret. I och med återremissen blev det lite förskjutet men man jobbar ändå vidare. Det här är det första steget. Jag tycker att det ändå är lite märkligt

att kritisera så mycket av det som så många av stadens tjänstemän har varit med om att ta fram, för väldigt många har varit med om att ta fram det här programmet, såväl från stadsdelsförvaltningar som från centrala förvaltningar. Vi har själva, i styrgruppen, också mellan varven haft skolläkare närvarande som har pratat om de viktiga frågor som man kan se ur elevhälsosynpunkt.

Jag tycker att det är ett bra program. Jag är fullkomligt övertygad om att det också kommer att leva vidare, därför att det här är ett instrument som man behöver och som dessutom på ett bra sätt är knutet till stadens eget uppföljningssystem; allting för att underlätta så att vi kan ta till oss hur vi kan förbättra folkhälsan eller ge möjligheter för människor i staden att få en bättre hälsa. Man måste ändå jobba lite själv som individ, men vi ger redskapen och vi följer upp för att också se vad vi från stadens sida kan göra för att förbättra för unga, gamla och alla människor i Stockholms stad.

Jag tycker att det är lite tråkigt att tonen är så hätsk här, och jag tycker kanske att det där med att delvis tillstyrka programmet ändå är att till fullo tillstyrka det. Den kritik som står i själva reservationen visar att man delvis inte har orkat läsa ärendet och delvis kanske man bara ville ha en reservation.

Vi har inte varit eniga i styrgruppen totalt, men fem partier har varit väldigt eniga. Sedan har inte var och en av oss fått igenom sina exakta hjärtefrågor, inte ens jag, men det kan jag leva med bara vi tillsammans kan ha ett bra program för staden. Jag yrkar därför återigen bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 239

Borgarrådet **G u n n a r s s o n** (v): Ordförande, ledamöter! Jag skulle bara först vilja yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och stärka Margareta Olofsson i hennes sista inlägg.

Folkhälsoprogram har ju saknats i Stockholms stad, inte så att vi inte har gjort någonting i staden, däremot ligger vi efter väldigt många andra kommuner i landet som har arbetat flitigt med det här. Vi ligger också efter landstinget. Vi ligger efter Folkhälsoinstitutet som har tagit fram de elva målen för nationen, och det är viktigt för oss att vi nu kan arbeta målinriktat med folkhälsofrågorna. En av de allra viktigaste frågorna för att skapa det hållbara samhället är att varje individ kan tänka i sina hälsotermier men att vi också kan arbeta med åtgärder som kan understödja folkhälsan för hela och stora grupper.

Jag ser inte så allvarligt på det här som några av er domedagsprofeter sade i början, till exempel Peter Lundén-Welden. Moderaterna och Peter Lundén-Welden var väldigt positiva i styrgruppen så det är lite förvånande, tycker jag, att nu liksom säga att det är väldigt mycket som fattas. Allihop har vi ju vetat om att det är en typ av process som vi ska gå igenom, där vi ska arbeta målinriktat flera år. Vi ska inte heller ta alla grepp på en gång eftersom det är en så bred ansats som vi tar i Stockholm. Det finns andra kommuner som har tagit smalare ansatser, men det finns också de som har tagit breda.

Jag tycker att vi har arbetat på ett sätt som gör att det finns möjligheter också för de olika stadsdelarna att arbeta vidare med sina program och anpassa dem till sina

stadsdelars unika förutsättningar. Vi har inte lika förutsättningar i alla stadsdelar. Därför tycker jag nog att grunden i det här programmet är bra, och vi fortsätter arbetet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 30 Stockholms miljöprogram 2007–2010 (utl. 2006:166)

Anförande nr 240

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Först och främst vill jag säga att det hade varit väldigt bra om vi hade kunnat fatta ett beslut i dag om ett nytt miljöprogram med ambitiösa mål inom de sex målområden som nu finns för transporter, markanvändning, varor, energi, avfallsområden och inomhusmiljö. Ett medvetet miljötänkande som genomsyrar alla verksamheter är en förutsättning för att uppnå långsiktig hållbarhet, som är ett av stadens fem övergripande mål.

Långsiktigt tänkande och förebyggande verksamheter är förutsättningar för att vi under vår livstid och våra barn och barnbarn ska kunna bibehålla en god livskvalitet. Därför är det viktigt att miljöarbetet stärks på både lokal och central nivå. Därför är det också viktigt att ha ett miljöprogram vars mål är styrande vid alla beslut i nämnder och bolagsstyrelser.

Det här miljöprogrammet skulle vara mellan 2007 och 2010. Jämfört med nu gällande miljöprogram är det nya programmet mer verksamhetsintegrerat. Det har mål som tydligt pekar mot vad de olika verksamheterna ska göra, mot en samverkan mellan verksamheterna och också mot medborgarna. Målområdena är uppdelade på det viset.

Jag tänkte inte berätta så mycket mer om miljöprogrammet, annat än att några av målen bland annat handlar om vår luftkvalitet och koldioxidutsläppen i Stockholm. Det kanske är lite stärkta mål mot vad vi har haft tidigare och lite andra vinklingar på de målen än vi har haft tidigare. Då tycker jag att det är lite tråkigt att se den återremiss som från början återspeglar Moderaternas synpunkter. Man vill helt ta bort de mål som handlar om att minska koldioxidutsläppen. Det handlar ju om att förbättra klimatet i hela världen, där vi måste vara en förebild för andra länder. Då vill man ta bort målen bland annat inom energiproduktionen och inom transportsektorn. Det är någonting som vi inte över huvud taget kan gå med på från mitt partis sida. Jag tror inte att ni heller har gehör i någon annan stad i hela världen.

Har ni upplevt den sommar som jag har så förstår jag inte vad det är som har hänt i era huvuden. I hela världen, överallt, förstår man att det är allvar nu med klimatfrågan. Därför är det också allvar att vi sätter upp mätbara, ordentliga mål och att vi försöker uppnå det som vi har fattat beslut om här i fullmäktige tidigare, nämligen att vi ska bli fossilbränslefria i framtiden. Vi skulle behöva vara ett föredöme för hela världen.

Vi i Miljöpartiet inbjöd några stycken politiker i varje grupp i oppositionen till visning av Al Gores film *En obekväm sanning*. Jag uppmanar er allihop att gå och se den filmen, helst innan vi tar debatten om den här återremissen. Jag uppmanar er verkligen att se den filmen, därför att den visar att om vi inte gör någonting nu kommer det inte att bli någon framtid för någon av oss.

Till den änden hade jag en liten present till Kristina Axén Olin, men hon är inte här, så jag tror att jag lämnar den till Mikael Söderlund i stället

(Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Vad fin den är!)

Ja, den är jättefin. Vet du vad det är? Det är en Galileotermometer för att hon ska kunna hålla reda på temperaturen och förstå att hon måste se till att klimatet faktiskt tas hänsyn till och att miljöprogrammet i Stockholm är ett viktigt led i det.

Anförande nr 241

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag ska bara helt kort yrka bifall till det återremissyrkande som Moderaterna och Folkpartiet har lagt fram i kommunstyrelsen. Jag hade inte tillfälle att vara med den gången det antogs, därför får jag göra det nu.

Samtidigt vill jag bara framföra ett litet yttrande från en av remissinstanserna som säger att miljöprogrammet bör utformas så att det kan fungera som ett praktiskt hjälpmedel för förvaltningar och nämnder i det vardagliga arbetet. Det får vi väl ta till oss i den återremiss som ska gå igenom.

Anförande nr 242

J o a k i m L a r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker ändå att det är värt att säga till Viviann Gunnarsson att det just är därför att vi ser väldigt allvarligt på miljöprogrammet som vi tycker att det är lite väl häftigt att diskutera det när vi börjar närma oss full midnatt inför valrörelsens slutskede och valet. Det kommer alltså i sista sekunden. Vi ser fram emot att ha en genomgående diskussion och jag hoppas att borgarrådet tar till sig vår återremiss och kikar på de punkter som vi har tagit upp i den reservation som vi har avgett.

Jag yrkar också bifall till återremissen.

Anförande nr 243

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag skulle ha tyckt att det hade varit svårt att resonera om miljöprogrammet på några minuter nära midnatt. Men det här programmet har vi hållit på med i ett och ett halvt år. Det har gått genom alla nämnder och styrelser. Alla har kunnat läsa det flera gånger. Vi har reviderat det något efter synpunkterna. Det har varit återremisser i miljö- och hälsoskyddsnämnden och andra nämnder också. Det har funnits all tid i världen, och det syns också på era återremissyrkanden att ni har tittat på det. Men ni har helt andra åsikter. Ni vill inte se till att de här målen blir så starka att vi faktiskt kan få en bra framtid, att vi får en framtid med livskvalitet. Det är det som är problemet.

Anförande nr 244

Å s a R o m s o n (mp): Jag är ledsen, herr ordförande, att jag måste ta till orda när timmen ändå har blivit sen i denna i övrigt långa, ljuva sommarnatt som vi har utanför. Jag tror att flera av valarbetarna har upplevt en av de här kvällarna som relativt milda. Sedan kan vi diskutera vad de omständigheterna beror på. Miljöborgarrådet gjorde det ganska tydligt nyss.

Jag har studerat oppositionens oerhört välformulerade återremissyrkande, som ni hänvisar till, och har all respekt för att ni inte vill anta ett förhastat program av något slag. Problemet är bara att det ni hänvisar till där faktiskt är att ni inte vill ha ett miljöprogram som sätter miljön i första hand utan ni vill ha ett miljöprogram som är så enkelt som möjligt att inte ta hänsyn till. Ni skriver väldigt tydligt att det är alltför omfattande, och det känns lite som en återupprepning av debatten om folkhälsoprogrammet. Det handlar om en ovilja att faktiskt vilja vidta några konkreta åtgärder, tala om att man vill göra någonting på det här området. Det är alltför omfattande, säger ni.

Samtidigt säger ni att ambitionen ska vara att vi ska ha uppnått en bättre miljö efter programperiodens slut. Men vilka miljömål ska man ställa upp om inte de som är uppställda och genomtröskade här? Det är över 200 sidor med genomgång av remisser. De har varit med i stort sett i varenda nämnd. Precis som Viviann Gunnarsson sade hade vi det här uppe på dagordningen redan före sommaren, men av tidsskäl ville man inte ta det då. Klaga inte på tidsskälerna nu då, om ni faktiskt tycker att det här är ett viktigt område. Klaga inte på att man måste ta debatten någon gång om de övergripande målen. Nu har Stockholm faktiskt ett avancerat miljöarbete med ett program som är omfattande. Jag kan som miljöpartist säga att jag är stolt över att vi har ett omfattande miljöprogram därför att miljön kräver att vi mäter stadens miljöpåverkan på väldigt många olika sätt.

Men om man, som en del oppositionsföreträdare, säger att man kan lösa alla luft- och miljöproblem från Stockholmstrafiken genom att byta asfalten så förstår jag. Då behöver man inget omfattande miljöprogram. Då vet man ju redan vilka åtgärder som inte fungerar, för det är precis den omständigheten som vi har testat. Det funkar inte. Men ni vill ju inte ta till er den informationen. Och ni vill inte ha den typen av åtgärder. Så det handlar inte om att ni vill återremittera och omarbeta ett genuint miljöprogram. Ni vill återremittera det därför att ni inte vill ha debatten, framför allt inte i valrörelsen, för miljön är oerhört obekvämt att diskutera i valrörelsen. Det är ju så. Det är någonting som ligger så oerhört långt bort, som ni ändå inte kan genomföra och som inte gör att folk får mer pengar i plånboken dagen efter valet, det som man helst ska prata om nu. Det är lite mer långsiktigt än så. Hade vi varit lite företagsamma i den här församlingen, tänkt lite längre, hade vi nog också klarat av ett miljöprogram som har bearbetats under det senaste året och lyckas anta ambitiösa mål för framtiden. Nu hoppas jag att vi kan ta det här vid ett annat tillfälle.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 245

A n n a S t a r b r i n k (fp): Stockholm behöver ett seriöst miljöprogram. Det är också orsaken till att jag vill yrka återremiss på det här förslaget. Under hela resans gång när vi har följt arbetet har vi fört fram synpunkter, även i nämnderna, men majoriteten har inte lyssnat till det. Nu står vi här och har programmet i fullmäktige. Jag tar gärna debatten både nu och då, men jag tycker att det är viktigt att vi får fram ett väl genomarbetat förslag till program som tar upp frågor som staden har rådighet över och faktiskt kan styra över. Det program som nu finns innehåller många frågor som staden faktiskt inte har rådighet över. Därför måste det omarbetas.

Jag yrkar återremiss.

Anförande nr 246

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Det blir återremiss. Jag vet att ni vill gå hem, men jag kan ändå inte låta bli att lite grann kommentera Moderaternas och Folkpartiets återremissyrkande. Det är alltså bara Folkpartiet och Moderaterna, inte Kristdemokraterna.

Det börjar bra. "Ett miljöprogramms främsta syfte är att styra och samordna stadens verksamheter i en miljövänligare riktning." Sedan blir det en del underliga kommentarer. "De mål som föreslås av borgarrådet är i alltför hög grad inriktade på att reglera privatpersoners och företags beteenden." Hur styr man om man inte också måste reglera och arbeta med både sådant som kan vara incitament och sådant som kan vara hindrande. Det handlar om ekonomiska styrmedel, men det handlar också om lagar. Och det handlar om lagar som vi inte alltid råder över själva. Vi finns numera med i en större församling.

Det handlar också om, säger man här, att det i gällande program är den "tillväxtfientliga vägen och ett avsteg från de bättre avvägda bedömningar som låg till grund för den förra majoritetens arbete". Och sedan hamnar man i att programmet skulle vara hindrande för ekonomisk tillväxt. Hela återremissen handlar egentligen om detta i stället för om miljöprogrammet. Det handlar om att man ska samarbeta med det lokala näringslivet. Men miljöprogrammet är ju en del i ett globalt samarbete där vi är en del av ett globalt sammanhang. I många av de frågor där man arbetar med miljön är det inte bara vi här utan vi måste se vidare på frågan. Det handlar om koldioxidfrågan. Det handlar om luftkvaliteten. Det handlar om många frågor där vi måste arbeta tillsammans internationellt för att komma vidare. Självklart ska vi också arbeta med dem som finns nära oss, med individer, företag och organisationer i den mån det är möjligt att göra det. Men det är inte just där som frågorna avgörs.

Det står också i er reservation att det ska "påpekas att ett av stockholmarnas största miljöproblem är den lokala tryggheten". Sedan hamnar ni i en säkerhetsdiskussion som inte har ett skruv med det här programmet att göra. Det är helt andra program och de programmen har vi faktiskt. Det här programmet handlar om miljöfrågor, hur vi ska klara av vår livssituation i det läget att vi har stora miljöproblem som faktiskt hotar vår existens. Jag måste uppmana er återigen att försöka gå och se den här filmen. Det är en enkel film. Den är inte svår att förstå. Jag tror att alla människor kommer att ta den till sig.

Jag hoppas att vi kan anta programmet vid nästa fullmäktige